PHYSICORUM
ELEMENTORUM
&C.

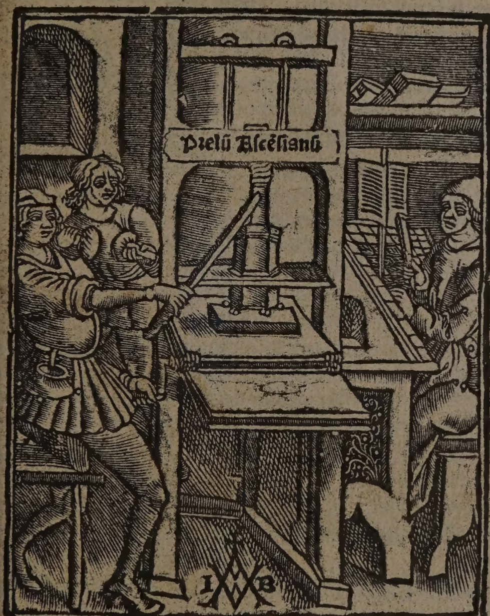
PARIS 1512

WILLIAM CONSTABLE MAXWELL, ESQ.
EVERINGHAM PARK, CO. YORK.

george [illegible] this booke amon [illegible]

Repertoriū sive ta
bula generalis authoritatum Ari
stotelis & philosophorum
cum cōmento per
modum al
phabe
ti.

Dicta egregia philoso.

¶ Repertoriũ collectaneũ siue tabula nobiliũ authoritatũ dictoꝝ ⁊ oĩm ꝗ ex copiosissimis dictis philosophoꝝ et in primis excellentissimi Aristotelis phoꝝ principis olim Alexãdri magni directoris. vtiliora saltē atq̧ in physico auditu magis necessaria dinoscuntur. A reuerēdo ⁊ venerabili Beda presbytero edita: ⁊ ꝑ eundē cōmētata emēdata atq̧ diligēter visa. curiose masticata. necnō suis in locis diligentissimis additiōib⁹ admodũ aucta deo optimo maximo duce faustissime inchoatur.

A Deo depēdet celum et tota natura. xi. metaphy.

¶ Illa auctoritas sic intelligit̃ ꝙ celũ ⁊ tota natura dependet a deo ⁊ hoc ꝗ ad ꝯseruari ⁊ nō in fieri vel ꝓduci. Et sic illa auctoritas nō est ꝯtra phm̃ in primo physicorũ. vbi sic dicit. Omne quod fit. fit a subiecto presupposito.

¶ Actus separat et distinguit. vij. meta. iij. de anima.

¶ Et intelligit̃ sic ꝙ act⁹ materialiter exñs sepat ⁊ distinguit modo ꝗuis sunt plures materie materialiter disticte in distinctis subiectis: tũc vtiq̧ videt̃ ꝙ materia in se includit actũ ꝙ est cōtra phm̃ primo physicoꝝ. Qui dicit ꝙ materia habet se pure passiue ⁊ nullo mō actiue. Rñdet̃ ꝙ mãia sepat ⁊ distĩguit ꝑ act⁹ ĩclusos qꝛ mãia ex sui natura nulli⁹ ē actiuitatis.

¶ Arguendo ab esse ad posse est bona ꝯña ⁊ cōis regula.

¶ Et intelligit̃ sic arguēdo affirmatiue ⁊ sine distributiōe ⁊ sine dictiōe includēdo negationē. Añ nō sequit̃ a est maximũ corp⁹ qđ ē. ꝗ a est maximũ corpus qđ pōt esse. ꝯña nō valet: qꝛ añs pōt esse veꝝ sine consequente.

¶ Albũ ex nigro musicus fit ex non musico. primo physi.

¶ Ibi dicit̃ ꝙ ex debet dicere circũstantiã ordinis. Sed qñ dr̃ dies debet cōponi ex suis medietatibus. Ibi ly ex debet dicere circũstantiã tēporis.

¶ Albũ de per accidēs est quãtũ ꝑ phm̃ in ꝑ̃dicamentis.

¶ Ibi dicitur ꝙ phũs vult ꝙ ille terminus albũ ponitur in predicamēto quãtitatis de per accidens.

¶ Agente eodem modo existente ⁊ materia eadem erit idem effectus. ij. metaphy.

¶ Intelligitur sic tã de agentibus principalib⁹ ꝗ̃ instrumentalibus: ita ꝙ sit omnino idem agens ⁊ idem passum eodem modo dispositum: tũc nō fiunt diuersi effectus sed vnus tantum.

¶ Appetitus materie nō ē nisi motus materie ad formã.

¶ Cōmentator primo physicorũ. Rñdetur ꝙ cōmentator capit motũ valde large siue improprie videlicet pro naturali inclinatione.

¶ Aliq̃ res natural' distĩguit̃ ab artificiali. ij. physi. i pri.

¶ Dicitur ꝙ phũs loquitur ibi indefinite vel particulariter. ⁊ sic est verũ: vel dicitur ꝙ solum voluit ꝙ res naturales differant ab artificialibus ratione ⁊ non re: quia eadem est res.

Ordine Alphabetico.

Alchimiste nō dicunt ꝙ ex ferro vel cupro fit aurū vel argētum: sed per eorum artem.

¶ Ubi dicit ꝙ ex ferro vel cupro fit aurum vel argentū apparēter nō autē existēter: ⁊ ratio est quia per nullam artē forma substātialis po test poni in esse specifico alterius forme.

Ars simpliciter facit materiam .primo physicorū.

¶ Dicitur ꝙ intelligit de materia secunda non autem de materia prima: quia materia prima non est facta: quia est ingenerabilis ⁊ incorruptibilis vt patet ibidem.

Accidentis non est accidens .iiij. metaphy.

¶ Intelligitur sic accidentis nō est accidēs tanꝙ subiecti originalis: ⁊ sic stat bñ ꝙ albedo est in supficie q̄ etiā est vnū accidens. Et linea habet rotūditatē ⁊ corruptibilitatē. Sed hoc non tanꝙ subiectū originale quia originaliter est in substantia.

Accidens diffinitur per subiectum suum. vij. metaphy.

¶ Et sic album est subiectū habens sufficientē albedinē per sui demōstrationē. Et intelligit sic de diffinitione descriptiua nō aūt essentiali. Et talis indicat quid est esse rei: vt patet primo Topicorū.

Anima quātum ad partem intellectiuam nullius corporis est actus .ij. de anima.

¶ Respondet scd̄m commentatorem ꝙ debet intelligi de intellectu diuino ⁊ non humano.

Actui repugnat accidere actū p phm i de substātia orbis

¶ Respōdetur ꝙ actus substantialis nō pōt recipere aliū actū substantialem: sed bene accidentalem.

Arca non est lignū .ix. metaphy.

¶ Respōdetur ꝙ philosophus ponit modū loquēdi vulgariū. Uel potest dici ꝙ ipse vult ꝙ totum compositū non verificatur de sua materia. Et ideo vult ꝙ arca non est lignum tanꝙ sua materia: q: alias totum esset sue partes ⁊ ecōuerso. Uel pōt dici ꝙ philosophus vult ꝙ materia non dicit de toto cōposito in abstracto: sed bene in concreto vt arca est lignea.

Actus sunt suppositorum .primo metaphy.

¶ Respondet ꝙ philosophus vult ꝙ actus sunt suppositorū denominatiue: cū hoc tñ bene stat ꝙ nō sunt suppositorū effectiue.

A primis nāqꝫ substantijs nulla exit predicatio: per philosophum in predicamentis.

¶ Respōdet ꝙ intelligit a primis substantijs nulla exit predicatio q̄ est superioris de inferiori: q: prime substātie nō habēt inferius saltē essentialiter in predicatione vera directa ⁊ affirmatiua.

Animal est animātius planta .p authorē sex principiorū.

¶ Dicitur ꝙ intelligit sic aīal est perfectius animatū ꝙ planta. Uel dicitur ꝙ aīal plures habet potētias aīe ꝙ planta: quia aīal habet potentiā vegetatiuā ⁊ sensitiuā planta aūt caret sensitiua.

¶ Aia vegetatiua p̄ma est aiarū. primo t. ij. de anima.

¶ Ibi dr̄ ꝙ philosophus loquitur de cōitate prioritatis: ⁊ vult ꝙ in pluribus reperitur anima vegetatiua ꝙ̄ sensitiua vel intellectiua.

¶ Actus actiuorū sunt in patiente p̄disposito. ij. de aia.

¶ Intelligit̄. si aliquid actiuū vel agens debet actū agere vel etiā producere aliquē effectū in ipso patiente: tunc oportet ipm̄ patiētē esse bn̄ dispositū ad illū actū suscipiendum. Etiā est vera vniuersaliter: ⁊ hoc si mutaret̄ numer⁹ in numerū: vt sic. Oīs actus actiuus est in patiente predisposito.

¶ Ab insufficiente nihil fit. primo phyisicorū.

¶ Intelligitur ab insufficiente nihil fit se solo: Sed cum addito superiorꝫ ex insufficienti bene aliquid fit.

¶ Aia est abstracta a corpore. Per cōmētatorē. ij. de aia

¶ Et videtur ꝙ nō est subiectū in libro de anima: qꝛ tūc non consideratur ſm rationē adequatam ſm quā ponit̄ esse subiectū in libro de aīa: qꝛ inde anima cōsideratur prout est principiū opationū corporis animati: ⁊ ꝑut illa principaliter se tenet ex parte anime. Item notādū ꝙ illa authoritas ſm ꝯmētatorē ſm vnā viā tenet̄: vel ꝙ ꝯmētator nō est locutus assertiue. Aliter pōt dici licet aīa est abstracta a materia ſm esse est tamen coiuncta materie ſm opationē. Sed diceret aliquis anima etiā alia a corpore cōsiderat̄. ij. physicorꝫ. Et sic videtur ꝙ non debet cōsiderari in libro de aīa: qꝛ sunt distincte materie. Respōdetur ꝙ hoc non est ſm rōnem adequatā ſm quā ponitur esse subiectū in de aīa: qꝛ in lib. physicorꝫ cōsiderat̄ ꝑut est principiū mouendi ⁊ quiescendi: sed in de aīa consideratur ꝑut est principium operationum corporis aīati ⁊ ꝑut illa principaliter se tenet ex parte aīe.

¶ Accidentia magnam partem conferunt ad cognoscendum quod quid est. primo de anima.

¶ Illa authoritas ſm Themistiū de accidentibus per se ꝓpriis intelligitur: qꝛ dicit nō eñ cognosco ignē ꝑ fumū: sed ꝑ calorē. Etiā intelligitur de accidētibus cōibus ſm se sumptis adinuicem cōbinatis: vt cognosco sortem per illa accidentia simul sumpta ⁊ combinata: scꝫ habens rufos crines ⁊ est albus, nigrum capitium, blaueam tunicam.

¶ Accñtia nō cognoscūt̄ demōstratiue. primo posteriorꝫ

¶ Respondet̄ ꝙ hoc verū est a priori ꝙ̄uis a posteriori fieri pōt: qꝛ vtiqꝫ ꝓpria accidentia demōstrātur de suis subiectis: ⁊ sic faciunt demōstrationē et cognitionē substantie. Sic de propriis accidentibus dicitur ꝙ non immediate notificant demōstratiue substantiā: sed bene mediate: qꝛ eo pluribus accidentibus cōibus discernitur accidens ꝓpriū: ⁊ sic mediate notificant substantiam: secus est de accidente communi.

¶ A proportione minoris equalitatis nō fit actio.

¶ Notandū ꝙ duplex est ꝓportio. Una est ꝓportio quantificatiua mediante qua vnū extenditur ꝙ̄tū alteri ꝓportionatur. Alia est proportio actionis: ⁊ de illa intelligitur auctoritas. Unde corporis ad non corpus bene est proportio secunda ſm aliquā virtutē: sicut inter corpus ⁊ animā

Ordine Alphabetico.

¶ Anima non habet aliquam operationem propriam quam non communicet corpori. primo de anima.
¶ Intelligitur de anima intrinseca que est in corpore sicut quando est totum compositum: et sic excluditur anima exuta a corpore.
¶ Ars et scientia distinguuntur. vi. ethicorū.
¶ Et debet intelligi capiendo sciētiā stricte solū ꝑ habitu specifico: ⁊ etiā capiendo artē stricte solum ꝑ habitu practico: sed capiendo illos eque cōmuniter tam pro habitu practico ꝙ specifico tunc non distinguuntur.
¶ A maiori debet fieri denominatio. vi. physicorum.
¶ Intelligit̄ de qualitatibꝰ positiuis ⁊ maxime intēsiuis: nō aūt oportet de priuatiuis fieri denominationē sicut tenebre denominatiuū tenebrosū ⁊ valet tantū sicut a maiori. i. a digniori debet fieri denominatio.
¶ Actus et potentia sunt maxime opposita. per cōmentatorem. primo de anima.
¶ Intelligit̄ sic vno modo ꝙ sint maxime opposita siue cōtraria. i. cōmunissime opposita: qꝛ dicit ꝙ circuunt oīa predicamēta: ⁊ sic non vult ꝙ sint contraria ꝓprie dicta. Alio mō dr̄ ꝙ p actum intelligit essentialē actualē et potentiā essentialem potentialem. Et vult ꝙ actu esse ⁊ ꝭm potentiam esse opponunt̄: ⁊ hoc sic est verum capiendo oppositionem large.
¶ Ab hoc quidē ente oībꝰ deriuatū est viuere. primo celi
¶ Intelligitur ꝙ phūs loquitur ibi particulariter: vt sit sensus ab hoc ente. i. a primo ente: scꝫ a deo deriuatū est oībꝰ esse ⁊ viuere. Alio modo dr̄ ꝙ phūs loquit̄ vniuersaliter de oībꝰ. Sed diceres: si sic tūc sequeret̄ ꝙ materia prima ⁊ celū eēnt deriuata ⁊ gnāta a primo ente. Respōdet̄ ꝙ aliquid dicit̄ esse deriuatū dupliciter. Uno modo inchoatiue: ⁊ sic oībus nō est essē deriuatū viuere naturaliter a primo ente sicut materia celi ⁊ materia prima. Alio mō cōsignificatiue vl̄ gubernatiue. ⁊ sic oīa alia a primo ente habent esse ⁊ viuere: ⁊ sic materia prima ⁊ celū habēt deriuatum esse a primo ente: cū purū ens consignificat ⁊ gubernat omnia mundi viuentia.
¶ Ad corruptionē subiecti seq̄t̄ corruptio scie. i. poste.
¶ Respōdet̄ ꝙ hoc intelligitur de subiecto inhesionis ⁊ nō attributiōis.
¶ Animal est prius homine. per porphirium.
¶ Intelligitur in suppositione materiali: vt ly animal est prius homine. i. ille terminus animal est cōmunior ꝙ homo.
¶ Accidentis non est esse sed inesse. vij. metaphy.
¶ Intelligit̄ ꝓprijssime capiendo esse: ⁊ nō cōiter: vt extendit se ad inesse.
¶ Accñs nō migrat de subiecto in subiectum. vij meta.
¶ Intelligitur de subiecto inhesionis ⁊ non attributiōis seu denoīatiōis Uel dicitur ꝙ verum est ꝭm numerū: non autem ꝭm speciem.
¶ Absurdum est simul querere ⁊ acquirere sciētiam ⁊ modum sciendi. ij. metaphy.
¶ Illa auctoritas dupl̄r intelligit̄. Uno mō vt in verbis stat simpliciter ⁊

sic est vera sine glosa. Alio mō si p scientiā intelligit metaphysica. et p modū sciēdi logica. tūc est sensus. absurdū est simul acquirere metaphysicā et logicam. qr metaphysica presupponit logicā. ergo logica debet presciri.

¶ Actus simpliciter precedit potentiā in vno aut indiuiduo. ix. libro metaphysice.

¶ Et hoc est intelligendū sm ordinē perfectionis. sicut dicit phs secundo physicorū. Actus est principalior potentia. sed tēporaliter et sm viam generationis potentia precedit actū in eodē.

¶ Accidēs nō est necessariū sz ptingit nō esse. viij. physi.

¶ Primū patet quia accidens est corruptibile; sed necessariū est incorruptibile. Scdm patet ex diffinitione accidentis. qr dicit accidens est quod adest et abest preter subiecti corruptionem.

¶ Accidens contingit inesse et nō inesse. x. metaphysice.

¶ Et hoc per mutationē subiecti vel per variationē contrarietatis sm qz vnum contrarium reliquum expellit.

¶ Apprehensio nō est meditantiū. ij. physico.

¶ Nam triplex est operatio intellectus. Una est simplicium apprehēsio. Secūda est simpliciū apprehēsorum compositio et diuisio. Tertia est composita et diuisa ad formā syllogisticā ducere. iā apprehensio nō est meditantiū quantū ad primam operationem intellectus. sicut possumus intelligere hominē sine risibili. et econuerso que tamē inseparabiliter sunt cōiuncta Sed in secunda operatione intellectus separare illa que sunt cōiuncta inducit simultatem.

¶ Ars imitatur naturā inquantū potest. ij. physicorum.

¶ Quia sicut artifex non solū cōsiderat formā nec solū materiā. sed formā et materiā simul. vt ars medicinalis non solū considerat sanitatē sm se sed etiā sm quod est in quattuor humoribus. sic etiam naturalis philosophus considerat non solum materiam sed etiam cōsiderat formam que est finis materie.

¶ Ad agēs vniforme seqr actus et effectus vniformis. i. celi.

¶ Intelligitur dummodo agens totale cōcurrit vniformiter tunc talis effectus saltem principaliter intentus manet vniformis.

¶ Ab eodē non possunt produci diuersa specifice distincta. ij. de generatione.

¶ Intelligitur ab eodē ente naturali non possunt procedere diuersa et specifice distincta.

¶ Aurum est icorruptibile. sm alchimistas.

¶ Intelligit sic aurum est incorruptibile. id est aurum est longo tpe et valde diu duratiuū inter omnia alia metalla. qr sicut alia metalla ex temporis diuturnitate corrumpunt. sic aurū purum et bonum meliorat et augmētatur. quia durat vltra ordinationem humanam.

¶ A voluntate antiqua nō pcedit actio noua. sm cōmentatorem. viij. physicorum.

¶ Intelligitur sic. a voluntate antiqua. i. a deo. non procedit actio noua. i. in nouũ volitũ: quia deus nõ incipit aliquid de nouo velle: q2 quicq̃d deus voluit ab eterno voluit. Uel sic a voluntate antiqua non procedit actio noua ipi similis que non procedit a specie.

Ad productionẽ effectus sufficiũt duo. scz voluntas ꝛ potestas. per Boetiũ de conso. phi. prosa. ij. lib. iiij.

¶ Intelligit̃ non absolute sed limitate referuntur volũtas ꝛ potentia ad actionẽ tunc authoritas habet veritatẽ. sed si referunt̃ ad actionẽ ꝛ ad tẽpus eternum tunc nõ sufficiunt nisi sint relata ad idem tẽpus. Unde ꝯseq̃ntia. Ego volo ꝛ possũ legere ergo lego absolute nõ valet. sꝫ bene valet ego nunc ꝛ pro nunc volo ꝛ possum legere. ergo nunc lego.

¶ A priuatiõe in habitum impossibilis est regressio. per philosophum in predicamentis.

¶ Intelligitur de illa priuatione que priuat actũ ꝛ potentiã simul: nõ aũt de illa que priuat solũ actũ. q2 ibi bene est possibilis regressio.

¶ Anima que est intellectus forsitan manet post suũ conceptum. ij. metaphysice.

¶ Respõdet̃ ꝙ ibi philosophus loquit̃ dubitatiue. sed non assertiue. Et iõ dicitur forsitan que dictio est nota dubitationis.

¶ Actio ꝛ passio sũt actus diuersarũ potẽtiaꝝ. ij. de aĩa.

¶ Ibi dicitur ꝙ diuersarũ potentiarũ sunt actus. potẽtie enim non distinguunt̃ per actus: sed quia actio et passio sunt diuersarũ potentiarũ. igitur sunt distincta. quod est contra pħm. iij. physicorũ q̃ dicit ꝙ oĩs actio est passio. patet q2 actio est actus potẽtie actiue. passio vero dicit̃ actus potẽtie passiue. Ibi dicit̃ ꝙ authoritas intelligitur particulariter ꝛ nõ vniuersaliter quia actio ꝛ passio sunt idẽ materialiter sed differunt formaliter.

¶ Ab abstracto ad cõcretũ est bona ꝯña. ij. topicorum.

¶ Ibi dicit̃ ꝙ verum est in predicationibꝰ quidditatiuis ꝛ essentialibꝰ nõ autem in accidentalibus igitur ꝛc.

¶ A simili causa in specie non procedunt diuersi effectus per commentatorem. ix. metaphy.

¶ Rñdet̃ ꝙ ly idẽ capit̃ multipliciť. scꝫ idẽ in numero. idẽ in specie. idẽ in genere. mõ aliqua tñ bñ ꝓcedũt ad eosdẽ effectꝰ in genere. ergo sunt idem.

¶ Animal est substantia hominis ꝛ equi ꝑm naturã communem. per commentatorem primo metaphysice.

¶ Et si sic tũc natura cõis esset ponenda. Ibi dr̃ ꝙ ly est capit̃ in actu signato sic ꝙ ille terminꝰ aĩal significat sƀam hoĩs ꝛ equi ꝑm naturã cõem. i. sub ratione generis vel sub cõceptu cõi illi termini aĩali correspondente.

¶ Aqua alit ignem. iij. de anima.

¶ Ubi dicit̃ ꝙ aqua nõ capitur pro humido simpliciť: sed capitur ꝓ humido pingui ꝛ subtili. q2 hoc nutrit ignẽ. sicut videmꝰ ad experientiã. vt butyrum oleũ subtile vinũ cõbustũ. Et vltra debet intelligi de nutritione improprie dicta quia nullum purum elementum nutrit.

Dicta egregia philoso.

¶ Accidentia dicuntur entia ad aliquid. primo ethicorum.
¶ Intelligitur quod accidentia non habent esse per se nisi in comparatione ad aliquid et ad subiectum. quia accidens est mensura substantie.

¶ Accidentia assimulantur propagini. primo ethicorum.
¶ Intelligitur sic quod propago non est arbor: sed aliquid arboris a qua derivatur arbor. ita accidentia non sunt entia sed entis. i. substantie a qua propagantur et oriuntur.

¶ Accidentia non sunt entia sed entis. i. ethico. et. vii. meta.
¶ Intelligitur quod non sunt entia proprie capiendo ly ens que sunt in subiectis. Sed communiter capiendo ly ens bene sunt entia.

¶ Animal construitur ex corpore et anima tanquam a regente et recto primo politicorum.
¶ Intelligitur quod in animali anima habet se ut regens et corpus habet se ut rectum quia est instrumentum anime.

¶ Animalia mansueta digniora sunt aliis animalibus non mansuetis primo politicorum.
¶ Intelligitur inquantum animalia non mansueta participant aliqualiter regimine. Sed si oppositum invenitur secus est.

¶ Abstinentia cibi confert febricitanti sanitatem. v. ethico.
¶ Respondetur ideo quia abstinentia est summa medicina. Et est communis regula medicorum et vulgarium.

¶ Actio et passio non continentur subinvicem. vi. ethicorum.
¶ Intelligitur quod unum non predicatur de alio. quia illa predicatio non est bona. actio est passio.

¶ Ars imitatur naturam inquantum potest. ii. physicorum.
¶ Item illa authoritas est vera dummodo natura est fundamentum illius artis.

¶ Ars acquisitiva est cibi naturalis animalibus. i. politico.
¶ Intelligitur quod natura est sollicita ad providendum de cibis animalibus cum primo generat Vel sic quando aliquis aliquid acquirit illud quod natura acquirit tale acquirere est naturale.

¶ Actiones principantes non sunt bone de se. vii. politi.
¶ Intelligitur quod non sunt bone nisi principans differat ab aliis in bonitate naturali et acquisita intantum quantum vir differt a muliere. servus a domino.

¶ Actiones iustitie necessarie sunt in civitate sed non eligibiles secundum se. septimo politicorum.
¶ Ibi dicitur quod per actiones iustitie intelliguntur sententie supplicia condemnatorum et necessarie sunt in civitate. et tamen secundum se non sunt eligibiles. sed ut eo melius civitas gubernetur et salvetur.

¶ Actiones que sunt circa divitias et honores sunt simpliciter eligibiles. secundo physicorum.
¶ Ratio est. quia sunt quedam dispositiones ad bonum et ad operationem bonorum. ut patet septimo politicorum.

¶ Animalia omnia alia ab homine sola naturali intentione

habēt suas actiones. vt patet ibidem.

¶ Id est quedā animalia parua habēt suas actiones ex cōsuetudine vt canes. Sed homo inter animalia dirigit actiōes suas in actionem.

¶ Accusans debet esse melior accusato. scdo politicorū.

¶ Ratio quia officiū accusantis est ostendere causas in aduersario: seu accusato. Etiā iō quia accusans habet se vt agens. accusat⁹ vt patiēs. modo omne agens prestantius a suo passo.

¶ Act⁹ intellect⁹ et appetit⁹ sunt adinuicem cōcordes. iiij. ethicorum.

¶ Respōdetur hoc est verū de virtutibus moralibus.

¶ Affirmatio et negatio sunt in mente. iiij. ethicorum.

¶ Intelligit sic q in mēte. i. in intellectu practico sunt affirmatio et negatio. Sed in appetitu est prosecutio et fuga.

¶ Agricole magis appetūt lucrū q̄ honores. vi. ethico.

¶ Intelligitur q electabilius est eis laborare q̄ principare et dominari.

¶ Agriculture possessio ē maxie natural' et iusta. i. econo.

¶ Et hoc ex duplici de cā. prima ē. qr ipa non fit inhumaniter et bestialiter vel cū pctō et violenter. s. offensione pximi. Alia cā qr ab agricultura sumit nutrimētū tanq̄ a materia et tale nutrimentū est naturale. Alia pōt esse ratio. qr agricultura confert sanitatē et supfluos et malos humores expellit.

¶ Amatio generatur ex quadā ɔsuetudine. ix. ethicorū.

¶ Ratio est fm albertū. qr amatio importat impetuosam inclinationem amoris et in ipm appetitū. qr inclinatio causatur ex cōsuetudine.

¶ Amicitia paternalis maior ē q̄ filialis. viij. ethicorū.

¶ Ratio ē. qr parētes magis cognoscūt q̄ filij q sunt ex eis pcreati pter impfectionē et cognitionē filiorū quā habuerūt qn nascebant filij.

¶ Amicitia cōiugalis nō solum est propter creationem filiorum. Sed etiam propter virtutē. viij. ethicorū.

¶ Intelligitur q amicitia ɔiugalis nō est solū pter creationē filiorum. hoc est verum si ambe sunt virtuose.

¶ Amicus est alter ego. ix. ethicorum.

¶ Hoc est verū nō quo ad essentiā. sed sic q ea bona q sibi homo vult et amico suo. Uel fm effectū dilectionis representat quādoq alterum. Quia homo est ɔdolens ipi in aduersis et gaudet in psperis sicut sibipsi.

¶ Amic⁹ dz se tenē ad amicū. sicut genu ad tibiā. ix. ethi.

¶ Hoc est verū pro vt ly sicut importat aliquā similitudinem.

¶ Amicorū oīa sunt cōia. ix. ethi. et. ij. politicorū.

¶ Hoc est verū ex consensu et fauore. nō aūt ex iure vel aliter. Amicorū omnia sunt cōia. i. necessaria solū in necessitate. capiēdo ly oīa distributiue q tm valet q quodlibet cōe vtile est cōe illi q est in necessitate posit⁹. Sic q vnus nō pōt ei phibere. Uel intelligit de vtili victuali quo ad eius sufficiētiam. nō aūt intelligēdo quo ad alium vsum.

¶ Amore venereo nō ē aliquē hoiem possibile plures mu

lieres vehementer amare. octauo ethicorum.

¶ Hoc est verum de amore qui attenditur in coitu. Sed de vero amore dilectionis non habet veritatem.

¶ Amor diuitiarũ crescit in infinitum. primo politicorũ.

¶ Hoc est verum: quo ad manifestationem actus: vel est verum de amore inordinato non autem ordinato.

¶ Appetitus sensitiuus obijcit rationẽ. x. politicorum.

¶ Uerũ est ꝙtũ ad manifestationẽ actus: puta inꝙtũ elicit actus siue elicitur ſm formã rõnis non vltra ꝓgrediendo nec vltra suspiciendo.

¶ Animal vigilans semper laborat. septimo ethicorum.

¶ Intelligitur in aliqua operatione non curãdo an talis operatio sit magna vel parua: bona vel mala.

¶ Actus ꝛ opationes aĩalis circa aĩam ponimus. i. ethi.

¶ Ibi vult ꝙ pertinent ad operationes anime effectiue.

¶ Ambobus existentibus amicis sanctum est prehonorare veritatem. primo ethicorum.

¶ Intelligitur de amicitia vera ꝛ speciali.

¶ Album solum qualitatẽ sigt. per phm ĩ predicamẽtis.

¶ Illa est vera in significatione formali nõ aũt in significatione materiali: quia vt sic significat substãtiam connotare qualitatem.

¶ Accidẽtis nõ est diffinitio. vij. metaphysi. ꝛ. vi. topi.

¶ Hoc est verũ de diffinitiõe quidditatiua ꝛ essentiali ꝓprie dicta: cũ hoc tñ stat ad minus accñtis adhuc bene sit diffinitio descriptiua.

¶ Auarꝰ iiustꝰ sũt circa bõa q̃ sũt simplr̃ bona. viij. ethi.

¶ Ibi dicit ꝙ bona exteriora simpliciter sunt bona: qđ tñ est falsum. Rñdetur ꝙ illa auctoritas vult ꝙ bonũ simpliciter ꝓut tantũ valet sicut ſm se non est malum ꝗuis ratione abusionis sit malum.

¶ Actio nature semꝑ agit eodem modo. ij. physicorum.

¶ Et sic videt ꝙ sensus nunꝙ decipiatur circa ꝓpriũ sensibile eo ꝙ sensatio est opatio nature. Ibi dr̃ ꝙ phũs ponit differẽtiã inter opationẽ naturalẽ ꝛ fortuitã. Nã dr̃ ꝙ actio naturalis semꝑ fit eodẽ mõ: ꝛ illud dictũ est intelligendũ ꝙ natura agẽdo circa eandẽ speciem ceteris paribus semꝑ ꝓducit eundem effectum. Sed actio fortuita nunc fit sic, nunc aliter.

¶ Aliqua aĩa nulliꝰ corpis est actꝰ. ij. de aĩa. tractatu. i.

¶ Intelligit sic vno mõ ꝙ aĩa nullius corpis est actꝰ q̃ est eductꝰ de potẽtia materie: ꝛ hoc sic est verũ de potẽtia ĩtellectiua: vel nulliꝰ corpis ẽ actꝰ tanꝙ instrumẽtũ ꝓpriũ: qꝛ intellectꝰ nõ indiget instrumẽto ꝓprio vel organo corporali: vel sic. nullius corporis est actus ſm inherentiam.

¶ Ad principia non est ratio. ꝑ cõmentatorem. ij. topi.

¶ Hoc debet intelligi de principijs immediatis: vel ad principia nõ est ratio approbatiua a priori: licet ibi bene sit ratio a posteriori.

¶ Album est in ligno per se. primo posteriorum.

¶ Ibi dicitur q non vult q illa sit per se vera lignū est albū. Sed vult q ibi sit directa predicatio. Uel hec est p se denominatiua. album est lignū: quia predicatum denominat subiectum accidentaliter.

¶ Album non est substantia: sed quale. quarto topicoꝝ.

¶ Dicitur q verum est q album non sit substantia. i. terminus substantialis quo ad significatum formale: sed quo ad significatum materiale.

¶ Animalia nō est genus. per boetium in topicis.

¶ Intelligitur q ille terminus pluralis numeri animalia non est genus ad terminos singularis numeri: sed bene pluralis numeri.

¶ Ad idem non sequuntur opposita. primo prioꝝ.

¶ Intelligitur q ad idē cōtingens non sequuntur duo opposita: sed bñ ad idem impossibile. Et debet addi ad auctoritatē copulatiue vel cōiunctim: quia ad vnā propositionē bene sequuntur duo opposita disiunctiue: vt bñ sequitur homo currit. ergo homo currit vel non currit.

¶ Anima est rationalis. Per anastasium in symbolo.

¶ Respōdetur p intellectu ly rationale capitur dupliciter. Uno modo p vt est differentia cōstitutiua hoīs: et sic cōuertitur cū illo termino hō. Alio mō capitur put nō est dr̄ña aīalis. Sed p rōnali. et sic aīa non est rōnalis.

¶ A pluribus terminis simpl'r sūptis ad plures termios ꝑm magis et minus cōiter est bona cōsequētia. ij. topicoꝝ

¶ Ex ista auctoritate elicit illa sicut simplex ad simplex: sic magis ad magis: sic proximū ad proximū. Et intelligitur sic q debet argui a terminis simpliciter sumptis ad terminos sumptos ꝑm magis et minus sic q añs et ɔñs sint ppōnes cathegorice. et sic bene sequit. iustus est virtuosus. ergo magis iustus est mag' virtuosus: et maxime iustus est maxime virtuosus: et illo modo valet septē cōditionibus additis. Prima q termini simpliciter sumpti sunt totalia extrema ɔñtis. ppter hoc nō sequit. albū est dulce. ergo magis album est magis dulce. Scđa cōditio q vtrūq extremū sit p̄dicabile ꝑm magis et minus. ergo nō sequit. hō est aīal. ergo magis hō est magis aīal. Tertia cōditio q in añcedēte sit p̄dicatio p se. ergo nō sequit. bibere est bonū. ergo magis bibere est magis bonū. Quarta q ibi sit p̄dicatio pprie passiōis de suo subiecto. Quinta q vtrobiq sit p̄dicatio directa. Sexta q sumat cōstātia subiecti. Septima q precise sit eadē copula in antecedēte et cōsequēte et predicatū antecedētis constringetur per subiectum consequentis vel per aliquod sibi pportionabile.

¶ Arguēdo ab affirmatiua de p̄dicato finito ad negatiuam de predicato infinito valet ɔñā. ij. peri hermenias: vt sortes est albus. ergo non sortes non est albus.

¶ Et intelligitur materialiter: formaliter nō valet: q2 arguit a nō distributo ad distributū: sed si argumentū debet valere ꝑm regulā tūc semp a parte subiecti debet poni terminus singularis vel terminus cōmunis restrictus ad vnū suppositū. ergo ɔñā nō valet. hō est albus. ergo nō hō est non albus. q2 oppositū ɔñtis nō repugnat añcedēti. Sed stat in vitate cū añcedēte.

Dicta egregia philoso.

¶ Arguendo de negatiuo predicato finito ad affirmatiuam de predicato infinito valet cõsequentia. ij. peri herme. vt sortes nõ est niger. ergo sortes est nõ niger.

¶ Illa regula solum tenet veritatem tribus conditionibus saluis. Prima ꝙ arguatur in ꝓpositiõib⁹ de est tertio adiacẽte. Scḋa ꝙ nõ arguatur a nõ distributo ad distributũ: ergo nõ seq̇tur oẽ aĩal asinus nõ est ⁊ oẽ aĩal est: ergo omne aĩal est nõ asinus. Tertia ꝙ semꝑ in antecedente distribuat predicatũ: ergo non sequitur omne animal aĩal non est. ergo omne aĩal est non animal quia predicatum non distribuit in antecedente.

¶ Arguendo ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiuã de ꝑdicato finito valet ꝯsquentia. ij. peri herme. vt homo est nõ iustus: ergo homo non est iustus.

¶ Illa regula tenet veritatẽ saluis trib⁹ casib⁹. Prim⁹ qñ tã in affirmatiua ꝗ̃ in negatiua predicatũ distribuit ꝓ qualibet differentia tpis. Quia si hoc non fieret stãte illo casu ꝙ sortes ꝓ vna medietate tpis alicuius hore non sit albus ⁊ pro alia medietate eiusdẽ tpis sit albus: Tũc arguendo sic. sortes est non albus. ergo sortes nõ est alb⁹. ꝯña non valet. qꝛ añcedens cõuenit sorti. ⁊ tamẽ ipi nõ cõuenit ꝯsequẽs. Sed si deberet valere oportet ꝙ sic arguat ẜm Marsi. sortes est non albus pro qualibet parte tpis ꝑsentis. ergo sortes non est albus. Secũda ꝯditio. ꝙ solũ totale ꝑdicatũ infinitetur. ergo nõ sequit hoc est predicabile nõ essentialiter: ergo nõ est ꝑdicabile essentialiter. qꝛ stat ꝙ idẽ sit ꝑdicabile essentialit ⁊ accidẽtalit respectu diuersorũ. Similit patet per hoc ꝙ oẽs ratiões authoris consequẽtiarũ ꝙ nõ valent in nominib⁹ adiectiuis. Et similiter in alijs vt ibi habetur qꝛ semꝑ deficit illa secũda cõditio. Tertia cõditio ꝙ arguat in ꝓpositionibus cathegoricis de inesse ⁊ nõ in modalibus. ergo nõ sequit sortes potest esse nõ albus. ergo sortes nõ potest esse albus. Si aũt negatio postponitur modo in secunda ꝓpositione tũc bene sequitur vt sic sortes potest esse non albus. ergo sortes potest non esse albus. ⁊ sic bene valet.

¶ Arguẽdo a diuisis ad ꝯiũcta ẽ bõa ꝯña. ij. peri herme.

¶ Ibi sciendũ ꝙ per ꝯiunctum siue per predicatũ cõiunctim debet intelligi aggregatũ ex determinatione ⁊ determinabili: ⁊ predicatũ diuisum est vnum illorũ. Illa regula habet veritatẽ seruatis duabus conditionibus. Prima ꝙ illa duo predicata diuisa nõ sunt accidẽtia alicuius tertij. Uel quando vnum de per accidens videtur inesse alteri tunc cõsequẽtia nõ valet. quia nõ sequit sortes est albus. ⁊ sortes est monachus. ergo sortes ẽ albus monachus. Etiã nõ sequit sortes est magnus. ⁊ sortes est monachus. ergo sortes est magnus monachus. supposito ꝙ sit parue stature ⁊ magn⁹ in scientia: quia antecedens potest esse verum sine consequente. Secunda conditio. ꝙ vnum predicatum non includat aliud ne cõmittatur nugatio quare non sequitur sortes est homo. ⁊ sortes est animal. ergo sortes est homo animal.

¶ Arguẽdo a cõiũctis ad diuisa ẽ bõa ꝯña etiã. ij. ꝑi her. Et habet veritatem seruatis quattuor cõditionibus. Prima ꝙ ꝑdicata

accidentalia debēt determinare idē in antecedente ꝛ ꝯñte. ꝛ qñ hoc nō est: tunc regula nō valet. Secunda cōditio ꝙ vnū predicatū non sit dictio distrahens respectu alterius: ergo non sequit̄ sortes est albus vt carbo: ergo sortes est albus. Tertia cōditio quando arguitur cum dictione ampliatiua: sic ꝙ ampliatio non varietur: ꝛ ergo nō sequitur chimera est ens ampliatiuum imaginabile. ergo chymera est ens ꝛ chymera est ampliabilis consequens autem est vna copulatiua cuius vna pars est falsa. ergo tota. Quarta quando vnū predicatū est equiuocum tunc non valet. qꝛ nō sequitur hoc est canis latrabilis: ergo hoc est canis: ꝛ hoc est latrabile: quia prima pars cōsequentis est propositio plures.

¶ Anima est substantia in subiecto actu existens per cōmentatorem sexto metaphy.

¶ Ibi dicitur ꝙ vult ꝑ subiectū cōmentator ꝛ ꝑ substantiā in actu intelligere subiectum organisatum: qꝛ oē aīal requirit subiectum organisatum. Unde subiectū organisatum est illud quod habet partes diuersimode cōplexionatas ad diuersa officia exercenda deputatas.

¶ Aliud est magnitudo et magnitudinis esse: et caro et carnis esse. tertio de anima.

¶ Illa authoritas debet sic intelligi ꝙ phūs vult ostēdere modū intelligendi ipsius intellectus: ꝛ sic per magnitudinē ꝛ carnē intelligit vniuersaliter intelligere vel rōne cōis ꝯceptus. Sed per ly magnitudinis ꝛ carnis esse intelligere debet singulariter: scꝫ sub cōditionibus indiuiduantibus vult ergo tantū ꝙ aliud est intelligendū vniuersaliter: ꝛ aliud est intelligēdum singulariter. Et hoc est verū: ꝛ ponūtur duplicia exempla metaphysicalia: vt magnitudinem ꝛ magnitudinis esse: ꝛ naturalia: vt aquam esse aquam: modo cognitione sensitiua possumus cognoscere aque esse similiter esse magnitudinis. Sed per intellectū possumus solū cognoscere magnitudinem que est vniuersaliter cognoscere. Sed di. tamen phūs dicit ꝙ non est idem caro ꝛ carnis esse in quibusdam ꝛ in quibusdā est idem: modo nequaꝙ̄ est idem intelligere vniuersaliter ꝛ singulariter. Respondetur ꝙ phūs vult ꝙ ipse intellectus non solum cognoscit vniuersaliter sed etiam particulariter. Sed sensus cognoscit singulariter solū. Et ergo sensitiua cognitio conuenit solum intellectui materie coniuncto. ꝛ sic quādo dicit Aristoteles ꝙ in quibusdaꝫ est idem caro ꝛ carnis esse vult tantum ꝙ sint eiusdem potentie ipsius intellectus.

¶ Accidentia non habent materiam. vij. metaphy.

¶ Respondetur ꝙ verum est de materia ex qua. quia illam nō habent sed bene in qua habent scꝫ in qua sunt subiectiue.

¶ Actus et potentia circuunt omnia predicamenta per commentatorem. primo de anima.

¶ Intelligitur vno modo sic ꝙ in quolibet predicamēto sunt termini verificabiles de prima substantia mediante illo verbo est vel pōt. Uel ponuntur predicabilia cum illis verbis est ꝛ potest. ꝛ sic est vera: quia verum est dicere in genere substātie hō est vel pōt esse aīal: ꝛ sic de alijs predicamētis

Alio modo intelligit sic ꝙ in quolibet genere predicamētali īuenitur aliquid qđ habet rationē actꝰ et qđ hꝫ rationē potētie. Sic iterū ē vera: qꝛ in quolibet genere reperiunt gn̄a ⁊ differētie. ⁊ sic ibi sunt actꝰ ⁊ potētie eo ꝙ habent rationē materie. Ut patet per porphi. ⁊ etiā reperit forma vel differētia que est actus ꝗ distinguit ⁊ separat vt patet per phm tertio de aīa. Alio modo sic actus ⁊ potētia in quolibet predicamēto reperiuntur. i. termini magis ⁊ minus cōes: ⁊ sic magis cōe habet se vt potentia: minus cōmune: vt actus. Uel dicitur ꝙ tantum vult ꝙ isti termini actus ⁊ potentia in cōmuni non sunt aliquo predicamento: sed bene modo restricto.

¶ Anima componitur ex intellectu agēte et possibili. iij. de anima.

¶ Intelligit sic recte sicut sensus ad intellectū cōcurrit quādoqꝫ actiue: quandoqꝫ passiue: Sic intellectus cōcurrit quādoqꝫ actiue: ⁊ tūc dicit intellectus agēs. qn̄qꝫ passiue: ⁊ sic dicit intellectus patiēs: scꝫ qn̄ recipit illas passiones siue species. Sed nō debet intelligi ꝑm realem cōpositionē: sed dicitur actus agens quādo actu format intellectum.

¶ Anima est incorruptibilis. tertio de anima.

¶ Intelligitur ꝑm essentiam ⁊ non ꝑm quasdam compositiones ⁊ potētias infringibiles. de quibꝰ dicitur secundo de anima ꝙ anima est corruptibilis: ⁊ hoc secundum quandam operationem instrumentalem.

¶ Anima predicatur equiuoce de animabus per commētatorem. tertio de anima.

¶ Intelligitur analogice. Sic ꝙ oīa per prius dicunt de aīa intellectiua ⁊ hoc ꝓprietate dignitatis: ⁊ ꝑ posterius de aliis animabus scꝫ sensitiua ⁊ nutritiua. Etiā potest intelligi de intelligētijs scđm analogiam perfectionis.

¶ Accidentia solum sunt sensibilia. ij. de anima.

¶ Intelligitur ꝙ solum sunt sensibilia per se ⁊ directe cū hoc tamē stat ꝙ substantie per accidens ⁊ indirecte sunt sensibiles.

¶ Animal est animal ꝓpter sensum tactus. ij. de anima.

¶ Intelligitur ꝙ ly ꝓpter non debet importare causam efficiētē. Sed secundo modo intelligit ꝙ sensus tactus non est sufficiens causa animalis: ⁊ hoc sic quo ad cognitionē. Sed debet importare conuertibilitatem. Ita ꝙ omne quod est animal habet sensum tactus: ⁊ econuerso omne quod habet sensum tactus est animal.

¶ Aīal hñs vnū sensū est impfectissimū. p̄io metaphy.

¶ Intelligitur quo ad totā speciem non autem quo ad certū indiuiduū.

¶ Ablata aīa aufertur ⁊ sensus ꝑ phm in predicamētis.

¶ Intelligitur ablata aīa ⁊c. id est dispositio qualificatiua organi sensus.

¶ Anima est in corde sicut aranea in sua tela. in de sensu et sensato.

¶ Intelligitur ꝙ anima sedet in corde principaliter et originaliter ⁊ minus principaliter in aliis membris. Sed ly aranea non est in-

qualibet parte tele. igitur anima non est in qualibet parte corporis. Respondetur quod philosophus loquitur opinatiue de illis qui dixerunt animam tantum esse in corde et dirigere operationes suas per omnia membra: sic quod ille operationes regerent tota membra. Sed illa opinio reprobatur per philosophum ibidem: quia nullum agens instrumentale potest producere aliquam operationem non cooperante agente principali. Alij dicunt quod intelligitur sicut et prius.

Anima est in corpore: sicut monarcha in ciuitate bene disposita. philosophus in libro de motibus naturalium.

Intelligitur ad sensum impropriu: quod ly sicut debet importare non omnimodam similitudinem sed aliqualem et sufficientem: sic quod anima est regens ipsum corpus sicut monarcha ciuitatem.

Aliquid participat prius esse secundum magis et aliquid secundum minus.

Intelligitur ad sensum impropriu. sic quod aliquod indiuiduum communicat primo enti secundum magis: id est diutius quam aliud indiuiduum.

Aliqua qualitas non est actiua. ij. de generatione.

Intelligitur non quod aliqua qualitas scilicet siccitas et humiditas nullo modo sit actiua: sed sic quod sit minus actiua quam alia: quia siccitas et humiditas sunt qualitates minus actiue quam caliditas et frigiditas: quia ille sunt magis et minus.

Aliud est videre per visum et aliud est discernere. ij. de anima.

Ibi dicitur quod philosophus non innuit duos sensus exteriores visus. Sed duos sensus visus: vnum exteriorem/ aliumn interiorem. et per hoc quod dicit aliud est per visum discernere tangit sensum interiorem scilicet sensum communem interiorem. Sed per hoc quod dicit aliud videre tangit sensum visus exteriorem: et hoc vult philosophus.

Anima est species specierum. iij. de anima.

Intelligitur sic. anima est species specierum. i. forma formarum: quia dignissima formarum in istis inferioribus est anima humana: vel sic anima est forma omnium specierum: id est formarum intelligibilium: scilicet receptiue: quia est recipiens species intelligibilium omnium rerum.

Anima est locus. ij. de anima.

Ibi dicendum est quod locus dupliciter accipitur. Uno modo proprie et sic vltima superficies locati dicitur locus: sic est pars integralis alicuius. Alio modo locus capitur pro continente: et sic anima est locus specierum quia continet in se species. i. scientias et virtutes.

Accidentis esse est inesse. vij. metaphy. et primo physico.

Intelligitur capiendo esse proprie pro illo quod per se existit.

Ad philosophum pertinet inuenire prima principia medicine scientie. Ex de sensu et sensato.

Ibi dicitur quod vbi philosophus dimittit ibi medicus incipit: et ergo necessarium est medicum esse philosophum.

Alimentum est contrarium alito. ij. de anima.

Intelligitur sic quod capiendo contrarietatem improprie scilicet quod tantum valet sicut dissimile.

Dicta egregia philoso.

¶ Apes et canes sunt prudentiores ceteris animalibus brutis .ij. metaphysi.

¶ Intelligitur q maiorē habent industriā q̄ alia aīalia bruta: q2 pn̄t sib discernere cōuenientia et fugere disconuenientia: et capiendo ly prudentiā proprie put est recta ratio rerum agibilium vt est habitus intellectualis tunc solum conuenit hominibus et nō apibus vel canibus.

¶ Anima sensitiua est in corpore extensa .ij. de anima.

¶ Intelligitur quo ad organa vel ad dispositiones requisitas ad actū sentiendi: sic q requirit organa extrinseca.

¶ Aliqua animalia solum habēt vnum sensum et aliqua tres. tertio de anima.

¶ Ibi dicitur q philosophus est locutus de animalibus imperfectis.

¶ Arguēdo a positiuo ad cōpatiuū ē bona ɔn̄a. ij. topi.

¶ Intelligitur q arguēdo negatiue et nō affirmatiue et capiendo cōparatiuum proprie: vt sic sortes non est albus. ergo sortes non est albior.

¶ Aliqua est materia oīm liquefactibilium. v. metaphy.

¶ Ibi respondetur q materia non capitur proprie. Sed vult q oīa liquefactibilia conueniunt in materia aliqua quia in humiditate.

¶ Anima prius viuit vita animalis q̄ vita homis. Ut dicit philosophus in de animalibus.

¶ Intelligitur q aīa prius apparet exercere operatiōes aīalis q̄ hoīs: et ex hoc non sequitur q aīa sensitiua sit prius in hoīe q̄ intellectiua.

¶ Ab vno simplici nō pn̄t plura depēdere. xij. metaphy.

¶ Intelligitur ab vno simplici immediate et sine ordine non possunt plura dependere licet bene mediate et cum ordine. Et tali modo omnia a primo ente dependent.

¶ Ad vnitatē motus reqrit vnitas dispositiōis. v. phy.

¶ Intelligitur de dispositione totali: vel de vnitate specifica et non de vnitate numerali.

¶ Ad res successiuas non requiritur q partes eius sint simul in eodem tempore adequate.

¶ Intelligitur capiendo adequate aduerbialiter et non nominaliter scʒ prout est nomen adiectiuum.

¶ Aliquis motus est eternus. viij. physicorum.

¶ Intelligitur capiendo eternum improprie put tantum valet sicut eternitas et non cōiter prout extendit se ad perpetuum.

¶ Ad interrogationē factā p quid de prima sba cōueniētius respōdetur species q̄ gen9. est phs in p̄dicamentis.

¶ Intelligitur put ly cōuenientius non valet in tantum sicut magis notius quia tunc fit econuerso. Sed vult prout conueniētius valet tantum sicut magis determinate.

¶ Actiuum et passiuum secundum potentiam dicuntur ad aliquid secundo et quinto metaphy.

¶ Intelligitur quod dicibilia importantia actionem et passionem includunt terminos ratione quorum ordinantur secundum dici in predicamento ad aliquid non autem secundum esse proprie.

¶ A comparatiuo ad positiuum est bona consequentia. secundo topicorum.

¶ Intelligitur dummodo non superuenit aliqua negatio vel dictio habens vim negationis: et quando tenetur proprie.

¶ Arguendo ab interpretatione ad interpretatum valet consequentia: et econuerso. per philosophum in topi.

¶ Ibi dicitur quod dictum philosophi intelligitur negatiue non autem affirmatiue. Etiam valet consequentia capiendo ab interpretatione ad interpretatum affirmatiue: vt sequitur bene ille est officialis: ergo ponitur loco episcopi.

¶ Anima non est alterabilis. vij. physi.

¶ Ibi dicitur quod anima non alteratur alteratione corruptiua: sed bene conseruatiua ab ignorantia in scientias.

¶ Actus non parum distat a potentia. primo de anima. et nono metaphy.

¶ Ibi dicitur quod verum est capiendo actum pro actu potentie et sic omne illud dicitur in actu potentie quod actualiter est: et vocatur actus obiectiualis: huic opponitur potentia obiectiua. Unde potentia obiectiua vocatur illud quod non est sed potest esse: et sic actus et potentia sunt maxime opposita.

¶ Appetitus est ratione carentie. primo physico.

Intelligitur non respectu rei habende: sed respectu rei habite quantum fit per modum voluptatis et deteriorationis sine complacentia: et sic materia prima appetit formam quam actu habet.

¶ Ad substantiam non fit motus. quinto physi.

¶ Et ratio est: quia substantie nihil est contrarium. Sed omnis motus fit de contrario in contrarium.

¶ Ab experientia singularium accipimus vniuersalem scientiam.

¶ Intelligitur quod ex veritate singularium infertur veritas vniuersalis.

¶ Anima intelligit quando vult: sed non sentit quando vult. secundo de anima.

¶ Et ratio est quia obiectum intellectus est in anima vt vniuersale: sensus est extra animam vt singulare.

¶ Aque magne plus fluunt de nocte quam de die. iij. metheoro.

¶ Et hoc est ideo propter absentiam humoris solaris.

¶ Amor sociorum melior est quam amor pecuniarum. primo rheto.

¶ Intelligitur de fideli socio et non de quolibet socio.

¶ Artifex est sapientior experto: et architector manuali artifice. primo metaphysi.

Dicta egregia philoso.

Ad sapientē pertinet omnia in vniuersali scire ⁊ difficilia ⁊ habere sciētiā que sui ipius tantū causa est ⁊ nō causa alterius.

¶ Aia mouet corpus ad oēm differentiā positiōis scz sursum ⁊ deorsū ante retro dextrorsū sinistrorsum .ij. de aia.

¶ Et hoc est verū affirmatiue.

¶ Audire fabulas est impedimentū cognitionis veritatis. secundo metaphysi.

¶ Antiqui philosophi acquisitis vite necessarijs: primo ceperunt philosophari. primo methaphysi.

¶ Aia est causa corporis viuentis in triplici genere cause scz formalis efficientis ⁊ finalis. secundo de anima.

¶ Artifex ꝑm posse suū intēdit se assimilare nature. cōmētator secundo metaphysi.

¶ Animalia augentur magis dormiendo ꝙ̄ vigilando. In de somno ⁊ vigilia.

¶ Animalia respirant in humido. in de morte ⁊ vita.

¶ Apes habent regem qui non exijt nisi cum omnibꝰ apibus. ibidem Similiter vera.

¶ Anima infunditur corpori iussu dei in libro de ꝓprietatibus elementorū Similiter vera.

¶ A mulieribus nō regiť ciuitas. prio poli. simpľr vera.

¶ Anima ꝑciosior est corpe in oī possessione. vij. politi.

¶ Ars reparat defectum nature. ibidem.

¶ Amor odium ⁊ ꝓprium commodum sepe faciunt iudicem nō videre verū. primo rhetori. Simpliciter vera.

Amicꝰ gaudet de bōis ⁊ dolet de tristibꝰ sui amici. ij. rhe.

¶ A luxurie feruore studeāt se discipuli alienare. p Boetium in disciplina scholarium.

Bonum est adulterari cū vxore tyranni tpe belli. Intelligiť sic. vtile seu expediēs est tpe belli adulterari cū vxore tyranni vt ipa reuelet secreta. ⁊ sic bonū nō dz dici bonitatem moris qꝛ nō est bonū morale sed malū. Sz importat vtilitatem vt dictum est.

Bonū ⁊ malū sūt ꝯtrarie opposita p phm i ꝑdicamētis.

¶ Intelligiť sic ꝓut bonū ⁊ malū sunt differentie entis non sunt opposita contrarie sed contradictorie. quia malum entis non est ens. Sed bonū entis est ens. Sed tunc ad phm dicitur ꝙ loquitur de bonitate moris et non de bonitate entis. Alio modo potest authoritas intelligi sic. Si vnum contrariorū est in rerū natura sic etiā est reliquū. id est si vnū oppositoꝝ non est

determinatū a natura. modo natura determinat sibi ens siue bonum entis et abhorret non ens. vt patet.

¶ Bonum vtile non est melius bono honesto. p Senecā.

¶ Intelligit de bono vtili inq̄tum non est bonum honestū. quia idem bene potest esse bonum vtile et bonum honestum.

¶ Bonum connumeratum bono facit ipsum melius. primo ethicorū.

¶ Intelligitur sic si bonū finitū connumeratur bono finito facit ipm melius id est nobilius. Sed si bonū finitū cōparat bono infinito nō facit ipsum melius. quia oīa bona cū primo motore et totū vniuersum non faciunt ipm magis bonum q̄ sit primus motor seorsum eo q͞ est bonum infinitum.

¶ Bis tria non sunt sex. quinto metaphysi.

¶ Ibi notandū est q͞ illa ꝓpositio bis tria nō sunt sex ē distinguēda. Nam ly bis vno modo capit copulatiue ita q͞ coniunctio inclusa in ly bis causat ꝓpositionē hypoteticā copulatiuā. et illo modo tantū valet bis tria nō sunt sex. et tria non sunt sex. et tria nō sunt sex. et sic est vera. et illo modo eā capit phs. Alio mō capitur vt cōiūctio inclusa in ly bis scʒ sit et tunc tenet copulatim et facit propositionem cathegoricam de cōditionato extremo. Et nūc tm̄ valet tria et tria non sunt sex. et sic ipa est falsa.

¶ Bonum anime est optimum bonum. septimo politi.

¶ Intelligitur cōparatiue scʒ q͞ bonū qd est bonū hominis est optimū respectu illorū duorū scʒ boni vtilis et boni delectabilis.

¶ Bonū reperitur in quolibet p̄dicamento. primo topi.

¶ Intelligit de bono entitatiuo et nō de bono morali. quia illud nō reperit in quolibet predicamento.

¶ Brutū est aīatius arbore. p authorē sex principiorū.

¶ Intelligit q͞ aīal habet plures virtutes vel potētias aīe q̄ arbor.

¶ Bonum quanto communius tāto diuinius. primo ethicorum. et secundo topicorum.

¶ Uerū est de bono eiusdē speciei. Etiā minus bonū includit in maiori bono: propter esse monachum et esse vxoratum. q̄uis em̄ vxoratū esse cōmunius est q̄ esse monachum. tamē quia esse monachū non includit in esse vxoratū. ergo adhuc esse monachū est melius et diuinius. vł quando per cōmunem vsum derogatur habēti. propter hoc q̄uis habere equum cū decem sociis est communius q̄ se solo. habere tamen non est diuinius quia derogat habenti.

¶ Basiliscus solo visu interficit hoīem. p cōmune dictū.

¶ Respondetur q͞ non est intelligēdū q͞ per actum per se et per speciem visibilem interficit hominem. Sed est intelligendum ad istum sensum q͞ basilisci sunt aquei et humidi et maxime porosi. et per eos fiunt euaporatiōes que inficiunt aerē et ille aer attractus ab hoīe interficit hoīem. Et sic similiter modo de muliere menstruosa que solo visu maculat speculum.

¶ Bonum ꝛ malum sunt in rebus. verum et falsum sunt in anima. vi. metaphy. et. iij. de anima.

¶ Ibi dicitur ꝙ est intelligendũ exclusiue sic ꝙ verũ ꝛ falsum sunt solũ in aĩa. Qꝛ si nõ esset aĩa nunꝙ̃ esset veritas nec falsitas: sed bonũ ꝛ malũ sunt in rebus ꝛ ratione ad actũ sunt in aĩa: qꝛ si nulla esset aĩa adhuc res esset bona vel mala: ꝛ sic bonũ ꝛ malum nõ sunt solũ in rebus: sed etiã in anima.

¶ Bonum cum voluntate est magis eligendum ꝙ̃ bonũ sine voluntate.

¶ Intelligit ad oĩa finita bona cũ volũtate. Recta regula copulatiue regulata illa sunt eligibiliora cũ volũtate ꝙ̃ bona sine voluntate.

¶ Bona sine tristitia sunt eligibiliora bonis cum tristitijs. iij. topicorum.

¶ Intelligitur bona sine tristitia: ꝛ sic dum mõ preeminẽtia bonitatis nõ conuenit bonis cum tristitijs. Dicitur notanter bona ꝓpter crapulose viuere ꝛ temperate viuere: qꝛ crapulose viuere non est bonum: ergo nõ est plꝰ eligendũ ꝙ̃ tẽperate viuere. Dicitur etiam dum modo preeminẽtia: quia temperate viuere sine tristitia non est eligendum ꝙ̃ facere iustitiam cũ tristitia. Respondendum est ꝙ bonum cum tristitia querit bonitatis vim cũ preeminentia veri: sed facere iustitiam cum tristitia est potentia.

¶ Bonum ex circunstantijs est eligibilius bono necessario. iij. topicorum.

¶ Intelligit ꝙ bonũ ex circũstantijs: vt sic est eligibilius bono necessario vt bono nature naturate: vt sic dicitur notanter nature ꝓpter bonum moris qđ etiã est necessariũ. Tũc etiã addit nature naturate ꝓpter deũ et addit: vt sic: qꝛ stat idẽ esse bonũ ex circũstantijs ꝛ bonũ nature naturate: vt bonum viuere est bonum ex circũstantijs: et etiam est bonum nature.

¶ Bonum simplr̃ est eligibiliꝰ bono ꝑticulari. iij. topi.

¶ Intelligitur de quocunꝗ verum est dicere ꝙ sit bonum, sine addito. Et sic auctoritas debet intelligi cum reduplicatione.

¶ Bonum nobilius est eligibilius bono minus nobili. iij. topicorum.

¶ Et sic sequitur ꝙ latro nobilis esset melior rustico bono moraliter. Similiter etiã ꝙ tyrãnus esset eligibilior comite bono moraliter Rñdetur ꝙ sic intelligitur ꝙ omne nobilius vt sic in eadẽ specie nobilitatis est magis eligendum suo minus nobiliori ceteris paribus: scꝫ dum modo alteri non veniat vna alia nobilitas aliam excedens.

¶ Bonũ ꝓpriũ est magis eligẽdũ ꝙ̃ bonũ cõe. iij. topi.

¶ Et sic sequeret ꝙ ꝓpriũ bonũ est magis eligendũ ꝙ̃ summũ bonũ qđ tñ falsum est. Ibi sciendũ ꝙ bonũ est duplex: quoddã est bonũ cõmune ꝓpter cuius cõitatẽ derogat habẽti: ꝛ illud bonũ cõe nõ est melius bono proprio sed de quanto magis ꝓprium de tanto magis est eligendum: vt est equus vel tunica. Aliud est bonum ꝓpter cõitatẽ qđ nullo derogatur vt splẽdor solis vel candele in domo. Et hoc bonũ de quanto cõmunius de tanto diui-

nius & melius. de illo intelligit dictũ philosophi. primo ethi. Sed de pfecto bono cõi pñs auctoritas intelligit cũ specificatiõe scz dũmodo cetera sunt paria & dummõ cõmuni cõuenit preeminentia.

¶ Bonũ i tpe qđ magis valet ẽ magis eligẽdũ. iij. topi.

¶ Et sic oua plus valent in hyeme q̃ in estate qđ tñ falsum est. Respondetur qđ aliquid plus valere alteri dupl'r intelligitur. Uno modo in sua natura: & sic oẽ aĩatũ plus valet q̃ esse inaĩatum. Alio mõ intelligit quo ad vsum nostrum: & sic tpe determinato oua plus valent in estate q̃ in hyeme quia fortificant naturam plus vno tempore determinato q̃ alio.

¶ Bonum et ens conuertuntur. iiij. meta.

¶ Intelligitur de bonitate entis & non de bonitate artis: & de quo loquit phũs primo ethi. dicẽs q in diuersis artib9 est aliud & aliud bonũ: & sic q̃libet ars designat aliqđ bonũ: nec etiã auctoritas intelligitur de bonitate moris: de qua loquitur in ethi. q bonus est honorandus fm virtutẽ. Etiã nõ debet bonũ capi p bonitate pfectionis: ita q illud bonũ dicitur bonum qđ alterũ pficit. Et de illo loquitur phũs cũ dicit tempus est quoddã bonum. Sequuntur nunc auctoritates simpliciter vere.

¶ Babylonia erat tante latitudinis q cũ capta eẽt vna pars ciuitatis tertia die nesciebatur in alia pte. iij. poli.

¶ Bonũ vniuersi consistit in ordine. xij. metaphy.

¶ Quia omnia ordinem habent ad primum bonum.

¶ Bonum voluntarium simpliciter est bonuz. ij. ethi.

¶ Illa auctoritas est simpliciter vera.

¶ Benefactores plus amabunt beneficiatos: q̃ amẽtur ab eis. ix. ethi.

¶ Bona fortuna est impetus naturaliter fact9 a deo mouente totam naturaz. phs in libro de fortuna.

¶ Bonam vitam scientia perfecta efficit Seneca ad Lucillium discipulum suum. simpliciter vera.

¶ Bonum ens nec accommodatur nec emitur: si venale esset non haberet emptorez: sed malũ ens quotidie emit ibidem epistola. iiij. simpliciter vera.

¶ Beneficiorum memoria senescere debet. id est perire. Seneca in de beneficijs. simpliciter vera.

¶ Beatitudo est premium humanorum actuũ. sicut probitas ipsa est premium ita in alijs nequitia est suppliciũ. iiij. de consolatione. simpliciter vera.

¶ Bonitas dei fuit causa factionis mundi & originis omnium rerum. Plato in Timeo: simpliciter vera.

Dicta egregia philoso.

¶ Beata est respublica cui princeps sapiēs dominatur primo de consolatione. Simpliciter vera.
¶ Bonum est laudari sed dignius est laudabile. Seneca in libro de moribus. Illa est simpliciter vera.
¶ Bona cōsuetudo excutere dz ꝙ mala ītroduxit. ibidē.
¶ Bona dn̄a est que non fuit imperfecta. id est maculata grauibus operationib⁹. in libro de pomo ⁊ morte.
¶ Bonus animus ⁊ rectus te facit parem deo ⁊ nō pena. Seneca ad Lucilium discipulum.
¶ Bonū est pueros esse in vitio. vij. politicorum.

Corporeum non est elementum ex quib⁹ componitur. vij. metaphysice.
Intelligit ꝙ partes materiales non sunt solū partes ex quib⁹ componit solū compositū: Sed vltra hoc requirit forma dans esse ⁊ viuere illis partibus. vt patet per phm.
¶ Collectiuum enim multarum in vnam naturam species est ⁊ magis id quod gen⁹ est. porphi.
¶ Intelligit sic ꝙ terminus specificus cōiter representatiuus multorum id est plurium in vnā naturā sub vno conceptu vel naturali similitudine. ⁊ magis illud quod genus sub cōceptu communiori sua significata repsentat ꝙ species. quia genus est superius ad speciem.
¶ Circa compositionē ⁊ diuisionem veritas ⁊ falsitas ꝑpositionum consistit. ꝑmo peri herme.
¶ Intelligit ꝙ circa diuisionē ⁊ compositionem. i. circa propositionē affirmatiuam ⁊ negatiuā ibi est veritas et falsitas hoc tamē non est obiectiue.
¶ Corpa celestia nō hn̄t materiā. ꝑ cōmētatorē. i. Physi.
¶ Ibi dicit ꝙ philosophus capit materiā proprie scz ꝙ celum non habet materiam eiusdem rationis cum materia inferiorū. qꝛ si sic tunc celū esset generabile ⁊ corruptibile.
¶ Celum est corpus simplicissimum. i. celi.
¶ Uno modo celū est simplicissimū id est nullo modo cōpositū. ⁊ sic ipa est falsa. Alio mō intelligit celū esse simplicissimū. qꝛ nō est cōpositū ex substātia ⁊ accidente vel accidentibus corruptiuis. quia celū sic nō suscipit peregrinas impressiones. vt patet primo metheororum. ⁊ nō suscipit corruptiuas qualitates licet saluatiuas sicut splendorē ⁊ solem lunam vel stellas que omnia celum capit.
¶ Carnis non est determinata quantitas in magnitudine ⁊ paruitate. ꝑmo physicorum.
¶ Ibi vr̄ ꝙ entia deṫmiata sūt ad vnū. Rn̄det ꝙ vult ꝙ enti naturalia sūt

determinata adinuicē qualibet specie entiū separatorū ab inuicē est dāda q̄titas ita parua: q̄ indiuiduū eiusdē speciei sub illa quātitate nō pōt dare diuisibilitatē: que est danda ad corruptionē. et hoc sic q̄ nō potest permanere per notabile tempus.

¶ Cor ē p̄mū mouēs et vltimū moriēs. in de morte et vita.
¶ Intelligitur quo ad operationes vitales que prius apparēt in corde q̄ in alijs membris.

¶ Cor hepar cerebrū sunt principia intrinseca animalis.
¶ Ut dicunt medici. hoc videt̄ cōtra p̄hm q̄ dicit q̄ tm̄ tria sunt principia rei naturalis. scz materia forma et priuatio. ibi respōdet̄ q̄ medici nō p̄prie loquunt̄ de principijs simplicib⁹. sed magis de prīcipijs principiatis. modo authoritas p̄hi intelligit̄ de principijs essentialib⁹ et intrinsecis.

¶ Cuiuslibet trāsmutationis naturalis principia intrinseca sunt contraria primo physicorū.
¶ Intelligitur sic q̄ cuiuslibet transmutationis naturalis principia diffinitiua sunt cōtraria large capiendo contraria. Scd̄o modo sic intelligit̄ cuiuslibet transmutationis naturalis. id est ad exprimendū quid est transmutari siue q̄d est trāsmutatio naturalis: oportet nos vti terminis contrarijs supponentib⁹ pro principijs rei q̄ naturaliter transmutat̄ vel ad exprimendū quid nominis huius quod est transmutatio naturalis. Tūc transmutatio naturalis subiectū habere vel recipere aliquā formam quam prius nō habuit. modo vtimur illis terminis habere formā. et non habere formam supponentibus pro principijs rei que sunt contraria large capiendo contrarietatem.

¶ Certissimum sensum tactus habet homo. ij. de anima.
¶ Intelligitur dupliciter. Uno modo f̄m facilitatem intelligendi iudicādi et apprehendendi. et sic aranea habet certiorē modū tangendi siue tactū q̄ homo. Alio modo quo ad modum discernendi differentias tangibilium. et sic homo habet certiorē tactū. et non vult Aristoteles q̄ homo habet certissimum tactū per comparationem ad alios sensus exteriores q2 nos iudicamus certius per visum. Sed vult q̄ nos habemus certissimum tactū per comparationem ad alia animalia bruta. et hoc quo ad modum discernendi.

¶ Color est proprium obiectū visus. ij. de anima.
¶ Intelligit̄ dupliciter. Uno modo quicq̄d videt̄ hoc videt̄ ratione q2 habet colores in se. Alio modo intelligitur q̄ ly est capitur in actu signato. et sic color est p̄prium obiectum visus. id est color significat p̄priū obiectum visus et adequatum. vel dicitur q̄ p̄hus voluit illam proprium obiectum visus ē color. sic q̄ ly color stat cōfusē tm̄. et sic nō optet dare certū colorem.

¶ Causa materialis et efficiēs nunq̄ coincidūt. ij. physi.
¶ Uerū est de materia p̄prie dicta q̄ vocatur materia ex qua. sed nō de materia in qua scz improprie dicta.

¶ Cōceptus non sunt equiuoci. primo peri herme.
¶ Intelligitur q̄ conceptus veri nō sunt equiuoci ad illa quorū sunt natu

rales ſimilitudines.

¶ Cōuertibile nō ꝓbat ſuū cōuertibile. ꝑ cōem regulam.
¶ Intelligit̃ de ↄuertibili ignotiori vt ſunt exponētes vniꝰ expoſite.

¶ Circulariter diffinire eſt impoſſibile. primo poſterioꝝ.
¶ Intelligit̃ de abſolutis in eodē genere diffiniendi: non tñ eſt incōueniēs ſaltem a priori vel a poſteriori ſm reſpectus et in diuerſis generibus diffiniendi.

¶ Cōtingit plura ſcire vnū vero ſolū intelligere. iij. topi.
¶ Intelligit̃ ſic ad ſciētiam requirunt̃ obiecta ſcibilia. Sed intellectꝰ fit qñqꝫ circa vnū qñqꝫ circa plura. vel aliter ſic. cōtingit plura ſcire ſed in habitu ⁊ tamē nō cōtingit plura ſimul intelligere in actu. qꝛ ſtat ꝙ aliquis ſit habituatus pluribus ſcientijs ⁊ tñ vnū ſoluꝫ intelligit actualiter. Alit̃. ſic contingit ſolū vnū intelligere de ſe ⁊ determinate cū hoc tñ ſtat ꝙ intellectus intelligit plura indiſtincte ſiue confuſe. Aliter ſic gloſat̃ ſm Lodouicum. i. ſciētia ſolū eſt vniuerſaliū. qꝛ ſingularia nō ſciuntur. vt patet primo poſte. Sed intellectus bene poteſt ſingulariter intelligere.

¶ Cuilibet innata eſt ſciētia ⁊ notitia. primo poſterioꝝ.
¶ Intelligit̃ formaliter vel virtualiter ſm ſuas cauſas. et eo ꝙ intellectꝰ a natura aſſentit vera.

¶ Celum eſt indiuiſibile ⁊ inalterabile. primo celi.
¶ Intelligitur ſm ſeparationē. eſt tñ diuiſibile ſm aſſignationē partiū. qꝛ in celo diuerſe poſſunt partes aſſignari. Et ſunt differentie poſitionum. Et eſt alterabile alteratione ſaluationis.

¶ Ceſſante motu celi ceſſat motus inferioꝝ. ij. celi.
¶ Intelligit̃ ſic ceſſantibꝰ illis tribus. ſcꝫ motu luna ⁊ influētia ceſſat motus inferioꝝ. Quia ſtaret ꝙ influentia in inferiora influeret ceſſante motu celi. ⁊ hoc per ſuam influentiam ſicut ſol per ſuum lumen ⁊ planete per influentias. ⁊ tunc motus non omnino ceſſaret in iſtis inferioribꝰ eo modo quo iam dictum eſt.

¶ Cōtraria ambo debent eſſe poſitiua. primo metaphy.
¶ Intelligit̃ de contrarijs ꝓprie dictis prout cōtrarietas diſtinguit̃ contra oppoſitionem priuatiuā.

¶ Celū ē ligatū inter generabilia ⁊ ingenerabilia. i. celi.
¶ Reſpōdet̃ ꝙ phs loquit̃ ſm opinionē platōis. ⁊ ponit eā aſſertiue. alio modo dicit̃ ꝙ phs loquitur de medio cōtinētie ſic ꝙ ſub celo ſunt entia generabilia ⁊ ingenerabilia: extra celum ſunt entia optimā vitam ducētia. vt inquit philoſophus ibidem.

¶ Cauſa finalis habet rationē optimi. iij. phyſicorum.
¶ Ibi dr ꝙ phs loquit̃ in illa auctoritate diuine gr̃e cuius: ⁊ nō gr̃e quo.

¶ Cauſa eſt ad cuius eſſentiā ſiue eſſe ſequit̃ aliud. ſecūdo phyſico. et per authorem cauſarum in de cauſis.
¶ Intelligitur de cauſa totali ⁊ ſufficienti. quia poſita tali cauſa etiā ſtatim ſequitur effectus. ſed ſic non eſt de cauſa partiali.

¶ Corpus est genus supremum ad substantiam per commentatorem. primo de anima.
¶ Intelligitur sic quod corpus sit genus generalissimum inter omnia genera subalterna sed non simpliciter.

¶ Cuius finis bonum est ipsum quoque bonum est .iij. topicorum.
¶ Intelligitur de bonitate morali et particulari. ut patet sic. cuius finis particularis cum debitis circunstantijs debite persecutis est bonus ipsum quoque moraliter est bonum. Alio modo intelligitur de fine vniuersali et de bonitate entis. et sic iterum est vera.

¶ Circulum demonstrare est impossibile. primo posteriorum.
¶ Intelligitur demonstrando in eodem genere. sed in diuersis bene est possibile.

¶ Causa finalis et causa idem sunt per commentatorem. primo meta.
¶ Ibi dicitur quod philosophus capit causam propriissime solum pro sua causa finali. quia talis est potissima causa siue causa causarum. ut patet ibidem.

¶ Celum non suscipit peregrinas impressiones. primo meta.
¶ Intelligitur quod celum non suscipit corruptiuas qualitates cum hoc tamen bene stat quod capit qualitates saluatiuas sicut sunt lumen et motus: quia celum mouetur.

¶ Causa est prestantior suo effectu. per authorem de causis. nono metaphy. et secundo de anima.
¶ Intelligitur de causis subordinatis sic quod subordinans prestantior est subordinato suo. Uel sic quod omnis causa nobiliori modo habet se in causando quam effectus in predicando: cum hoc tamen stat quod aliquando dignitates vel bonitates possunt conuenire cum effectu quas tamen non habet causa.

¶ Casus et fortuna sunt posteriores intellectu. .ij. physi.
¶ Si hoc intelligitur de virtute sermonis non est verum: quia quandoque casus fortuna et intellectus sunt eadem res. Respondetur quod sic debet intelligi quod casus et fortuna sunt cause per accidens. sed intellectus et nature sunt cause per se secundum prius et posterius non autem secundum rem.

¶ Causa et causatum sunt simul. .ij. physi. et. vij. metaphy.
¶ Intelligitur de causa in facto esse et non in fieri: siue de causa actuali et non potentionali.

¶ Corrupto subiecto corrumpitur et suum accidens. philosophus in predicamentis.
¶ Sed diceres si sic tunc corrupto homine corrumpitur et felicitas hominis ex quo felicitas est accidens hominis. Pro quo nota quod felicitas hominis habet duo subiecta. vnum totale. et illud est homo. Aliud partiale et illud est anima. Aliter dicitur quod homo est subiectum denominationis felicitatis. quia homo denominatur felix a felicitate. Sed anima est subiectum inhesionis felicitatis. modo primum corrumpitur secundum vero manet. Et sic conceditur quod accidens denominationis migrat de subiecto in subiectum. et hoc non est inconueniens nec contra philosophum septimo metaphysi. vbi dicit quod corrumpitur subiectum totale et adhuc tamen manet partiale quod de anima dictum est.

¶ Causa efficiens principium motus et quietis .ij. physi.
¶ Intelligitur causa est principium motus scz sm operationem et est principiū quietis: scz scdm operis cessationē. Et sic habetur q̄ cā efficiens dr̄ principiū pductionis p suā operationē: q2 est causa efficiens in pducēdo. Ratio quia vocatur principiū quietis per sui operis cessationē q2 qñ causa efficiēs cessat laborare tunc etiā cessat transmutatio. patet de carpentario qui est causa efficiens domus.

¶ Cuius effect9 bonus ip̄m quoq3 bonū .regula in topi.
¶ Intelligitur cui9 effect9 pticularis bon9 est ipsum efficiēdo erit bonū efficientis .i. agentis: et loquitur tam de bono entis q̄ de bono moris.

¶ Cuius corruptio vel abiectio per ↄtrarium magis est fugienda illud est magis eligendum .iij. topi.
¶ Et si sic tūc sequeret q̄ aer esset magis eligendus q̄ dom9: q2 corruptio eius est magis fugienda. Rñdet q̄ corruptio capitur dupl'r. Uno modo p infectione alicuius: vt aeris vel alterius rei. Scdo mō sumit ppie p mutatione rei que tunc ducitur de esse ad nō esse: et illo modo scz vltimo capit hic. Et diceres si sic tunc sequeretur q̄ pdigalitas magis esset eligēda q̄ parcitas. Ibi dicitur q̄ intelligitur cuius bonum contrarium est bonum vel eligibile. modo parcitas non est bona eo q̄ est vitium.

¶ Causa finalis est gratia cuius aliquid fit et finis aliarū que est potissima causarum .ij. physi.
¶ Intelligitur sic. cā finalis est gratia cuius aliquid fit .i. pp̄ter quam aliquid fit: scz effectus. Tūc addit vnā cōditionē: et dicit q̄ cā finalis est potissima causarū .i. optima q2 oēs alie cause ordinantur ad ipsam tanq̄ ad finem. Sed diceres omnis causa debet esse principium: causa finalis nō est hmōi. ergo non est causa. maior est philosophi .iiij. metaphy. Rñdetur sm ↄmentatorē q̄ causa finalis considerat dupliciter. Uno modo via gñationis: et sic non est principium sed vltimum. Alio mō consideratur via perfectionis: q2 finis perfectior est omnibus que sunt ordinata ad finem. Et sic illo modo est principium.

¶ Cause sunt sibi inuicem cause .ij. physi.
¶ Intelligitur q̄ cause possunt ad inuicem demonstrari: non tamen in eodem genere cause: sed in diuersis causis.

¶ Cuiuslibet syllogismi altera premissarū debet esse vniuersalis .primo priorum.
¶ Uerum est de syllogismo de medio cōi exñte in modo et in figura.

¶ Cōtinua sunt quoz vltima sunt sil'. prio celi. et .iij. phy.
¶ Intelligitur de continuis quo ad designationē: q2 continua quo ad inceptionem non habent vltima simul: et talia vltima sm designationem dicuntur vltima sm quid.

¶ Coloratū non est genus ad ly album .ij. topi.
¶ Item ly coloratū capit dupl'r. Uno mō pticularit: et sic capit ī pdicta auctoritate. Alio modo nolaliter: et sic adhuc dupliciter. Uno modo quo ad

significatum materiale solum tunc etiã nõ est genus: qr tũc est predicatio denominatiua siue accidentalis. Alio modo capitur quo ad significatum formale: ꝛ sic est vnũ purũ sincathegoreuma ꝛ tale nõ predicat. Alio modo capitur pro vtroqꝫ simul prout ambo significata significantur sub conceptu confuso: ꝛ cõsimiliter capitur ly album: ꝛ sic coloratum predicatur de ly album tanq̄ genus de sua specie.

¶ Compositũ intelligit: sed nõ anima. primo de anima.
¶ Ubi philosophus vult ꝙ anima non intelligit ꝑm corpus. ꝛ sic vult ꝙ non habet operationem ꝓprie quã non cõmunicet corpori. i. non habet intelligere per species abstractas a rebus sensibilibus ad quas nõ cõcurrit corpus tanq̄ instrumentũ intelligendi.

¶ Corruptibile ꝛ incorruptibile sũt ꝯtraria. p̄io meta.
¶ Hoc est verum capiendo contrarietatem cõmuniter prout extendit se ad oppositionẽ priuatiuam.

¶ Contraria maxime distant. pħus in predicamentis.
¶ Uerũ est loquẽdo de graduali distantia nõ aũt ꝑfectionali seu logicali.

¶ Causa finalis et agens coincidunt. ij. physico.
¶ Intelligit vno mõ ꝑm aliquos ꝙ illa non sit simpliciter vera: ꝑm autem alios dicitur ꝙ cã finalis ꝛ agens coincidũt in causis ꝑ se. Sed in causis ꝑ accidẽs non oportet. Alio mõ dr̄ ꝙ cã finalis ꝛ agens idẽ sunt sine reduplicatiõe. Sed cum reduplicatione non oportet ꝙ coincidant.

¶ Contraria debẽt esse in eodem genere. vij. metaphy.
¶ Intelligitur ꝙ debent esse in eodem gñe predicamentali: quia si nõ tũc non essent contraria: vt patet ex eorum diffinitione.

¶ Contrarietas in omnibus predicamentis est quesita in sola qualitate reperta. Per Boetium.
¶ Intelligitur capiendo contrarietatem strictissime. Sed capiendo contrarietatem large tunc etiam conuenit relationi/actioni/ꝛ passioni: ꝛ intelligitur ꝙ contrarietas per se conuenit qualitati: ꝛ ꝑ accidẽs relationi passioni ꝛ etiam actioni: scilicet in ordine ad qualitatem.

¶ Corpora physica sunt maxime in substãtia. ij. de aĩa.
¶ Illa nõ est intelligẽda ꝙ corpora physica habẽt magis vel plus de entitate: q̄ alie substãtie. Sed dicuntur maxime substantie: qr sunt manifeste substantie. Et plus apparent sensibus nostris esse substantie q̄ alie que nõ sunt physice sed artificiales: qr tales solũ sunt substantie ꝓpter materiaꝫ: physice autem substantie sunt nõ solũ ꝓpter materiã: sed etiã rõne forme. modo pħs ibidẽ dicit. Corpa naturalia sunt principia artificialium.

¶ Cuius priuatio est peius ens hitus est melior. ij. topi.
¶ Et sic sequeretur ꝙ anima vegetatiua esset melior q̄ intellectiua: vt pꝫ qr priuatio vegetatiua est peior. Probatur. qr ad priuationẽ anime vegetatiue tolluntur oĩa aĩalia: tam hoĩes q̄ alia aĩalia. Sed ad priuationem anime vegetatiue tolluntur oĩa viuentia: non solum homines: sed etiam alia aĩalia. Rñdetur ꝙ illa auctoritas non est vniuersaliter vera. Sed in-

telligitur de illis vbi vnũ nõ presupponit alterum. modo potẽtia intellectiua presupponit potentiam vegetatiuam.

¶ Cõtra negãtẽ principia nõ ẽ amplius disputãdũ. i. phy.

¶ Intelligitur q non est amplius disputandũ contra illũ in illa sciẽtia cui talia principia sunt. Quare etiã dicit q nullus artifex habet stabilire sua propria principia. Sed metaphysicus habet stabilire omnia.

¶ Consiliũ nõ est de preteritis. vi. ethicorum.

¶ Ratio. quia qd factũ est nõ potest esse non factũ. quia facere genitũ et nõ genitũ hoc solo posse deus priuatur. vt patet per phm ibidem.

¶ Communiora sunt faciliora. primo physicorum.

¶ Et diceres metaphysica cõsiderat cõissima. ergo erit facilior: qd tñ videtur falsum. Ibi dicitur q licz metaphy. considerat pura certissima et cõissima. tñ quia specialiter tractat de substãtijs separatis scz de deo et intelligẽtijs: ideo dicitur difficilior. quia sciẽtia capit suã denominationẽ a fine. patet per illud commune dictũ. Omnia a fine sunt denominanda.

¶ Causa et principiũ conuertuntur. quinto metaphy.

¶ Si sic. sequeretur cõclusio talis q deus habeat cãm quã etiã habet principiũ patet hoc. quia deus habet cãm finalẽ. quia hz opus modo ẽ finis operãtis. ij. celi. Ibi dicitur q deus nõ habet cãm finalẽ gratia cuius. sed bene gratia quo.

¶ Circa idem versatur logica et metaphy. iiij. meta.

¶ Intelligitur q tã logica q̃ metaphysica sũt sciẽ cões quo ad applicationẽ.

¶ Cecitas est priuatio actus et potentie. aristo. in postp̃dicamentis.

¶ Intelligitur de potẽtijs instrumẽtalibus et nõ qualefactiuis: sed de formali. quia est humor glacialis. quia stat aliquod habere oculos claros. et tamen ipm nihil videre vt patet per experientiã.

¶ Contrariorũ contrarie sunt cause. ij. de generatione.

¶ Ibi dicitur q idẽ particulare nõ est cã oppositorũ et nõ intelligitur de agente vniuersali. quia tale potest esse causa oppositorũ. vt patet scdo physicorũ. et secundo metaphy. in tractatu de causis.

¶ Caro est organum tactus. secundo de anima.

¶ Rñsio. q p carnẽ sentimus tanq̃ per mediũ. dicitur etiã q tactus ẽ in carne tanq̃ in medio. Uel dr q tactus est intra carnẽ: et hoc etiã dicit phs. ij. de aĩa.

¶ Cuius vsus malus ipsum quoq3 malũ. regula topica.

¶ Intelligitur cuius vsus per se est malus ipm quoq3 est malũ.

¶ Cõsiliũ non est de fine sed de his q̃ sũt ad finẽ. iij. ethi.

¶ Cõsulta opz velociter opari cõsiliaria aũt tarde. vi. ethi.

¶ Circa voluptates et tristitias est moralis virtus. ij. ethi.

¶ Cognitio finis vtilis est in arte. primo ethicorum.

¶ Coitus est destructio corporis et abbreuiatio vite. Aristoteles in secretis secretorum.

¶ Cũ illis conuersari debes q̃ te meliorem facturi sunt q̃

los autem dimitte quos tu meliores facere posses. Seneca ad Lucilium in episto.

¶ Cotidie morimur. cotidie em̄ labit̄ aliq̄ ps vite ibidē.

¶ Cogitatio tua nūq̄ recedat a vero. id est bono. Seneca in de forma vite.

¶ Cōsiliū op3 eē de his q̄ pñt aliter habere. vi. ethicorū.

¶ Cū ꝯsideratōe ꝑmitte ⁊ plenius q̄ ꝑmiseris p̄sta. ibidē.

¶ Casus est incōbinate rei euētus ex causis ꝯfluētibus i his que generantur. Boetius quinto de consolatione.

¶ Consuetudo est altera natura: septimo ethicorum.

¶ Cōsiliū mulierū ē inualidū: piū aut impfectū. i. politi.

¶ Ciues sunt socij vnius ciuitatis. ij. politicorum.

¶ Cōtumelia est cā ire. v. politicoꝝ. Simpliciter vera.

¶ Cōpositū ex materia ⁊ forma nō dicitur vnū nisi q̄ sua forma est vna. Commentator secundo de anima.

¶ Cecus a natiuitate sapientior est surdo et muto. in de sensu ⁊ sensato. Simpliciter vera.

¶ Castrati plus viuūt q̄ nō castrati. ⁊ iō ꝑpter paucitatē coitus plus viuit mulus q̄ equus. ⁊ femie plus q̄ masculi in libro de lōgitudine ⁊ breuitate vite. Sipliciter vera.

¶ Cū exuolat rex apū volatu fert secū turbā apū. in octauo libro de hystorijs animaliū. illa est vera.

¶ Ceruus reiecit cornua sua q̄ negatū est inuenire. Vñ dicit̄ i ꝓuerbio. Ceruus reiecit cornua sua. ibidē simpl'r vera.

De infinito habetur scia. tertio topicorum.

¶ Ibi dicitur verum est priuatiue ⁊ per ꝓpositiões negatiuas ⁊ conditionales. nō aūt positiue ⁊ affirmatiue ⁊ per ꝓpositiões cathegoricas.

¶ Descendentē a generalissimis ad specialissima necesse est ire per multitudinē. per Porphirium.

¶ Ibi dicitur q̄ authoritas in sensu diuiso est falsa. quia nō est necesse ipm descēdētē ire p multitudinē. Sed habet ꝯcedi in sensu cōposito. vt necesse est descendētē ire per multitudinē a generalissimo ad specialissima.

¶ Dās formā dat oia ꝯña formā. viij. physicorū.

¶ Intelligit̄ vno mō dans formam dat omnia ꝯsequētia necessaria ad formam. modo scie ⁊ virtutes non sunt necessarie ad formam. quia sunt de bene esse ipsius forme eo q̄ sint forme accidētales perficientes intellectum Alio mō sic intelligitur ⁊ melius dans formam dat ipi formaliter vel vir-

tualiter oia ꝯña formã: nam sic deus dat sciam virtualr: q2 creauit formã intellectiuã: sic ꝙ habet naturalem inclinationẽ ad acquirendũ scientiã.

¶ Deus est infinitus. ibidem.

¶ Intelligitur ꝙ deus est infinitus in vigore ꝛ perfectione: sed nõ extensiue in quantitate.

¶ De multiplicibus seu equiuocis non est scientia. secũdo posteriorum.

¶ Ubi dicitur ꝙ ꝫm sanctũ thomaz de equiuocis ꝛ multiplicibus in tota sua cõmunitate manentibus non est scientia. Et ratio est: quia intellectus est virtus immaterialis: vt patet. iij. de anima: ꝛ non põt simul ꝛ semel ad plura se diuertere: sed capiendo aliquid equiuocum in certa eius significatione: tunc de eis bene potest haberi aliqua scientia.

¶ De ente per accidẽs nõ habetur sciẽtia. vi. metaphy.

¶ Intelligitur ꝙ de ꝓpositione per accidens vera non habetur scientia tanꝗ̃ de scibili ꝓpinquo: sed bene de re significata per cõclusionem.

¶ De corruptibilibus ꝛ passionibus aliter se habẽtibus non est scientia. primo posteriorum.

¶ Intelligitur de propositionibus singularibus cathegoricis nõ est scia tanꝗ̃ de scibili propinquo. Cũ hoc tamẽ stat ꝙ de talibus est scientia tanꝗ̃ de rebus significatis per ꝓpositiones siue tanꝗ̃ de scibili remotissimo.

¶ De subiecto sciẽtie debent demõstrari passiones principalissime in tali scientia considerate. primo posterioꝝ.

¶ Uerum est de illis passionibus que sunt per se note de illo subiecto.

¶ Demonstratio circularis est impossibilis: ibidem.

¶ Intelligitur in eodem genere demonstrandi respectu eiusdem generis cause non de multis: scil3 demonstrantibus ad eandem conclusionem: ꝛ secundum idem genus cause pertinentibus.

¶ Diffinitum est notius suis partibus diffinientibus. primo physicorum.

¶ Ibi dr̃ ꝙ phs vult ꝙ facili⁹ sit hr̃e ꝯcept⁹ diffiniti ꝗ̃ ꝯcept⁹ diffinitõis cũ hoc tñ stat ꝙ ꝯcept⁹ diffinitiu⁹ sit notior ꝯceptu diffinibili vñ ad hñdũ ꝯceptũ diffinitiõis nõ sufficit ꝯcipe ꝯceptũ gñis vel drñe: vt dicit Buridanus. Sed ad habendũ ꝯceptũ diffiniti sufficit habere conceptum speciei.

¶ Decem predicamenta sunt decem rerum principia naturalium. Porphirius.

¶ Intelligitur de principijs diffinitiuis supponentibus ꝓ rebus naturalibus ꝛ non loquitur de principijs essendi.

¶ Dicẽs species esse separatas recte dicit. vij. metaphy.

¶ Et sic videtur ꝙ vniuersalia sunt ponẽda si essent sepata a singularibus Ibi dr̃ ꝙ phũs ꝯpat ibi vlr̃ primo mõ ꝛ scdo mõ dictũ adinuicẽ: q2 qui ponunt vniuersalia realia esse a singularibus separata melius ꝛ notabilius dicunt ꝗ̃ illi qui dicunt ea esse coniũcta: ꝛ sic nõ vult ꝙ talia sint ponenda.

sed vult q plato cum suis sequentibus magis notabilius dixit.

¶ Deus et studiosus pnt facere mala et agere. iiij. topico:

¶ Pro quo sciendum q ille terminus deus vno modo capitur substatiue et illo modo capitur duodecimo metaphysice. Ubi dicitur q deus est aial optimum et sempiternum: et sic non capitur hic. Alio modo capitur adiectiue: et sic idem est qd deificus et studiosus: id est virtuosus: et sic tunc capit in predicta auctoritate: et primo politicorum.

¶ Deus est anima mundi. primo celi.

¶ Et silr vocat ibide oes intelligetias aias. Rndet q aia capit ibi ipropie sm aliqua silitudine q talis est: qr sicut aia ppe dicta regit et distiguit et mouet corpus: sic etia intelligetia facit suo orbi cui appropriatur.

¶ Disiunctu ex differetijs diuisiuis alicuius gnis couertitur cu tali genere: vt vult Boetius in lib. diuisionnm.

¶ Uerum est sumptis illis differentijs in numero singulari: quia in numero plurali non habet veritatem.

¶ Diffinitio est in predicamento. ij. topicorum.

¶ Rndet q phus loquit ibi figuratiue ponendo totu p pte et vult q diffinitio ponitur in predicameto no sm se totam: sed solum sm suas partes.

¶ Diuisibile non est indiuisibile. primo celi.

¶ Ibi dicitur q nullum diuisibile quantificatiuum seu extensum est vel potest esse indiuisibile.

¶ Differentia sumitur a forma. per porphirium.

¶ Dicit q forma dz intm valere sicut oditio formalis seu perfectionalis.

¶ Disciplina est que in sola speculatione consistit. p Hugonem et sanctum Thomam.

¶ Respondetur q capit scientia speculatiuam coiter pro scientijs quarum obiecta possunt facere speculationem.

¶ Dyalectica non est scientia. xij. metaphy. et i. topicorum

¶ Ibi dr q vult q dyalectica no est scientia specialis: sed est sciētia cois.

¶ Duo habitus cotrarij non sunt simul in eode. ij. poste.

¶ Ibi dicitur q licet verum sit q non sunt in eodem actualiter cum hoc tamen stat q vnus actualiter: et alter potentialiter siue habitualiter stat simul in eodem.

¶ Dicimus enim deum esse animal optimum et sempiternum. xij. metaphysi.

¶ Ibi dicitur q philosophus loquitur sm opinionem vulgarium qui dixerunt deos esse animalia: et posuerut plures deos. Uniuersaliter dicitur q per deum intelligitur corpus celeste. Ut sit sensus. deus: id est corpus celeste est animal optimum et sempiternum.

¶ Dabilis est minimus ignis p comentatore. vij. physi.

¶ Rndetur inter ignes actuales: et q incerto ordine est dare minimu igne sed respectiue non est minimum ignem simpliciter dare.

Dicta egregia philoso.

¶ Diffinitum est notius diffinitione. vij. topico.
¶ Intelligitur secundum rationes vniuersales apprehensas per intellectum. et intelligitur de acquisitione imperfecta et quo ad nos: sed de acquisitione perfecta non est verum vt patet intuenti.
¶ Diffinitio totius conueniens parti non est bona. vi. topi.
¶ Diuturniora sunt meliora. i. ethicorum.
¶ Intelligitur vno modo sic. Aliqua sunt diuturniora ratione actus et potentie: et sic conceditur quod illud quod est bonum et diuturnius est melius. Si autem ratione materie tunc est falsum: quia tunc lapis esset melior quam homo: quia lapis diuturnior est quam homo. vel secundum Repertum intelligitur de illis que sunt eiusdem speciei vel etiam dummodo minus diuturniori non sit annexa melior conditio propter quod non oportet materiam primam melioris esse conditionis et dignioris forma substantiali.
¶ De diffinitionibus potest esse scientia. xij. metaphysi.
¶ Intelligitur secundum rationes vniuersales et per intellectum apprehensas.
¶ Deus nihil intelligit extra se. xij. metaphy.
¶ Et sic sequeretur quod deus non intelligat ista inferiora. Respondetur quod deus nihil intelligit extra se tanquam per aliquod quod est extra deum. cum hoc tamen stat quod deus intelligit extra se per suam nudam essentiam. Uel dicitur quod non intelligit extra se per medium et phantasma: sed alietate: et secundum suam simplicem essentiam. Sed diceres tamen dicitur tertio de anima oportet quecunque intelligentem phantasmata speculari. Respondetur quod hoc intelligitur de intellectu humano siue dependente et non diuino.
¶ De partibus autem anime dicimus. ij. de anima.
¶ Ubi videtur velle quod anima habeat partes. Respondetur quod philosophus loquitur de partibus subiectiuis seu de potentijs anime que sunt partes anime et hoc secundum rationem et non secundum rem.
¶ De vacuo et infinito non est scientia. iij. physicorum.
¶ Ibi dicitur quod de eis non est scientia proprie dicta que est de necessarijs et tanquam de principijs
¶ De rebus per accidens non habetur scientia. vij. metaphy.
¶ Ibi dicitur quod de per accidens vel contingenter veris de illis non habetur scientia per propositiones cathegoricas de inesse de presenti.
¶ Demonstratio debet fieri ex primis veris immediate necessarijs prioribus notioribusque clausis conclusionis. i. posteri.
¶ Intelligitur de demonstratione propter quid: que procedit ex propositionibus primis et immediatis. propter hoc non sequitur: demonstratio non procedit ex primis immediatis: ergo non est bona.
¶ Duo accidentia non possunt esse in eodem subiecto. xij. meta:
¶ Intelligitur quod duo accidentia naturalia et extensa non possunt esse in eodem subiecto precise et adequate: et secundum eandem partem subiecti licet tamen accidentia spiritualia possunt esse in eodem subiecto.
¶ Deus est substantia eterna et actus simplex mouens sicut intelligibile appetibile causa agens et finalis totius vniuersi summa delectatio et optima et omnimodo immutabilis inalterabilis impassibilis intransmutabilis. xij. metaphy.
¶ Ubi philosophus vult quod omnia perfecta et perfectionalia nullam imperfectionem includentia conueniunt deo et sunt deus. Nam quicquid conuenit deo est deus. Et intelligitur sic deus

est sub̃a incorporea capiẽdo ly corpus q̃uis mõ.s. tã p corpe ɔposito q̃ sub-
stãtia ⁊ eterna.i.nõ hñs principiũ neq̃ finẽ ⁊ act⁹ purissimus nullã poten-
tiã includẽs:simplex.i.nõ cõposit⁹:mouẽs sibi oĩa mobilia sicut intelligi-
bile ⁊ appetibile ⁊ nõ sunt vt sensibile cã finalis supergubernãs totius vni-
uersi qui est finis ẜm cõmentatorẽ primo celi. primarius intentione dict⁹
agens.i.causa actiua totius vniuersi:⁊ sic de alijs particulis.

¶ Deus est ens quo melius excogitari nõ põt.iij. Phy.

¶ Ex illo sequit̃ q̃ deus est ens pfectissimũ ⁊ hoc est simplr̃ verũ ⁊ optimũ.
¶ De futuris ɔtingẽtib⁹ nõ est deter̃iata ṽitas.i.pi her. ¶ Dicit̃ q̃ hoc
est verũ de futuro ɔtingẽte:cui⁹ ṽitas nõ dependet ex ppõne q̃ est de pñti
deter̃iate vera. Nõ ṽitas illi⁹ ppõnis hõ mouebit̃ depẽdet ex veritate il-
lius de pñti.s.hõ mouet̃. ¶ Ditiores sunt magis fideles cõitati ad cõiora.
iij.politi. ¶ Intelligit̃ q̃ vt in plurimũ sũt magis fideles nõ q̃ ad cõe bonũ
pcurandũ:sed magis ad ɔuẽtores. In illis cũ magis credit̃ diuitibus q̃
pauperibus. ¶ Diuitie sunt ṽtutes aĩe.p Alanũ ibi dr̃ q̃ verũ est de diui-
tijs aĩe q̃ sunt scientie ⁊ virtutes. Sed hoc nõ intelligit̃ de diuitijs corpali-
bus seu corpis:q2 tales diuitie pturbant aĩam. ¶ Duo corpa nõ sunt in eo-
dẽ loco.iiij.phy.⁊.iij.de aĩa. ¶ Intelligit̃ de loco pprio nõ aũt cõi:q2 locus
pprius est qui ɔtinet solũ locatũ sicut aer. ¶ Dimensiões in materia pria
sunt ppetue p ɔmẽtatorẽ. ¶ Ibi dr̃ q̃ vlr̃ ppetue sũt dimẽsiões vt pria ma-
teria sic q̃ ly dimẽsiões stat ɔfuse tñ:⁊ sic nõ oportet dare certũ suppositũ.
¶ Disposito medio int̃ agẽs ⁊ patiẽs respectu agẽtis ⁊ actio ⁊ patiẽt; pas-
sio p ɔmẽtatorẽ.ix.meta. ¶ Intelligit̃ sic q̃ res q̃ est actio ĩ ordĩe ad agẽs
dr̃ actio ⁊ in ordĩe ad patiẽs dr̃ passio cũ hoc stat q̃ actio ⁊ passio nõ sũt p-
prie ad aliquid:nã reciprocatio ⁊ denoĩatio nõ sufficit ad hoc q̃ aliq̃d sit p-
prie in relatiõe:sed vltra hoc req̃rit̃ q̃ talia dicibilia p̃dicent̃ de se inuicem
mediãte ly ad aliq̃d essentialiter:mõ sic nõ est de ly agẽs ⁊ patiẽs. ¶ Diffi-
nitio nõ dꝫ dari p opposita.vi.topi. ¶ Ibi dr̃ verũ ẽ in q̃tũ sũt opposita:mõ
licet act⁹ ⁊ potẽtia ponũt̃ ĩ diffinitiõe mot⁹:tñ ibi nõ opponũt̃ vt opposita.
Sꝫ tũc opponunt̃ qñ act⁹ ponit̃ p actu ⁊ potẽtia p illo q̃d nõ est ſꝫ põt eẽ.
¶ De⁹ solũ simplex est.vi.meta. ¶ Et videt̃ q̃ forma sub̃alis:quod est sim-
plex ṽtute illi⁹ signi exclusiui solum. Rñdet̃ q̃ simplex capit̃ duplr̃. Uno
mõ vt priuat ɔpositionẽ partiũ inter se ⁊ nõ aliũde:⁊ sic aĩa intellectiua dr̃
simplex ex q̃ nõ est ɔposita ex ptib⁹:sed tñ eq̃ bñ est ɔponibilis cũ materia.
Alio mõ simplex vt nõ solũ priuat int̃ se ɔpõnẽ ptiũ. Sꝫ extra ɔpõem ptiũ
aliũde.i. q̃ nõ sit cũ altero ɔposito.⁊ sic solus de⁹ est simplex:q2 nõ est cõpo-
situs:nec tñ aliquo modo cõponibilis:⁊ de illo ly simplex capitur in pre-
senti auctoritate. ¶ De e equipollentibus idem est iudicium.regula cõis.
¶ Intelligit̃ quo ad sequelã.s.ab vno ad aliũ est bona ɔña non aũt oportet
quo ad oĩa:q2 quo ad modũ significãdi nõ opꝫ vt pꝫ de ly hõ et risibile:q2 ly
hõ significat sua significata absolute:sed ly risibile cõnotat. ¶ De⁹ ⁊ natu-
ra nihil faciũt frustra.i.celi.⁊.iij.de aĩa. ¶ Intelligit̃ q̃ verꝫ est ẜm totã spe-
ciẽ vel vt in plrib⁹ indiuiduis:ſꝫ natura bñ facit aliq̃ frustra ẜm vnũ indiui-
duũ vt pducẽdo vnũ hoĩem cũ sex vl̃ octo digitis. ¶ Dubitare de singulis
nõ est inutile.per phm in predicamentis. ¶ Intelligitur dubitare p rõnes
de singulis nõ p se manifestis et sufficienter deter̃iatis. hoc nõ est inutile.

Dicta egregia philoso.

¶ Dimittere sensum ⁊ seq̄ rationez debilitas est intellect⁹. ¶ Intelligit͛ ꝗ aliquis certe nouerit sensu ⁊ tñ ꝓpter modicā ratione͂ quā habet ꝑ intellectū alit͛ diffinit ꝑ intellectū hoc est bene debilitas qua male iudicat. ¶ De ratione materie est abijcere formā ⁊ aliā requirere. i. physicoꝝ. ¶ Hoc intelligit͛ de ratione inferioꝝ generabiliū ⁊ corruptibiliū. ¶ Diuerse operationes arguūt diuersas formas ꝑ ꝯmentatore͂. xij. meta. ¶ Intelligit͛ in diuersis suppositis nō aūt in eode͂ supposito. ¶ De⁹ nō intelligit simplicia. ꝑ Auicēnā. ¶ Intelligit͛ ꝙ de⁹ nō intelligit eode͂ mō ꝑ spēs sicut nos intelligim⁹. ¶ De⁹ est innominabilis aliquo noīe: ꝑ ꝯmētatore͂ de causis. ¶ Intelligit͛ de⁹ est innomīabil͛ aliquo noīe ꝑfecto oēm ꝑfectione͂ importās seu exprimēs quā hō in eo cognoscere pōt ꝓpter q̄d multa noīa attribuuntur deo: vt ē sapientia prudētia saluator ⁊ ꝯsiliā. ¶ De natura ꝯtrarioꝝ est se mutuo expellere. i. meta. ¶ Intelligit͛ ꝙ ꝯtraria nō pn̄t esse in eode͂ subiecto inhesiue ⁊ formaliter. sȝ bn̄ apphēsiue ⁊ ꝯtētiue. q̄r ab eodez ꝯtinentur. ¶ De quāto aliquis est maioris passibilitatis de tanto est minoris posse. ¶ Intelligit͛ de posse actiuo. stat tñ cū hoc ꝙ sint inuice͂ potentie passiue: vt est materia prima. sicut patet. i. phy. ¶ Diaphonū est īuisibile. ij. de aīa. ¶ Intelligit͛ ꝙ vix ⁊ difficile est visibile. Et rō ē: q̄r non videt͛ ꝑ spēm ꝓpriā sed ꝑ spēm extrinsecā vel ꝑ colorem. ¶ Diuisio debet dari ꝑ opposita ſm Boetiū. ¶ Intelligit͛ quo ad spēs mediatas: nō aūt intelligit͛ quo ad species īmediatas. ¶ Denari⁹ ē mēsura oīm rerū. q̄r est fideiussor in qualibet re qua indigemus in omni necessitate. v. ethi. ¶ Deteri⁹ semꝑ ē grā melioris. vij. poli. ¶ Duplex est ius. s. legale ⁊ naturale. Naturale ē q̄d hȝ eande͂ potentiā apud oēs hoīes. Legale vero ē q̄d ē statutū ex lege. ¶ Difficile ē resistere ꝯsuetudini. q̄r assimilat͛ nature. facili⁹ est tñ transmutare consuetudine͂. vij. ethi. ¶ Delectatiōes bestie praue sunt ex natura. sed prauoꝝ hoīm ꝯsuetudo. ibide͂. ¶ Delectatio ꝯseruat ꝯparāte͂ in oꝑe suo. x. ethi. ¶ Duplex est vita scȝ ꝯtemplatiua ⁊ politica int͛ quas ꝯtēplatiua ē melior. q̄r ipā est diuina alia humana. ibide͂. ¶ De exēplo nō requirit͛ verificatio sed manifestatio. ꝯmento. ij. de aīa. ¶ Deceptio ⁊ ignorantia plus ꝓprie sunt aīalibus q̄ sciētia. ij. de aīa. ¶ Duplex est appetit⁹. scȝ intellectiuus ⁊ ille dicit͛ voluntas. Alius est sensitiuus. et ille dicit͛ concupiscibilis. tertio de anima. ¶ Dentes equoꝝ senescunt albescunt. in libro de historiis animaliū. ¶ Dentes canū iuuenū sunt albi ⁊ acuti. senum vero obtusi ⁊ nigri ibidem. ¶ Desiderium dubium vadit ad infinitum. primo politicoꝝ. ¶ Doctrina naturaliter procedit ab homine ſm operationem quā habet doctrina ad discipulum. in primo libro poe. Aristo. ¶ Dirige semper cogitationes tuas in bonum. in libro de regimine principum. ¶ Discipulus debet esse docilis attentus et beniuolus. Docilis cum ingenio. Attentus in exercitio. Beniuolus animo ad audiendum. vt patet in Boetio de disciplina scholarium. ¶ Discolus est ille qui discurrit per vicos tabernas et per plateas per cellulas meretricum per publica spectacula ꝑ choreas ⁊ campos. ibidem. ¶ Deus est summum bonū suꝑ omne͂ substantiam omneꝗ naturā que͂ cūcta petūt cū ipē sit plene perfectionis et min⁹ societatis indignus. Plato. in Tymeo. ¶ Dociles nos natura edidit et ratione͂ nobis dedit imperfectā q̄ tame͂ perfici potest. Seneca ad Luciliū.

¶ Disciplina bonos mores facit et ergo sapiat vnusquisque quod dedit. Seneca de moribus.
¶ Diuitijs vtendū est non abutēdū. Seneca de morib9.
¶ De dubijs nō definies sed suspēsam teneas sentētiam. Seneca de formali vita.
¶ Deum amabis: sed illū in hoc imitaberis vt vobis omnibus ꝓdesse ⁊ nulli nocere possit. ibidem.
De9 malū facere nō pōt sꝫ nihil ē quod de9 facere nō pōt ergo malū nihil ē. vex ē positiue. Boeti9. iij. de ꝯsolatōe
¶ Diuina ꝓuidētia reb9 generādis non īponit necessitatem. quia si omnia euenirent de necessitate premia bonorum ⁊ pena malorum periret. ibidem.
¶ Dabo egenti non vt ego ipe egeam. succurro perituro non vt ipse peream. Seneca in de beneficijs.

Eadē sūt principia essendi ⁊ cognoscēdi. ij. meta.
¶ Rñdet ꝙ phs vult ꝙ principia sunt eadē in eadē demonstratione ꝓpter quid generis. qꝛ sicut res hꝫ esse in demōstratione ꝑ suā rationē ꝓpter q̄d. sic etiā hꝫ cognosci. vt patet ex q̄d nois demōstratiōis ꝓpt q̄d. Uel intelligit de ꝑ̄ncipijs intrinsecis ⁊ essentialibus.
¶ Ex eo ꝙ res est vel nō est oratio vera vel falsa dicitur. per philosophum in predicamentis.
¶ Intelligit ꝙ oīs ꝓpositio affirmatiua de pn̄ti de inesse cathegorica de terminis nō ampliatiuis: ꝙ si ita est sicut ꝑ eā significat ſm eius significationē totalē ⁊ ꝓpositionalē tūc illa dr vera. si aūt nō. tūc dicit esse falsa.
¶ Ex duob9 entib9 in actu fit vnū tertiū. vij. metaphysi.
¶ Intelligit ꝙ quox quodlibet ē ī actu formali tūc ex eis fit vnū tertiū. cū hoc tn̄ stat ꝙ ex duplicib9 entib9 quorū vnū est in actu ⁊ aliud in potētia fit vnū tertiū sicut ex materia ⁊ forma fit vnū compositū. Uel intelligit de eutrogenijs. qꝛ due gutte diuerse faciūt vnū tertiū per se. scꝫ aquā.
¶ Ex puero fit vir. ij. methaphysice.
¶ Intelligit ꝙ ex dicit circunstantiā ordinis. Alij tn̄ dicunt ꝙ ly ex debet importare circunstantiā cause efficientis.
¶ Entia nolūt male disponi. ij. metaphysice.
¶ Ex illa authoritate sequeret ꝙ oīa entia totius mundi seu vniuersi sunt bene ⁊ optime disposita. Sed diceret quis tūc q̄d de mōstris dicendū ibi licet monstrū ſm se nō sit bene dipositū. tn̄ in ordine ad decorē vniuersi est bene dispositū. et ex tali relucet decor vniuersi.
¶ Ens ⁊ vnum conuertuntur. iiij. metaphysice.
¶ Uerū est capiendo ly ens participialiter ⁊ vnū aggregatiue. nō aūt vex est capiendo ly ens nominaliter.
¶ Effectus gerit silitudinē sue cause. ꝑ authorē de causis

¶ Intelligitur de causis particularibus: sed non de vniuersalibus: vt est deus et intelligentia: de quibus non oportet.

¶ Entia metaphysicalia sunt abstracta a sensibus. secundo physi. et sexto meta.

¶ Ibi dicitur quod aristoteles nō vult quod sunt realiter distincta: sed quo ad modum cōsiderandi. Sic quod metaphysicus considerat de illis quae non habēt respectū ad modum vel quo ad materiā vel quo ad qualitates sensibiles. Et per hoc consideratio metaphysici differt a consideratione physici.

¶ Ex ente et ente non fit ens per se nisi secundum accidens. ij. phy.

¶ Intelligitur sic quod ex ente et ex ente non fit ens per se vniuersaliter vel in quantum est ens. i. absolute. Vel intelligitur sic quod ex ente et ente non fit ens: et hoc est verum quando ambo entia sunt entia in actu formali.

¶ Essētie p̄dicamētorum sūt ipmixte per themistiū. ij. de aīa.

¶ Intelligitur quod terminus vnius predicamenti non predicatur essentialiter de termino alterius predicamenti. cum hoc tamen stat quod predicatur de tali termino accidentaliter: vt homo est albus.

¶ Effectus et materia non coincidunt. ij. physi.

¶ Intelligitur de materiali causa ex qua efficiētur: sed nō prohibet quin materia in qua vt subiectū sciē et cā efficiens: scilicet intellectus possint coincidere.

¶ Eadem numero sunt quorum materia est vna. v. meta.

¶ Ibi dicitur quod illi termini sunt idem numero qui supponunt pro eodem significato. Alio modo intelligitur eadem numero sunt quorum idem est significatum materiale.

¶ Ex nihilo nihil fit. primo physi.

¶ Intelligitur quod philosophus vult illā nihil fit ex non ente realiter et hoc est verū phy.

¶ Eterni non est aliqua causa. viij. physi.

¶ Intelligitur primo modo sic quod eterni non est causa aliqua a qua est producta tanquam ex materia. Alio modo intelligitur eterni non est causa etc. videlicet affirmatiue et consignificatiue et sic est falsa.

¶ Entia nō mota nō sunt physice cōsideratiōis. ij. topi.

¶ Intelligitur sic entia que non considerantur sub ratione motus vel tanquam cause ad effectus vel tanquam principia ad principiata ista non sunt physice cōsideratiōis: modo aīa reducitur ad ens mobile tanquam ad cām efficientem.

¶ Eternum est quod non habet principium neque finem.

¶ Intelligitur de p̄ncipio duratiōis habet tamen principiū conseruatiōis dependētie.

¶ Ex nonquanto non fit quantum. Secundo celi.

¶ Verū est quod ex nō quāto non fit quātū continuū licet bene discretum: et licet tres conclusiones grammatice scientie non sunt quantitas cōtinua: quia simplices qualitates in anima: sunt tamen quātitas discreta: quia numerus.

¶ Ex vno nihil sequitur. secundo priorum.

¶ Intelligitur quod ex vna propositiōe nihil sequitur syllogistice: sed ex vna bene sequitur enthimematice.

Eadē sūt principia compositiōis et resolutiōis. i. de gñatiōe.

¶ Intelligit̃ de resolutione separatiua que est partim aliquarũ a se inui-
cem separatio. Uel intelligitur de resolutione reali ⁊ non logicali.

¶ Eadem est ratio partis et totius.

¶ Intelligit̃ in naturalibꝰ ⁊ nõ artificialibꝰ ⁊ licet ꝓpõ sit subiectũ petri
hispani nõ ex hoc sequit̃ ꝙ sit subiectũ scđi vel tertij tractatus.

¶ Eiusdẽ effectꝰ nõ sũt diuerse cause. ꝑ auctorẽ de causis

¶ Intelligit̃ sic ꝙ eiusdẽ effectus nõ sunt diuerse cause subordinate. ergo
etiã non sequit̃ intellectus infert. ergo non premisse: qꝛ premisse ⁊ intelle-
ctus sunt cause subordinate tanꝙ cã efficiens ⁊ instrumentum.

¶ Ens nec est vniuocũ nec equiuocũ. iiij. metaphysice.

¶ Intelligit̃ ꝙ ens nõ est equiuocũ a casu sed bene a consilio seu per ana-
logiam: quia per prius dicitur de substantia. ⁊ per posterius de accidente.

¶ Entis diuerse sunt species. primo physi.

¶ Intelligitur capiendo species pro terminis minus cõmunibus.

¶ Equale est de eẽ quãtitatis. i. celi. et in predicamẽtis.

¶ Intelligitur de quantitate finita non autem infinita.

¶ Ex vero nil nisi verum. ij. priorum.

¶ Intelligit̃ ꝙ ꝯña bona ⁊ formali ex añte vero nil aliud sequit̃ nisi verũ.

¶ Eterno nihil est prius. viij. physicorum.

¶ Hoc est verũ ẜm tp̃s cũ hoc tñ stat ꝙ aliquid sit prius ẜm naturam.

**¶ Eedem differentie non sunt diuisiue inferioris ⁊ supe-
rioris. in predicamentis.**

¶ Intelligit̃ de differẽtijs essentialibus: sed non accidẽtalibus: vt quãti-
tas diuiditur in finitum et in infinitum.

¶ Eterna non sunt in tempore. iiij. physico.

¶ Intelligit̃ ꝯmẽsuratiue adequate cõmensuratio tp̃is nõ cõuenit et̃nis.

¶ Ea q̃ scimꝰ sunt minima nõ q̃ ignoramꝰ. ꝑ themistiũ.

¶ Uerũ est ꝙ ea q̃ scimus deter̃iate ⁊ in speciali ⁊ nõ vl̃i seu cõfuso mõ qꝛ in
vl̃i scimus oẽ ens ꝑ istã ꝓpõnẽ. Omne ens vel est vel non est.

¶ Excellẽs sensibile corrumpit sensum. ij. de anima.

¶ Et sic tũc vnũ illoꝝ nõ est alterũ quoꝝ vnũ ꝯtingit pati corruptiue ⁊ ali-
ud nõ. Sed sensum ꝯtingit pati corruptiue ex authoritate. Intellectũ ve-
ro nõ. ergo sensus ⁊ intellectus nõ sunt idez. Ibi dr̃ ꝙ sic intelligit̃ ꝙ excel
lens sensibile corrũpit sensum quo ad dispositionem nõ aũt quo ad essẽtiã:
⁊ sic sensus materiã: sed nõ materiã sensus corrũpit ꝓpter appellationẽ.
Silr̃ in secundo ethi. dicit̃ ꝙ sensus ꝯtrariatur rationi: ⁊ sic iterũ sequitur
ꝙ sensus et ratio sunt idem. Ibi dicitur ꝙ hoc demõstratiuum sic intelligi
tur ꝙ sensus. i. iudicium potentie sensitiue contrariatur rationi in iudicio
rationis: et sic illa auctoritas est vera.

¶ Embrio primo viuit vita vegetatiua ⁊ postea sẽsitiua

¶ Intelligitur ꝙ prius apparent in embrione operatiões potentie vege
tatiue q̃ potentie sensitiue.

¶ Eligibilius est bonum circunstantionatũ q̃ necessari-

um ⁊ sine circunstantia. phs in ethicis.

¶ Intelligit de bono nature naturate. et non de bono nature naturãtis qȝ primũ est bonũ simpliciter ⁊ summũ bonũ est maxime eligendum.

¶ Esuries ẽ calidi ⁊ sicci ⁊ sitis ẽ frigidi ⁊ hũidi. ij. de aĩa.

¶ Intelligit sic. Esuries est appetitus calidi ⁊ sicci nutritiui ad confortãdum calorẽ naturalẽ. sed sitis est appetit⁹ frigidi ⁊ humidi ⁊ hoc ad restaurandũ humidũ radicale in quod agit calor naturalis.

¶ Echo differt spe a sono primario. pmẽtatorẽ. ij. de aĩa.

¶ Intelligit qȝ echo ⁊ son⁹ differunt specie. ſm rõnẽ specificã cũ hoc tamẽ stat qȝ sit vn⁹ ⁊ idẽ son⁹ in re: vel dr qȝ differunt ſm apparentiã auditus.

¶ Eternaliter nũqȝ fuit nec stat aliqua frustra potentia.

¶ Verũ est de potentia obiectiua nõ aũt subiectiua. Vel si fuerit potentia ad corruptionẽ sui ⁊ nõ alterius.

¶ Ex non homine fit homo. i. physicorum.

¶ Intelligit qȝ ex nõ debet dicere circunstantiã cause materialis: sed circunstantiã tpis. id est post nõ hominẽ fit homo.

¶ Eiusdẽ rei nõ dñt esse plura pncipia. i. celi. ⁊. i. physi.

¶ Intelligit in eodẽ genere causandi nõ aũt in diuersis. qȝ prima causa est causa omniũ in genere cause efficientis seu conseruantis ⁊ etiaȝ forma vel anima est causa in genere cause formalis.

¶ Ens est prius deo. phs in predicamentis.

¶ Intelligit qȝ ens est prius quo ad sequelã nõ aũt quo ad naturã essendi.

¶ Effectus non est causa. v. metaphysi.

¶ Intelligit cũ reduplicatiõe qȝ effectus vt sic nõ est causa.

¶ Eiusdẽ nõ sũt ples act⁹. cõmẽtator de substãtia orbis.

¶ Verũ est inter se specifice ⁊ essentialiter distincti.

¶ Eterne sunt species rerum.

¶ Intelligit sic formaliter vel virtualiter ſm se vel ſm earũ causas.

¶ Ea que volumus agere ad amicos sunt eligibiliora qȝ ad quoscunqȝ alios. iij. topicorum.

¶ Intelligit de vera amicitia. id est de illa que fit ꝑpter bonũ honestum. et sic illa amicitia amasie non est vera amicitia. eo qȝ non sit propter bonũ honestum.

¶ Ex non ente nihil sequitur. in predicamentis.

¶ Intelligit dupliciter. vno mõ capiẽdo ly ens participialiter tũc authoritas in se est vera. Alio modo capiendo ly nõ ens improprie pro nõ vera siue pro falsa. ⁊ sic ex non ente bene sequit aliquid.

¶ Ex equalitate scitorũ arguitur equalitas scientiarũ. ꝑ cõmunẽ animi conceptionem.

¶ Rñdet qȝ hoc simplicit non est verũ. Sed intelligit ex pcise eqlitate scitorũ ⁊ modorũ sciẽdi eque perfecte arguit eqlitas sciarũ. ergo illa ꝯña nõ valet. Intellect⁹ human⁹ scit tot sicut deus. ergo est sciẽs sicut deus.

¶ Ens extra aiam diuiditur. i. x. pdicamen. v. metaphy.

Ubi videtur velle ꝙ nullū ens in aīa sit in predicamēto ⁊ ꝓ ꝯñs videt̃ ꝙ grammatica logica rhetorica nō sunt in predicamēto. dicit̃ ꝙ nullū ens in aīa est qḋ existit nisi obiectiue ⁊ imaginarie. cū hoc tamen stat ꝙ ens est in anima existens inhesiue. vt scientia.

Ens ⁊ verum conuertuntur: similiter falsum ⁊ non ens conuertuntur. sexto metaphysi.

Dicitur ꝙ verū est prout sunt passiones entis. sed non tenet veritatē ꝓut sunt passiones propositionis.

Forma humana introducitur sicut qualitas in alteratione. per cōmentatorē primo physicorum.

Intelligit̃ ꝯditionalit̃ ad hunc sensum si forma hoīs suscipit participationē cū qualitate. i. passiue introducit̃. tunc habet se recte. sicut qualitas in alteratione. si vero non tunc contingit oppositum. ⁊ tūc forma non introducitur successiue.

Flāma est magis ignis q̃ carbo. ꝓ phm in topicis.

Intelligit̃ ꝙ flamma plus lucet q̃ carbo non aūt quo ad essentiā est perfectior seu magis ignis sed quo ad lucē est perfectior.

Finis est primū in intētiōe ⁊ vltimū i executiōe. i. phy.

Intelligitur de agentibus a proposito ⁊ cū deliberatione non autem in agentibus mere naturaliter seu in actione nature.

Forme ē agere materie vero pati. prio de generatiōe.

Uerū ē ꝑncipalissime nō aūt subiectiue. q̄ soli⁹ cōpositi ē agere subiectiue.

Fama quā oēs hoīes famāt nō de toto deperdit̃. octauo ethicorū. ⁊ in de somno ⁊ vigilia.

Dicit̃ illud qḋ plures famāt prestat fidē. Et dicit cōmētator ibidē ꝙ aliquod dictū famosum s̄m se totū esse falsum est impossibile. Et intelligit̃ de sapientibus omnimode fide dignis si plures sapientes dicerent ⁊ famarēt illud prestaret fidem.

Forme nō est forma. vij. meta. ꝓ authorē sex principi.

Intelligit̃ ꝙ forme nō est forma essentialiter ⁊ cōpositiue. sic ꝙ vna forma nō cōponit aliā essentialiter. sed bene accidentaliter. sicut scientie sunt forme ipsius anime.

Forma ē simplex ⁊ indiuisibil̃. ꝓ authorē sex principi.

Intelligit̃ ꝙ forma ē simplex. id est nō cōponit̃ ex partib⁹ diuersaꝝ rōnū diuisibiliū. Et intelligit̃ ꝙ nō est in partes diuersarū rationum diuisibilis.

Finis est melior ordinatis in finem.

Intelligit̃ de fine gratia cuius nō quo. q̄ si sic sequeret̃ ꝙ finis esset melior deo quod non est dicendū.

Felicitas humana est quid optimū delectabilissimum eligibilissimū. primo ethicorum.

Intelligit̃ ꝙ felicitas hūana int̃ opatiōes hūanas est q̄d optimū inter opatiōes. q̄ est quid optimū. q̄ ꝯñs verū capiendo suplatiuū assertiue.

Falsum est non ens. quinto et sexto metaphysi.

¶ Intelligitꝛ capiendo non ens improprie. scȝ pro non vero.

¶ Frustra est potentia que non reducitur ad actũ. primo celi ⁊ tertio de anima.

¶ Intelligitꝛ de potentia rei q̃ tenet se ex parte rei ⁊ mõ significandi.

¶ Forma est definita ⁊ manifesta. ij. physicorũ.

¶ Intelligitꝛ ꝙ forã ẽ manifesta q̃ ad suos effectꝰ siue q̃ ad suas oꝑationes

¶ Forma est causa felicitatis. secundo physi.

¶ Intelligitꝛ de felicitate subiectiua q̃ est intellectus nõ aũt obiectiua. vel dicitꝛ ꝙ phs capit felicitatẽ improprie. scȝ pro successu prospero.

¶ Finis mouet causam efficiente. secundo. physi.

¶ Ibi dicitꝛ ꝙ phs vult ꝙ finis ⁊ causa distinguuntꝛ realiter. licet mõ deus mouet ꝓpter aliquẽ finẽ tñ finis nõ mouet eũ. qꝛ est inmutabilis.

¶ Finis est eligibilior his q̃ sunt ad finẽ. iij. topicorũ.

¶ Intelligitꝛ oĩs finis q̃ per se est bonus gratia cuiꝰ vt sic est eligibilior ordinatis ad finẽ seu in ip̃a primaria intẽtione ⁊ ẜm dictũ recte rõnis dicitꝛ ꝑ se ꝓpter finẽ per accidens. Dicitꝛ bonus ꝓpter malũ finẽ. Dicitꝛ gr̃a cuius propter finẽ gratia quo. Dicitꝛ vt sic. qꝛ idẽ genus est finis gr̃a suijpsius. et sic tũc licet idẽ non sit eligibilius seipo tñ idẽ gratia cuius est ⁊ eligibilius seipso vt agens dicitꝛ ordinatũ in seip̃m. qꝛ non oportet ꝙ oĩs finis gr̃a cuiꝰ sit melior ordinatis in aliũ finẽ. ⁊ maxime si alius finis sit melior illo. Dicitur ẜm dictũ recte rationis. qꝛ ẜm peruersam rationẽ auarus ordinat primam causam in pecuniam.

¶ Forma est prior materia. septimo metaphysi.

¶ Et si sic sequeretꝛ ꝙ forma esset ingenerabilis et incorruptibilis. quod ẽ falsum ⁊ cõtra phm. i. physicorũ eo ꝙ forma est generata: dicitꝛ ꝙ phs vult ꝙ forma est prior id est dignior q̃ materia.

¶ Forma est que dat esse rei. primo politicorũ.

¶ Intelligitur ꝙ forma substantialis q̃ nõ est intrinseca ⁊ essentialis illa dat esse formale rei. i. media. dicitꝛ forma substãtialis ꝓpter formã accidentalẽ: dicitꝛ rei naturalis ꝓpter rẽ independentẽ q̃ est deꝰ. Dicitꝛ cã intrinseca ꝓpter extrinsecas vt sunt corpora suꝑcelestia. Dicitꝛ essentialis ꝓpter qualitates primas q̃ sunt cause qualitatis accidentalis sicut sunt caliditas ⁊ frigiditas humiditas siccitas. Dicitꝛ q̃ dat esse rei scȝ formale ꝓpter materiã q̃ est de esse entitatiuo.

¶ Fortuna ẽ cã ꝑ accidens eorũ q̃ fiunt: ꝓpter hoc extra semꝑ ⁊ frequẽter in nõ habẽtibꝰ ꝓpositũ. ij. physi.

Intelligitꝛ ꝙ fortuna est cã ꝓpter effectũ fortuitũ q̃ effectꝰ nõ est cã. ⁊ ꝑ consequẽs nõ ẽ forma. Dicitꝛ ꝑ accidẽs cã. i. determinata ad denotãdũ ꝙ fortuitus effectꝰ nõ ꝓcedit ex causis deꝛminatis. Et iõ dicit phs ꝙ fortuna est cã indeꝛminata ⁊ immanifesta. Dicitꝛ eorũ q̃ fiũt ⁊c. i. respectu effectuũ nõ intẽtorũ. Et dicitꝛ hoc idẽ ꝓpter effectꝰ intẽtos q̃ nõ sũt fortuna. Et sunt dupli ces effectus q̃ veniunt preter intentionẽ. Quidã primo sunt ociosi ⁊ sunt illi qui non sunt alicuiꝰ bonitatis vel malitie. vt fricatio barbe ⁊ hmõi. Alij

sunt preter intentionē per oppositū videlicet nō ociosi. ⁊ in talib⁹ dr̄ fieri fortuna. Tūc dicit̄ etiā semꝑ ⁊ freq̄nter. i. fortuna hꝫ fieri in effectib⁹ cōtingētibus vt raro. Et dicit Albertus magn⁹. si aliquē euntē ad forū cōtingeret semꝑ inuenire aurū hoc nō diceret̄ fortuna nec fieri a fortuna. Et nota ꝙ aliquid dr̄ fieri extra semꝑ ⁊ frequēter dupliciter. Uno mō ex raritate tp̄is vt eclipsis solis. Alio mō ex causis. q̄r raro eueniūt ex determinatis causis ⁊ de illo intelligit̄ authoritas. ⁊ sic patet ꝙ eclipsis solis nō dicit̄ fortuna. q̄r nō fit ex raritate cause ſꝫ ex raritate tp̄is. Dicit̄ in agētib⁹ a ꝓposito ad denotandū ꝙ fortuna solū hꝫ fieri in agētib⁹ ex deliberatiōe. ꝓpter hoc casus nō est fortuna. q̄r fit in nō habētibus ꝓpositū. Et ex illo patet ꝙ infantes ⁊ animalia bruta nō habēt aliquā fortunam.

¶ **Forma recipit materiā primo vniuersalē et deinde minus vniuersalem. x. metaphysice.**

¶ Intelligitur ꝙ forma primo recipit materiā vniuersalē. i. elemētarem seu cōfusam ⁊ deinde minus vl̄em seu mixtā. ⁊ sic authoritas est vera.

¶ **Forma est quodāmodo priuatio. ij. physicorū.**

¶ Intelligit̄ ꝙ duplex est forma. scꝫ positiua et priuatiua. mō priuatio bene pōt esse forma priuatiua sed nunꝙ̄ cōpositiua siue positiua.

¶ **Forma non est separabilis a materia. xij. metaphysi.**

¶ Intelligit̄ ꝙ accidētalis forma nō est sepabilis a materia sic ꝙ ip̄a per se existet. q̄r talis forma accidētalis est accidēs. Et licet pōt separi a materia nō tñ pōt ꝑmanere per se cū ꝑ accidēs nō pōt esse naturaliter sine subiecto. nō aūt intelligit̄ de forma substantiali siue essentiali.

¶ **Forme substantiales elemētorū suscipiūt magis ⁊ minus. per cōmentatorē primo celi.**

¶ Intelligitur de formis accidētalib⁹. vel dicit̄ ꝙ cōmētator fuit locutus improprie. nō aūt assertiue.

¶ **Figura est que termino vel terminis clauditur. primo metaphysice ⁊ primo Euclidis.**

¶ Intelligit̄ per se ad excludendū substantiā q̄ termino vel terminis claudit̄ ꝑ accidēs. s. mediāte magnitudine. vt patet primo metheororū.

¶ **Finiti ad infinitū nulla est proportio. primo celi.**

¶ Intelligit̄ determinate licꝫ bñ indeterminate. tñ hoc nō est incōueniens.

¶ **Falsum semper est in cōpositione. tertio de anima.**

¶ Intelligit̄ sic ſm̄ egidiū ꝙ falsum ad intellectū cōponentē spectat.

¶ **Finitū ⁊ infinitū soli quātitati ꝯueniūt. iij. physicorū.**

¶ Intelligit̄ de quātitate proprie dicta ⁊ extēsa. nō aūt de quātitate communiter dicta ſm̄ vigorē potentiā ⁊ dominationē.

¶ **Forma est tota quidditas hoīs. vij. metaphysice.**

¶ Intelligit̄ ꝙ forma est perfecta quidditas hominis: ⁊ quidditas formalis perfectior est q̄̄ quiditas materialis.

¶ **Forma est magis substantialis q̄̄ materia. p̄io physi.**

¶ Intelligit̄ pro vt ly magis dicit ꝑfectionē. ⁊ non ꝓ vt dicit intensionem

¶ Fit autem quodlibet a quolibet. ibidem.
¶ Ibi dr̄ φ ph̄s nō loq̄tur assertiue: sed tanq̄ receptū ab antiquis: q̄ꝛ anaxagoras dt φ forme latitarūt in materia vel dr̄ φ ph̄s vult tam φ q̄lbet ens naturale q̄d fit vel q̄d aptum natū est fieri a quolibet alio. i. a materia: q̄ꝛ eadem est materia in oībus generabilibus ⁊ corruptibilibus

¶ Forma ē quoddā diuinū optimū ⁊ appetibile. i. phy.
¶ Intelligit̄ sic φ forma est principiū intrinsecū ⁊ essentiale existens ⁊ q̄ddam diuinum s̄m assimilationem: q̄ꝛ assimilatur primo enti. ⁊ capiendo ly diuinum non essentialiter: q̄ꝛ vt sic solus deus est diuinus.

¶ Phantasia est virtus actiua. ij. de anima.
¶ Id est virtus reseruatiua plurimorum phantasmatum potēs se referre su per illa quotienscūq̄ vult.

¶ Forma simplex nullius est subiectum. s̄m Boetiuz.
Intelligit̄ de forma simplici simpl'r p̄ma sicut est de⁹ q̄ nulli⁹ est subiectū.

¶ Forma est compositione contingens simplici ⁊ inuariabili essentia subsistens. author sex princi.
Intelligit̄ de for̄a nō diuisibili in p̄tes diuersarū rōnū: q̄ꝛ q̄libet ps for̄e est forma: q̄ꝛ sicut q̄libet ps q̄titatis est q̄titas: ita q̄lz ps q̄litatis est q̄litas.

¶ Fortuna est infinita ⁊ immanifesta. ij. physicorum.
¶ Intelligitur sic φ est infinita. i. incerta: quia non certe cognoscimus: vnde euenit effectus fortuitus: quia dicitur sc̄do physicorū φ infinita vni accidunt ⁊ ergo infinite sunt cause effectus fortuiti.

¶ Forma corporeitatis nunq̄ separatur a materia per commentatorem. primo physicorum.
¶ Et si. di. tunc materia prima esset ens in actu formali sub̄ali q̄d est falsū: ⁊ ꝯtra ph̄m. i. physi. R̄ n̄det φ ꝯmētator. i. physi. d̄t φ forma corporeitatis nunq̄ sepa t̄ a materia: vult φ corporeitas sit vna forma inclusa in essentia materie: ⁊ vult φ materia nunq̄ stat nisi sit corporea vel dimensionata s̄m consuetudinem nature: q̄ꝛ perpetue sunt dimensiōes in materia prima.

Generare sibi simile est naturalissimum operuz in viuentibus. ij. de anima.
¶ R̄ n̄det φ gn̄are sibi simile inter opatiōes potētie vegetatiue est pfectior. ⁊ hoc quo ad illas opationes que sunt nutritio ⁊ augmētatio. Et vult ph̄s finaliter φ viuēs est in nobiliori ⁊ pfectiori statu q̄n est in potētia ꝑpria quo ad gn̄are sibi sil̄e q̄ q̄n solū est in potētia ad generādū: ⁊ sic dr̄ φ gn̄are sibi sil̄e nō est p̄dicatū dicēs pfectionem distinctā a sua essentia: ⁊ ergo non conuenit deo nec deo est attribuenda.

¶ Generationis non est generatio. ij. de generatione.
¶ Intelligit̄ φ gn̄atio determīate nō est gn̄atio alterius gn̄ationis termīate h̄ns partē post partē: q̄ꝛ vna forma nō est subiectū alterius forme: cū hoc tn̄ stat bn̄ φ gn̄atiōis. i. forme substantialis sit gn̄atio ꝑductiua.

¶ Genus est quod predicatur de pluribus specie differentibus in eo φ quid. per Porphirium.

¶ Intelligit̃ sic q̃ genus in p̃dicamẽto supponit p pluribus: sic q̃ ly pluribus capitur positiue ⁊ non comparatiue in eo q̃ quid. i. affirmatiue ⁊ essentialiter vel apte r̃ndetur ad interrogationem factam per quid.

¶ Gaudeãt vniuersalia q̃ si sunt monstra sunt. ibidem.

¶ R̃ndetur q̃ Porphirius loquitur ironice ⁊ substantiue contra platonem qui ponit vniuersalia realia distincta a singularibus: vt equum cõem ⁊ hominem cõem a quibus singularia haberent esse.

¶ Generatio ⁊ corruptio sunt motus contrarij. v. physi.

¶ Hoc intelligitur de gñatiõe ⁊ corruptione rei permanẽtis ⁊ nõ successiue: ⁊ licet motus ſm vnã eius partem corrũpitur ⁊ ſm aliam generetur tamen hoc non est inconueniens cũ sit res successiua.

¶ Genus est materia speciei. Porphirius.

¶ Intelligit̃ similitudinarie nõ aũt p̃prie: q̃r sicut materia prima ẽ indifferẽs ĩferre quãcũq̃ formã: sic etiã ip̃m gen⁹ est indr̃ns ad quãcũq̃ speciem.

¶ Genus infinitatum est species. iiij. topicorum.

¶ Intelligit̃ q̃ gen⁹ infinitatũ est termin⁹ min⁹ cõis sicut ly ens sumptũ cu᷒ negatiõe infinitatũ est terminus cõis. Et rõ est: q̃r de quanto terminus finitus fuit generabilior si fuerit infinitatus erit specialior.

¶ Generãs nõ ꝯgregat iter diuersa. p ꝯmẽta. xij. meta.

¶ Dicendum est q̃ verum est quorum quodlibet ens est ens in actu.

¶ Generans ⁊ gñatũ debẽt esse eiusdẽ speciei. vij. meta.

¶ Intelligitur de gñatione vniuoca ⁊ particulari. non autem de generatione vniuersali ⁊ equiuoca.

¶ Generare est generans. primo physicorum.

¶ R̃ndetur q̃ generatio capitur dupliciter. Uno modo cõcretiue: ⁊ sic generatio est generans. Alio modo abstractiue: ⁊ sic non est verum.

¶ Gñatio vnius est corruptio alterius. i. de gñatione.

¶ Intelligit̃ q̃ ad gñationẽ vnius sequit̃ corruptio alterius: q̃r q̃ñ gñat̃ cadauer corrũpit̃ ip̃m aĩal: ⁊ sic etiam habet veritatẽ de gñatiõe elemẽtorũ. Et debet addi ad minus: q̃r q̃ñq̃ ad corruptione᷒ vnius sequit̃ gñatio multoꝝ: vt patet in diuisione anguille: ⁊ talis gñatio multoꝝ põt fieri artificialiter. et ergo debet dici q̃ auctoritas principaliter habet intelligi de generatione naturali et non artificiali.

¶ Graue mouetur in medio ratione medij sicut homo in naui. per commentatorem. primo celi.

¶ Ibi dicitur q̃ philosophus vult recte sicut homo mouetur in naui non per se: sed ad modum nauis: sic etiam graue simplex existens in medio non mouetur: nisi mediũ mouebitur cum eo.

¶ Graue existẽs sursum: mouetur deorsum a generante suam grauitatẽ vel a remouente p̃hibẽs. etiam ibidem.

¶ R̃ndet̃ q̃ tm̃ vult q̃ si aliquid ſm naturã suã esset graue ⁊ quiesceret violenter sursum: ⁊ tale deberet incip̃e deorsum moueri: tũc necessariũ est vel erit remouere prohibens. sc᷒ grauitatẽ: sic q̃ illud graue post quietem nõ

possit inchoare suũ motum nisi per aliquod grauãs grauitatẽ ⁊ remanens prohibens ⁊ sic illa authoritas est vera.

¶ Gñatio substãtialis nõ hz ens i actu. prio de gñatiõe.
¶ Respõdetur q vult nihil qđ ꝓhibet vltimã formã habere ens in actu sz prime forme repugnat.

¶ Generãs non facit formã siue substãtiã. vij. metaphy.
¶ Intelligit q nõ facit formã nec subiectũ capiendo generare per se scz ꝓ illo qđ solitarie generat ꝓut est de nõ esse ad esse productũ.

¶ Generatio est ꝓductio a nõ esse ad esse. iiij. physi.
¶ Intelligit a non esse complete ad completũ.

¶ Gñatio fit ꝓpter formã ⁊ nõ ꝓpter materiã. ij. physi.
¶ Et ratio est q2 forma est magis natura q̃ materia. i. ꝑfectior q̃ materia.

¶ Grammatica debet esse prior in acquisitione scientiaꝝ ſm Isido. in libro ethimologiarum.
¶ Intelligit de grãmatica positiua. ⁊ talis nõ est scientia capiẽdo sciẽtiã ꝓprie: ⁊ nõ intelligit de grãmatica regulari seu doctrinali. quia illã precedit logica. vt inquit petrus hyspanus in tractatu suo.

¶ Grammatice fructuositas nullo modo est dimittenda quia ꝑ eam cuiuslibet sciẽtie redditur commẽtabilis passio. Boetius in de disciplina scholariũ.

¶ Gratiosi medici incipiunt considerationẽ suã ab his q̃ demonstrat naturalis. in de sensu ⁊ sensato.

¶ Gentes diuersificantur duplicibus modis.
¶ Uno naturalit ſm ꝟtutes eoꝝ. ⁊ etiã ſm ei9 ꝓpriã naturã suis regionibus. Scđo ſm leges suas ſm quas receperũt finẽ a natiuitate. scz de p̃mo principio ab angelis ⁊ resurrectione. cõmẽtator in de somno ⁊ vigilia.

¶ Gallus vociferat post preliũ ⁊ victoriã. in libro quarto de historijs animalium.

¶ Gemelli inueniuntur in ouis in quibus sunt duo vitelli. sexto libro de historijs animalium.

¶ Genitorem totius vniuersi difficilius est inuenire q̃ inuentum digne preconizari. Plato in Timeo.

¶ Gratissima sunt beneficia q̃ sunt parata feliciter occurrentia in quibus nulla mora fuit nisi in accipientis verecundia. Seneca in de beneficijs.

Homo est maximus intellectus. nono ethicorũ.
¶ Intelligit q itellect9 ẽ nobilior ⁊ p̃ncipalior pars hoĩs. Uel đr q ille hõ magis ꝓprie đr hõ q̃ viuit ſm rõnẽ ⁊ itellectũ q̃ ille homo q̃ viuit ſm sensum ⁊c. q2 dicit cõmentator de vniuersali contra illos qui viuunt ſm sensum ve vobis qui de numero bestiarum computati estis

diuinum et optimum ignorantes qui in vobis est.

¶ Homo est sua aia. vt dicit Guillelmus parisiensis.
¶ Intelligitur homo denominatur ab intellectu siue ab aia tanquam a parte nobiliori et principaliori.

¶ Historiam de aia in primis ponimus. primo de anima.
¶ Primo est ponenda inter sciētias naturales nō aūt inter sciētias mathematicales. et historia nō capitur hic in authoritate cōiter pro traditiōe notatoria solū. sed capitur proprie pro sciētia vel pro traditione scientifica.

¶ Hoies vt in plurimū attingunt veritatē. primo rhetori.
¶ Verū est in factis particularibus nō aūt vniuersalibus.

¶ Hoc ē ens i aia ergo hoc ē ens: cōña nō valet. primo elen.
¶ Intelligitur sic si aliquid opinatur esse in aia nō sequitur quod hoc sit ens extra aiam quia nō sequitur in sibi hoc est hō secundum opinionē. ergo hoc est homo. cōña non valet ex eo quod esse hominē secundum opinionē est esse hoiem secundum quid.

¶ Habitus est perfectior priuatione. ij. celi.
¶ Intelligitur cū reduplicatiōe. vt ois habitus vt sic est pfectior priuatione.

¶ Homo albus est ens per accidens. v. metaphysi.
¶ Ubi videtur quod illi termini nō sunt ponibiles in pdicamentis quod tamen falsum est. quia nullū ens per accidēs est ponibile in pdicamēto. xij. metaphy. Respōdetur quod phs. v. metaphy. vult quod hec sit per accidēs vera homo est albus et non vult quod sit ibi per accidens.

¶ Homo et vnus homo cōuertuntur. primo elen.
¶ Intelligitur sic quod vnus homo simpliciter et homo conuertuntur.

¶ Hoc melius est quod diuturnius manet. iij. topicorū.
¶ Intelligitur de his que sunt eiusdē speciei. et hoc perfectiōe actuali.

¶ Homo solitarius aut deus est aut bestia. primo politico.
¶ Intelligitur homo solitarius aut deifice aut bestialiter viuit et hoc est verū de quocunque homine in quocunque statu.

¶ Hō bestialis cēties millesies peior est bestia. iiij. ethi.
¶ Intelligitur quod homo viuens vt bestia secundum sensum et nō rationem est centies millesies peior asino vel aliquo alio animali irrationali.

¶ Hō et asinus nō pūt habere eandē diffinitionē. ij. prio.
¶ Respōdetur quod aristoteles vult ibi quod species disparate nō possunt habere eandē diffinitionē propinquā sed remotā vt illā substantia animata corporea sensitiua.

¶ Homo est quodāmodo finis omniū. ij. physico.
¶ Respōdetur quod phs vult quod homo est finis oīm siue aīaliū. quia oia aīalia sūt in morte preter hoies. Aliter dicitur quod aristoteles vult illam ois homo est finis prout ly homo stat confuse tātum. aliter dicitur quod homo est finis oīm scilicet artiū quia omnes artes sunt inuente propter hominem.

¶ Homo generat hominē et sol. secundo physico.
¶ Intelligitur ad hois generationē cōcurrit virtus solis et virtus hominis

Dicta egregia philoso.

¶ Hō est certissimū oīm aīaliū. in libro de respiratione.
¶ Hō in ꝯparatione ad alia aīalia habet paruū os in sua quātitate. ij. libro de historijs animalium.
¶ Hoīes valde pingues raro generant. in libro de generatione animalium.
¶ Honor maior est in honorante ꝙ̄ in honorato. i. ethi.
¶ Hō semꝑ indiget aliqua delectatōe quasi quadā recreatione ꝑpter multos labores q̄ ipsi occurrunt. vij. ethi.
¶ Hoīes vnius gentis naturaliter sunt magis amici ꝙ̄ alterius. octauo ethicorum.
¶ Homo sapiens siue felix indiget aliqualiter rebus exterioribus: qꝛ natura non est sufficiēs ꝑ se speculari. Sed oportet ꝙ habeat corpꝰ sanū cibū bonū ⁊ reliquū famulatū nō tñ indiget multis rebus: qꝛ non oportet felicem vel phm esse dñm terre et maris. x. ethicorum.
¶ Hō ſm intellectū operis ⁊ habens curā optime dispositus est. ⁊ ideo amantissimus esse videtur. x. ethi.
¶ Homo sapiens est maxime felix. ibidem.
¶ Homo naturaliter est aīal politicū. primo politicoruꝫ
Hōestū ⁊ magnū genꝰ vīdicte ē ignoscē. Se. d̄ forā vite.
¶ Humiditas cibi veniēs ad cerebrum infrigidata facit hominibus reuma. in de sensu ⁊ sensato.

Impossibile est cōtinuū esse compositum ex indiuisibilibus. vi. physi. ⁊ primo celi.
¶ Intelligitur impossibile est cōtinuū cōponi ex indiuisibilibꝰ tanꝙ̄ ex partibus integralibus. mō ꝯ̄puis est quoddā continuū cōpositum ex indiuisibilibus scꝫ ex materia ⁊ forma hoc est tamen ex partibus essentialibus ⁊ non integralibus.
¶ Infinitum ſm quod infinitum: est ignotū. primo phy.
¶ Intelligitur ꝙ si infinitum esset in magnitudine vel multitudine ipsuꝫ secundum ꝙ tale esset nobis ignotum.
¶ Innata est nobis via cognoscendi ⁊ ꝓcedendi ex notioribus nobis ad notoria nature. primo physi.
¶ Intelligitur ſm sanctū Thomam sic ꝙ a natiuitate nobis inest vna potētia cognoscitiua in qua inchoat ad hoc ꝓcedendū videlicet a notioribꝰ nobis ad notoria nature. Uel sic ꝙ naturalis ordo discendi est ꝙ addiscamus minus nota per notiora.
¶ Indiuidua sunt infinita. per Porphirium.

¶ Intelligitur secundum sanctum Thomam sic quod non simul et semel in actu secundum continuam generationem et corruptionem sunt infinita.

¶ Ignis per appositionem combustibilium crescit in infinitum. ij. de anima.
¶ Ibi dicitur quod aristoteles per ignem intelligit calorem naturalem nisi intelligentie prime impediant. Alio modo dicitur quod verum est si infinita combustibilia apponerentur que non possunt apponi. Tertio intelligitur sic quantum est de per se et per appositionem combustibilium nisi natura communis impediret: vel dicitur quod augmentaretur vltra modum.

¶ In vnoquoque predicamento sunt quedam generalissima et specialissima quedam. per Porphirium.
¶ Intelligitur quod in vnoquoque predicamento sunt generalissima non sic quod quodlibet predicamentum haberet plura generalissima: sed referendo singula singulis.

¶ In parte enim anime non est alteratio. primo physi.
¶ Intelligitur quod in parte anime non est alteratio corruptiua licet ibi sit alteratio saluatia: vt quando ipse intellectus alteratur de ignorantia in sciam: de malo ad bonum

¶ Intellectus scit singula. iij. de anima.
¶ Notandum quod intellectus scientie scit singula dupliciter intelligitur. Vno modo realiter: et sic est falsa. Alio modo intelligitur receptiue sic quod potest recipere species omnium sensibilium: et sic intelligitur philosophus auctoritas. Nam sicut pupilla est quodammodo omnium colorum receptiua sic anima est species omnium intelligibilium. quia potest in se recipere species omnium intelligibilium.

¶ Intellectus est fantasma. iij. de anima.
¶ Intelligitur secundum Egidium quod aristoteles est ibi locutus secundum opinionem antiquorum qui dixerunt quod intellectus esset virtus organica.

¶ Intellectus infinita intelligibila cognoscit: ibidem.
¶ Respondetur quod intellectus in propositione vniuersali infinita intelligibilia cognoscit. vel dicitur quod aristoteles loquitur de cognitione confusa et generali non autem de discreta et determinata.

¶ Infinita relinquenda sunt ab arte. per Porphirium.
¶ Et etiam allegatur quod infinitorum non est scientia. Respondetur quod vno modo intelligitur de infinitis secundum illam rationem secundum quam sunt infinita. et sic de eis non habetur scientia. Alio modo sic. Infinitorum singularium non est scientia neque diffinitiua neque demonstratiua: quia termini singulares non sunt diffinibiles mansiue siue diffinitione que est stabilis mansiue: et hoc est verum tanquam diffinibile propinquum.

¶ Intelligere est pati. iij. de anima.
¶ Intelligitur de intellectione acquisita per fantasmata non autem per nudam essentiam. Et illo modo deus intelligit: quia omnia intelligit per suam nudam essentiam.

¶ Iustitia per se est in genere. iustum autem per accidens. iiij. topi.
¶ Intelligitur quod iustitia est per se in genere morali: iustum autem per accidens. et philosophus non loquitur de genere predicamentali.

¶ Ista est propositio affirmatiua sortem contingit non esse. ij. pi her.
¶ Intelligitur sic quod illa propositio habet affirmatiuam veram: hoc est de modo est tamen negatiua de dicto.

Dicta egregia philoso.

¶ In omni consequentia bona ⁊ formali oppositum consequentis repugnat antecedenti. est cōis regula logicoꝝ.
¶ Intelligit̄ de opposito cōtradictorio vel etiā aliqn̄ de opposito ꝯtrario non aūt semꝑ habet veritatē de subcōtrarijs. Uel dr̄ ꝙ oppositū ꝯñtis repugnat antecedenti quo ad stare simul in veritate vt patet intuenti.
¶ Idem nō sequitur ad vtrumlibet contradictorium.
¶ Intelligitur quo ad idem contingēs nō sequuntur duo contradictoria copulatiue ad inuicem.
¶ In oī ēte qđ mouet̄ ncc̄e ē imaginari mat̄iā. xij. meta.
¶ Respondetur ꝙ materia accipitur improprie pro subiecto motus. ⁊ nō capitur pro altera parte totius compositi.
¶ Impossibile est eē vnū ꝑncipiū rei naturalis. i. physi.
¶ Intelligitur exclusiue ꝙ sit tm̄ vnum principium ⁊ non plura.
¶ In ꝑpetuis nō est ponenda pluralitas indiuiduorum sub eadem specie. xij. metaphysice.
¶ Et sic sequeretur ꝙ tm̄ vnus esset intellectus in oībus indiuiduis speciei humane. Rn̄det̄ ꝙ intelligit̄ de ꝑpetuis materialibus cum hoc tamē stat ꝙ plures sunt intellectus hūani perpetui: qꝛ in quolibet supposito est vnus intellectus. Sed intellectus non est materialis: sic etiam materia prima est perpetua: vt patet primo physi. Et in quolibet supposito est alia ⁊ alia materia prima ſm numerum ⁊ non ſm speciem.
¶ In perpetuis non differt esse a posse. ij. physi.
¶ Ibi notandū ꝙ in ꝑpetuis duplex est posse. vnū intrinsecū ⁊ illud respicit quidditatē ⁊ essentiā eternā: ⁊ tale nō differt ab esse. Aliud est posse extrinsecum ⁊ illud respicit operationes extrinsecas eterni: ⁊ tale differt ab esse essentiali ⁊ nō accidentali. ⁊ sic qđ est eternum potest esse.
¶ In deo sunt omnia. ij. metaphysi.
¶ Intelligitur causatiue ⁊ conseruatiue non autem inhesiue.
¶ Indiuidua substantie sunt species. vij. metaphysi.
¶ Intelligit̄ specificatiue: qꝛ ꝑ terios cōes specificantur: vt magister.
¶ Idē accn̄s nō ē i diuersis subiectis. iiij. meta. ⁊. i. phy.
¶ Intelligit̄ vno mō sic ꝙ vnū simplex accn̄s non est in diuersis subiectis quoꝝ vnū nō est ꝑs alteri⁹ ꝑ eadē ꝑte ⁊ ꝑ codē tꝑe. Alio mō sic: vnū ⁊ idem accn̄s nō est in diuersis subiectis. Sed bn̄ in diuersis modis essendi in: qꝛ scientia est in homine denoīatiue: in aīa inhesiue: in libro autem obiectiue.
¶ Intellectus est ens in pura potentia. iij. de anima.
¶ Sciendū ꝙ intellect⁹ capit̄ dupl̄r. Uno mō ſm se ⁊ absolute: ⁊ sic est ens in pura potentia: ⁊ hꝫ se tanꝙ tabula rasa in qua nihil est depictum. Alio mō ꝯsiderat̄ vt habet in se aliquas species: ⁊ sic potest esse in actu.
¶ Illud qđ est nobis inatū nō pōt tolli a nobis. iij. ethi.
¶ Rn̄det̄ ꝙ phs intelligit sic. illud qđ est nobis innatū positiue illud pōt tolli. Sed qđ est nobis innatū ꝑuatiue hoc difficulter potest a nobis tolli.

¶ Impossibile est vnum subiectũ habere plures formas per authorem in de substantia orbis.
¶ Intelligit̃ de formis substãtialib⁹ ⁊ totalib⁹: ⁊ nõ de accidẽtalibus nec partialibus vel tenẽdo illã opinionẽ quã tenet sanctus Thomas ꝙ pl'es forme substãtiales sunt ĩ eodẽ ꝯposito tũc intelligitur auctoritas sic ꝙ impossibile est in vno ⁊ codẽ cõposito eẽ plures formas nõ subordinatas: sed nõ tenendo illã opinionẽ: tunc auctoritas simpl'r est vera.

¶ Idem aptum est facere idem. ij. de generatione.
¶ Intelligit̃ ꝙ idẽ inq̃tũ idẽ ⁊ eodẽ mõ se hñs respectu eiusdem materie eodẽ mõ disposite ⁊ mediante eodẽ subiecto aptũ natũ est facere idem.

¶ In generatione substantiali nullũ sensibile debet preexistere. ij. de generatione.
¶ Intelligitur ꝙ non debet manere idem subiectum preexistens hoc aliquid ex actu formali ⁊ substantiali.

¶ In neutro gñe causaꝝ ꝑcessus est in infinitũ. ij. meta.
¶ Uerum est in essentialiter subordinatis.

¶ Intellectus nõ p̃t sil' ⁊ semel plura intelligere. ij. meta.
¶ Uerũ est distincte ⁊ determiate. põt tñ intelligere mõ cõfuso: vt pꝫ in relatiuis: q: intellectus intelligendo patrẽ intelligit filium.

¶ Idem non est in seipso. iij. physicorum.
¶ Intelligit̃ inhesiue vel interrogatiue. Sed idẽ bñ est ĩ seipõ denoĩatiue: sicut risibile in hoĩe: q: denoĩat ipm̃ hoĩem ridentẽ ⁊ sic est idẽ in seipso.

¶ Impossibile est multitudinẽ eẽ actu infinitã. iij. physi.
¶ Intelligit̃ sic ꝙ impossibile est entiũ sepatoꝝ realiter ab inuicẽ esse multitudinẽ infinitã actualiter: sed nõ negatur de multitudine entium continuatoꝝ ad inuicem: q: in cõtinuo sunt infinite partes.

¶ In dictis ꝑ accidẽs nõ est idẽ ipm̃ ⁊ esse ipm̃. vij. meta.
¶ Ibi dicit̃ ꝙ Aristoteles vult ꝙ in predicatiõib⁹ accidẽtalibus non est idem ipsum. i. significatũ materiale ꝑ quo terminus supponit ⁊ esse ipsum id est significatum formale quod terminus connotat.

¶ In somno ꝑfecti aĩalis. sensitiua potentia quiescit et vegetatiua laborat. per phm̃ in de somno ⁊ vigilia.
¶ Ibi dr̃ ꝙ debet intelligi ꝙ aĩa sensitiua in somno ꝑfecti aĩalis quiescit ab operationibus suis que sibi deberent ꝯuenire inq̃tum est sensitiua. Sꝫ nõ cessat ab his opationibus que sibi debentur vt vegetatiua.

¶ In mobilibus velocitas sequitur proportionem virtutis mouentis. vi. physicorum.
¶ Ibi dicit̃ ꝙ mouẽtia sunt duplicia: quedã sunt naturalia ⁊ talia agunt ẜm vltimũ sui posse. ⁊ de illis intelligitur auctoritas. Alia sunt mouentia voluntaria: ⁊ de illis non est opus. modo primũ mouẽs est mouens voluntariũ ⁊ liberũ: ⁊ ergo non opꝫ ꝙ mouet primum mobile infinita velocitate.

¶ In mathematicis non est bonum neqꝫ finis. iij. meta.

¶ Intelligit̄ q̄ mathematica non docet qualit̄ se debet hr̄e hō moralit̄ neq̄ finis. id est nō demōstrat simplicit̄ neq̄ p cām finalē. sed solū per causam materialē. vel dicit̄ q̄ mathematica nō cōsiderat ea q̄ sunt sub ratiōe boni vel sub ratione finis. sed cōsiderat ea sub ratione mensure.

¶ Intellectus nullius corporis est actus. iij. de anima.

¶ Ibi dicunt aliq̄ q̄ intelligit̄ de intellectu diuino agēte. Uel dr̄ q̄ non est alicuius corpis actus tanq̄ sui determinati organi. Tertio dicit̄ q̄ intellectus nulli⁹ corporis est actus tanq̄ subiecti adequati. ꝛ determinati. q2 nō determinatur certo obiecto partiali ꝛ adequato.

¶ Intellect⁹ est fantasia vel nō fantasia vel sic intelligere est p fantasmata vel sine fantasmate. primo de anima.

¶ Ibi phs loquit̄ notanter disiunctiue sic fantasia vel nō fantasia. ꝛ sic ibi capit̄ cōiter pro organo vel potētia vel p operatione fantastice ꝟtutis. Et verificatur ita disiunctiue pro prima parte: sed pro scd̄a necesse est quemlibet intelligentē fantasmata speculari.

¶ Intellectus est verorū. iij. de anima.

¶ Et si di. sequeret̄ q̄ nō possum⁹ intelligere falsa ibi dicit̄ q̄ ibi phs capit verum pro vero entis ꝛ non vero ꝓpositionis.

¶ Idē est sciētia ꝛ vna sciētia. i. elē. ꝛ. iiij. metaphy.

¶ Idē est locus vnius toti⁹ terre ꝛ vni⁹ globi. iiij. physi.

¶ Intelligitur de loco cōmuni ꝛ non proprio.

¶ Intellectus humanus nō est separatus a magnitudīe tertio de anima.

¶ Sciēdū intellectū habere magnitudinē dupliciter intelligit̄. Uno modo ꝟm eius essentiā sic q̄ ipe intellect⁹ essentialiter sit magnitudo. ꝛ sic est falsa. Alio modo intelligit̄ inhesiue. et tunc intellectus habet magnitudinem tanq̄ subiectū inhesionis cui inheret.

¶ Idē nō mouet̄ diuersis motibus. iiij. physicorū.

¶ Intelligit̄ de principalibus motibus licet bn̄ vno mō principalit̄. ꝛ alio modo instrumentaliter idē possit moueri diuersis motibus.

¶ Idē est locus partis ꝛ totius. ij. physicorū.

¶ Intelligit̄ de loco communi naturali non aūt proprio.

¶ Impossibile est idē esse in diuersis locis. iiij. physico.

¶ Intelligit̄ ꝟm se totū simul ꝛ semel ꝛ ꝟm qualibet partē sui esse in diuersis locis proprijs nō cōmunicantibus est impossibile.

¶ Infinitū non potest pertransiri. vi. physicorū.

¶ Intelligit̄ de īfinito ī actu nō aūt in potētia q2 aliqn̄ pt ptrāsiri vnū spaciū qd̄ ē ꝯtinuū ꝛ tūc ptrāsit̄ īfinitū cū q̄dlibet cōtinuū sit īfinitū diuisibile.

¶ In magnitudine finita nō est potētia īfinita. iiij. phy.

¶ Intelligit̄ q̄ nō in magnitudine finita actiue ꝛ inhesiue nō est potentia infinita. Dicit̄ actiue q2 in magnitudine finita bene est potētia passiue infinita. Dicit̄ inhesiue ꝓpter potentiā nō inhesiuā q̄ est deus gloriosus.

¶ Infinita vni accidūt. secundo physicorū.

¶ Hoc intelligit̃ ſm ſucceſſionem ⁊ nõ omnia ſimul.

¶ Impoſſibile eſt vnũ elementũ eſſe. ſecũdo de anima.

¶ Intelligit̃ excluſiue ſic ꝙ impoſſibile eſt tantũ vnũ elementuz eſſe ſic ꝙ etiam non eſſent plura elementa.

¶ Illud quod non determinat ſe ad vnũ oppoſitoꝝ: non eſt in potentia ad reliquũ. per vnã maximã.

¶ Illa maxĩa abſolute nõ eſt vera. Et rõ qꝛ nec in priuatiue oppoſitis nec cõtrarie oppoſitis videlicet ꝙ nõ ſequit̃ de⁹ nõ determinat ſe ad ſortẽ. g̃ eſt in potentia ad non ſortẽ. nã de⁹ ad nihil eſt in potentia. Sed hoc bñ ſequit̃ illud quod nõ determinat ſe ad vnũ oppoſitorũ ⁊ eſt in potẽtia ad alterum eorum eſt in potentia ad reliquum. ⁊ ſic authoritas eſt vera.

¶ Idem nõ reducit ſeipm̃ de potẽtia ad actũ. iiij. meta.

¶ Intelligit̃ de potentia eſſendi vel generãdi: ſic ꝙ nihil reducit. id eſt producit ſe vel generat ſe cũ hoc ſit impoſſibile.

¶ Idem eſt ſubiectũ motus ⁊ termini mot⁹. v. phyſicoꝝ.

¶ Intelligitur ſic idẽ ſubiectũ motus ⁊ terminus mot⁹ in materia prima nõ intelligit̃ de termino ꝓpinquo ſubiecti motus.

¶ Intellect⁹ patitur ab intelligibili. iij. de anima.

¶ Intelligit̃ de intellectu creato q̃ recipit ſpẽs ab intelligibili ⁊ de intelligibilibus ꝑ intellectionẽ ſupadditã nõ intellect⁹ p̃mi motoris nõ reſpicit ſpẽs vt intelligat deẽmĩatiõe ſupaddita. ĩõ ſua ĩtellectio ẽ ſua eſſẽtia met.

¶ Intellectus non eſt corpus nec virtus in corpore. commentator. iij. de anima.

¶ Ibi expoſitores dicũt ꝙ cõmentator nõ tenet̃ quo ad illã partẽ. aliter dicitur ꝙ intellectus nõ eſt virtus in corpore. id eſt non eſt virtus adducta de potentia mere ad actum.

¶ Intelligentia dei eſt appetitus dei. xij. metaphyſi.

¶ Intelligit̃ ꝙ in deo intelligẽtia dei eſt prior natura q̃ appetit⁹. i. rõ ſm quã deus dicit̃ intellectus dicit̃ prior q̃ rõ ſm quã dicit̃ appetit⁹.

¶ Impoſſibile eſt deũ eſſe trinũ ⁊ vnũ. per cõmentatorẽ xij. metaphyſi.

¶ Ad illã authoritatẽ reſpõdet̃ dupliciter. Uno mõ ꝙ cõmẽtator ibi nõ tenetur ex quo fuit pagan⁹. Alio mõ dicit̃ ꝙ loquit̃ de rõne naturali ꝙ nõ eſt cognoſcibile nec predicabile ꝙ aliq̃d ſit trinũ ⁊ vnum. Sed diceres aĩa eſt trina ⁊ vna ergo deus eſt trinus ⁊ vnus. cõſequentia tenet. qꝛ neceſſarium ſequitur ad quodlibet. Reſpondetur verum eſt naturaliter non autem formaliter vel vniuerſaliter.

¶ Iuſtitia eſt preclariſſima virtutũ. v. ethicorum.

¶ Intelligit̃ de iuſtitia perfecta non autẽ imperfecta. qꝛ iuſtitia perfecta includit in ſe omnes virtutes.

¶ Illud quod alitur non patitur a nutrimento vel ab alimento ſed econtra. iij. de anima.

¶ Notãdũ ꝙ illa authoritas dupl̃r ĩtelligit̃. Uno mõ ꝙ alimẽtũ nõ patit̃

a nutrimēto p se ꝛ primarie cū hoc tñ bene stat ꝙ patiť secūdarie ꝛ p accñs qꝛ oē agēs in agēdo repatiť: vt habeť. i. de gñatiōe. Alio mō rñdeť ꝙ alitū nō patiť ab alimēto ꝫm sui ptē formalē: sed bñ patitur inquātū est corpus physicum subiectum qualitatibus primis. ꝛ sic intendit Aristo.

¶ In quolibent genere latent equiuocatiōes. vij. physi.

¶ Dicitur ꝙ Aristo. nō vult ꝙ gña eēnt equiuoca ꝑprie: sed capit equiuocationē valde cōiter: ꝛ intēdit ꝙ in quolibet gñe sunt species que hñt inter se diuersas rōes specificas: sed non in ordine ad genus. Uel dicatur ꝙ vult ꝙ gña magis ample significant sua significata ꝙ̃ species.

¶ In quibus contingit magis amicos participare sunt magis eligibiliora ꝙ̃ in quibus non. iij. topicorum.

¶ Et si di: sic sequereť ꝙ pisa amicoꝝ eēnt eligibiliora ꝙ̃ pulli alioꝝ. Siť sequereť ꝙ artes mechanice amicoꝝ essent eligibiliores ꝙ̃ scie liberales alioꝝ. Intelligiť ergo p̄mo de bōis p se ꝛ honestis ꝑpter primā instantiam Et hoc intelligiť dū mō alijs bonis non cōueniat preeminentia bonitatis ꝑpter scdam instātiā. Sed ꝫm alios intelligiť cū restrictione siue cū reduplicatione: vt oīa bona in quibus participant amici: vt sic sunt eligibiliora. ꝛ sic ꝙ̃uis artes liberales absolute nō sunt eligibiliores: tñ inꝙ̃tum eis participant amici sunť eligibiliores. Sic etiam dř de alia instantia.

¶ Illud quod per se est eligendum est magis eligendum eligendo per accidens. v. topicorum.

¶ Intelligitur reduplicatiue. ꝛ sic illud qđ per se est eligenduz est magis eligendum in ꝙ̃tum tale.

¶ Idiote vtuntur sophistria. primo elenchorum.

¶ Rñdeť ꝙ phus capit sophistriā ꝑ logica naturali ꝑut est habitus cum quo quis prōptificatur ad discurrēdū physice. Et talis non est scia Aristo. vel doctrinalis: sed est scientia naturalis seu quedā inclinatio nature.

¶ Illud qđ malū ē additū alteri facit ipm peiꝰ. iij. rheto.

Ibi dř ꝙ si illud malū de p se facit ipm peius cui addiť: tūc ipm etiā est malū. Et sic scia nō facit hoīem peiorē: licet hō qñꝙ efficiať peior ꝑpť sciam.

¶ Intellectus est lumen quod a deo infunditur. ibidem.

¶ Ibi dř intellectꝰ capitur improprie ꝑ actu cognoscitiuo.

¶ Illud est melius cuius priuatio est peior. iij. topicorū.

¶ Illa auctoritas nō est simpľr vā. Nā dať instantia de sentire ꝛ intelligere. Nā priuatio huiꝰ qđ est sentire est peior ꝙ̃ priuatio huiꝰ qđ est intelligere. Et tñ in veritate hītus huiꝰ quod est sentire est melior ꝙ̃ habitus huius quod est intelligere. pꝫ: qꝛ ad priuationē sensus sequitur priuatio ītellectꝰ eo ꝙ nihil intelligitur: nisi quod prius fuit in sensu: et etiam priuatio materie prime est peior ꝙ̃ ipsius cōpositi: tñ ipsius non est melior habitus. Rñdetur ꝙ intelligitur vbi vnum non includit aliud.

¶ Idem nō opponitur pluribus. primo peri hermenias.

¶ Uerum est de eadem specie oppositionis vel eodem genere.

¶ Illud qđ oñ siue ꝯcludiť p ipossibile syllogisať. i. prio.

¶ Rñdetur ꝙ hoc est verū sed nō opꝫ ꝙ fiat in eadē figura: ꝛ sic pōt dici ꝙ

propõ vl'is põt syllogisari ostensiue ⁊ ꝑ impossibile: sed nõ est in eadẽ figura: q2 in prima figura bene ostensiue syllogisatur: non aũt per impossibile.

¶ Ignis non est visibilis. author sphere.

¶ Intelligit̃ ſm Marsiliũ sic. Ignis in prima sphera nõ est visibilis: q2 vt sic est maxie ꝑspicuitat; ⁊ subtilitatis: vt p3 q2 astra celi ꝑ ipm vident̃. S3 ignis ẽ visibilis solũ ꝓut est ꝑmixt⁹ ma͞tia aerea: sicut est ignis circa nos.

¶ Intellect⁹ passibilis nõ est in potẽtia passiua. ij. de aĩa.

¶ Intelligitur respectu suarum specierum cũ hoc tñ stat ꝙ ſm se ⁊ absolute consideratus est actus materie.

¶ Idem non est scitum ⁊ opinatum. ij. posteriorũ.

¶ Hoc est verum eodẽ mõ cum hoc tamen stat ꝙ aliquid sit vno mõ scitum. Alio modo opinatum.

¶ Iustitia est habitus mediante quo volumus ⁊ operamur iusta. iiij. ethicorum.

¶ Intelligit̃ de iustitia ꝑfecta. Et ponit̃ solũ in volũtate cũ hoc tñ stat ꝙ iustitia imperfecta sit i sensitiuo. Aliter põt intelligi ꝙ iustitia principaliter ponitur in volũtate: sed secundarie in appetitu: ⁊ nõ oportet ꝙ sensitiuus appetitus velit ſm istam iustitiam.

¶ Idem non agit in corruptionem suiipsius. ij. physi.

¶ In oppositũ videt̃ esse semẽ: q2 forma seminis facit esse corpus aĩatũ ⁊ ꝙcito est corpus aĩatũ tam cito desinit esse forma seminis. ergo semẽ agit ad suiipsius corruptionẽ. Rñdet̃ ꝙ auctoritas intelligitur in sui primaria actione ⁊ ꝑ se: tñ hoc nihil ꝓhibet ꝙ idem ꝑ accidẽs agere põt in sui corruptionẽ: p3: q2 organisatio corporis illa fit a forma seminis vna cum influẽtia corporis celestis: ⁊ tñ qñ illa fit tũc desinit esse forma seminis ⁊ sic semẽ agit de per accidens ad sui corruptionem.

¶ In nobis non est odoratus. ꝯmentator. ij. de anima.

¶ Et sic videt̃ ꝙ nos deficim⁹ in vno sensu. Rñdet̃ ꝙ vult odoratus nõ est ita certus in nobis ſm iudicium iudicandi sicut est in alijs aĩalibus.

¶ Illud quod est difficilis cognitionis spectat ad metaphysicam. primo metaphysice.

¶ Videt̃ sic ꝙ ꝯsiderare de ipa aĩa ꝑtineat ad ipam metaphysi. Rñdet̃ ꝙ sciam de aĩa esse difficilẽ intelligit̃ dupl'r. Uno mõ q̃ ad q̃dditatem aĩe ⁊ talis scĩa est difficilis scđo in ordine ad suas opatiões: ⁊ sic scientia de aĩa est de numero facillimorum: ⁊ primo mõ spectat ad metaphysicũ ⁊ physicum.

¶ Intellectus recipit indifferenter oẽs formas substantiales. per commentatorem. iij. de anima.

¶ Intelligit̃ dupl'r. Uno mõ sic intellectus recipit formal'r oẽs formas materiales. ⁊ sic est falsa. Alio mõ intelligit̃ ſm spẽm: ⁊ tunc sensus ei⁹ est: ꝙ intellectus recipit indifferenter spẽs oĩum rerũ formarũ materialium.

¶ In ꝑpetuis non est potentia. ix. meta.

¶ Et videtur non in pura potentia q̃ est contra pħm. tertio de aĩa. Rñdetur ꝙ intelligit dictum suum de potentia contradictionis sic ꝙ in eternis siue in perpetuis non est potentia contradictionis.

Dicta egregia philoso.

¶ Intelligere nō est motus ꝯm sanctū Thomam.

¶ Intelligitur sic intelligere nō est motus.i. actus imperfectus inquātum est actus entis existentis in actu formali.

¶ Indiuisibile nō pōt esse quale. primo physicorum.

¶ Et videtur ꝙ intellectus nō potest esse informat⁹ sciētijs ꝛ virtutib⁹. Respondetur ꝙ verū est ꝙ indiuisibile non potest esse quale qualitate corporali sicut est caliditas ꝛ frigiditas. Sed pōt esse quale qualitate spirituali. et hoc non est inconueniens.

¶ Indiuisibile ad quodcūqꝫ se diuertit totaliter se diuertit. tertio de anima.

¶ Illa authoritas dupliciter intelligitur. Uno mō sic īdiuisibile ad quodcūqꝫ se diuertit.i. ꝙ indiuisibile nō est ꝯm vnā partē in vno sed ꝯm aliā in alio. et sic simpliciter est vera. qꝛ indiuisibile non hꝫ ptes. Alio mō sic. indiuisibile quocūqꝫ se diuertit.i. ꝯm quālibet partē se diuertit. ꝛ sic tūc authoritas est falsa eo ꝙ p̄supponit indiuisibile habere partes qd̄ nō est verum.

¶ Idem corruptum in numero nō reuerti potest. secūdo de generatione. ꝛ secundo de anima.

¶ Ubi dicit ꝙ aīalia mortua surgere nō est possibile. Intelligitur sic. quādo est facta separatio forme substantialis a corpore tunc dicitur idē corruptum non potest reuerti in numero sub eadē materia in numero. ꝛ hoc stando via naturali. tamen ad esse sui bene potest.

¶ Illa q̄ differūt numero ꝛ specie nō sūt vnum. ij. de aīa.

¶ Intelligitur sic. vnū nō est reliquū. ꝛ sic est simpliciter vera. Alio mō intelligitur ꝙ nō sunt vnū.i. nō sunt vnū tertiū. ꝛ sic est falsa. quia materia ꝛ forma differūt specie ꝛ numero. ꝛ tamē sunt vnū tertiū scꝫ compositū.

¶ Intelligentie non sciuntur nisi per motū.

¶ Ibi dicitur ꝙ ꝓprie loquēdo intelligentie nō sciuntur per motū. sed capiendo scire generaliter tunc bene sciuntur per motū.

¶ Intellect⁹ diuin⁹ speculatur oīa. p Boe. v. de ꝯsolatiōe.

¶ Et per cōsequēs videtur ꝙ intellect⁹ diuinus speculetur phātasmata. consequēs est falsum ꝛ cōtra philosophū: duodecimo metaphysice. Ubi dicit. intellectus diuinus est pure actiuus. Illa authoritas intelligitur dupliciter. Uno modo obiectiue. Alio modo instrumētaliter. Respōdetur ergo ꝙ intellectus diuinus intelligit phātasmata obiectiue et non instrumētaliter. et hoc vult Boetius.

¶ Inter accidentia nō est ordo. iiij. metaphysice.

¶ Et si sic sequeretur ꝙ metaphysica nō esset prior alijs sciētijs eo ꝙ sciētia est accidens. cuius oppositū patet in ꝓemio metaphysi.

Pro quo notandū ꝙ aliqui dicūt inquantum nō sunt in subiecto tūc nō est ordo inter accidētia. Sed loquēdo de accidētibus in quantum in subiecto sunt tunc inter ea est ordo. eo ꝙ tūc vnū dependet ab alio.

¶ Illud quod p̄dicatur de plurib⁹ ī quid ꝛ in plus difficulter est absoluere quin sit gen⁹. iij. meta. ꝛ. iij. topicorum.

¶ Intelligit illud qd predicat de pluribus vniuoce ſm vnū nomen et eandem ratione in quid difficulter eſt abſoluere quin ſit genus.

¶ Inter viſibile debet cadere diaphanū. ſecundo de aīa

¶ Intelligit ſ; Egidiū de viſu exteriori. nō āt de īteriori ſicͤ eſt ſenſus cōis.

¶ Ignis eſt principiū augmētationis. ibidem.

Intelligit ſic. ignis. i. calor naturał ē pncipiū. ſ. īſtrumētale augmētatōis.

¶ Illarū eſt pdicatio immediata in qua termin⁹ vni⁹ predicamenti predicatur de termino alterius predicamenti primo poſteriorum.

¶ Intelligit ꝙ talis pdicatio nō ē eſſentialis ſ; accidentał vel diſparata.

¶ Idem non reducit ſe de potētia ad actū. ix. metaphy. et ſecundo de anima.

¶ Intelligit ꝙ idē nō pōt eſſe totale agens ⁊ totale patiēs. vel ſic nullum idē reducit ſe de potētia eſſentiali ad actū eſſētialē. q2 hoc ē impoſſibile qn̄ aliqd nō eſſet ⁊ faceret ſeipm. Et intelligit de ꝟtute ꝓpria. quia de virtute aliena reducit ſe de potentia ad actū. vt patet de intellectu.

¶ Idem non eſt agens ⁊ patiens. ix. metaphyſi.

¶ Intelligitur reſpectu eiuſdem.

¶ Intellectus eſt potentia libera. tertio de anima.

¶ Intelligit quo ad ſcdam ⁊ tertiā operationes q̄ ſunt diuidere vel cōponere. ſed quo ad primam operationē. ſ. quo ad ſimplicium apprehēſionē tūc non eſt poſſibile.

¶ Intellect⁹ ē denudat⁹ ab oī eo quod itelligit. iij. de aīa

Et ſic videt ꝙ non pōt intelligere ſeipm. Rn̄detur ꝙ intelligit dūmodo intelligit directe per ſpecies ꝓprias ⁊ diſtinctas. ⁊ nō dū intelligit per ſpecies reflexas reflexe ⁊ alienas. ⁊ illo modo intelligit ſeipſum.

¶ Intellect⁹ ⁊ intelligibile debēt eſſe ꝓportionata. ibidē

¶ Uerum eſt ſm quandā aſſimulationē vel ſm rationē intelligibilis. non autem ſm rationē quantitatis.

¶ Intellectus humanus habet materiā. xij. metaphyſi.

¶ Intelligit ſm thomā ⁊ buridanū ſic. i. hn̄t in ſe quandā virtutē receptiuā ſpecierū materialiū. Uel ſic dr. ꝙ ꝑ materiā intelligit aliquā opationē ꝑ quā intellect⁹ human⁹ differt ab intellectu diuīo. ⁊ ſic dicit albert⁹ ꝙ oēs res vltra deū habēt materiā vel aliquid ꝓportionale materie.

¶ Intellectus eſt ſeparatus a corpore. iij. de anima.

¶ Intelligit. i. nō eſt alligatus aliquo organo corporeo.

¶ Infinito nihil eſt maius. iij. phyſicorū.

¶ Intelligit de infinito quo ad extenſionē. quia illo modo nihil poteſt eſſe maius quo ad quantitatē.

¶ Idē non eſt cauſa oppoſitorum. ij. phyſicorū.

¶ Intelligit idē agēs particulare non eſt eque primo cauſa oppoſitorum ſpecifice diſtinctorum. dicitur particulare propter agēs vniuerſale. vt de⁹ vel ſol. Dicit eque primo. q2 idē bn̄ poteſt eſſe cauſa vnius per pri⁹: ⁊ alteri

us per posterius &c. Dicit specifice distinctorū. qꝛ pater habens filiū est cā oppositorū qꝛ prīs & filij. qꝛ quicqd est causa cause est causa causati. vt patet scdo physicorū. Sed loquēdo de oppositis priuatiue vel cōtradictorie tunc nō est necesse vt addat specifice distinctorū.

¶ In multiplicibus vel equiuocis diuisio debet precedere diffinitionem. in libro diuisionum.

¶ Intelligit qn̄ tale equiuocū diuidit in sua equiuocata. sed quando non tunc non est necesse.

¶ Idem nō mouetur sursum & deorsum. vi. topicorum.

¶ Intelligit nō per se sed bn̄ per accidēs. qꝛ idē bene potest moueri sursu3 et deorsum. vt patet de anima in manu & pede existente.

¶ Ignis aqua terra aer sūt ex se idē. primo metheoro.

¶ Intelligitur fm suas partes & nō fm suum totum.

¶ Intellect9 ē potētia irrationalis voluntas vero rationalis. ix. metaphy.

¶ Intelligit sic ꝙ intellect9 nō est potētia libera. qꝛ nō pōt intelligere vniuersa: voluntas est potentia libera quia potest nō veris assentire.

¶ In mathematica nō est finis. iij. metaphysi.

¶ Intelligit ꝙ demōstratio mathematicalis nō habet causam finalem licet habet causam materialem.

¶ Ignis in sua sphera corrūpitur. vt inquit Egidius.

¶ Et licet ipi nō pōt applicari ꝯtrariū formaliter eo ꝙ aq̄ non ascēdit 3 tn̄ pōt sibi applicari ꝟtualiter. qꝛ ignis pōt cōsiderari aliquo mō ꝓ stellationem frigidā. & si sic tūc descēdit. qꝛ graue mouet deorsum. & sic per talē modum corrūpit ignis. Qn̄ ignis nō est corruptibil naturaliter loquendo fm se totū sed solū fm partes: tn̄ per potentiā diuinā potest corrumpi.

¶ Intellectus sequitur rē intelligendo. iij. de anima.

¶ Intelligit de intelligendo aliquo simplici cōceptu & nō discursiuo.

¶ Impossibile est indigētē bona operari. primo ethico.

¶ In infortunijs virtus relucet. ibidem.

¶ In obscuris oportet vti apertis testimonijs. ij. ethico.

¶ In frequēti cognoscit habitus. tertio ethicorū.

¶ Jactator maxime est vituperandus. iiij. ethicorū.

¶ Juuenis nō potest esse sapiens. quia prudentia requirit experientiam q̄ indiget tempore. vi. ethicorum.

¶ Impossibile est prudentē non esse bonum. ibidem.

¶ In infortunijs refugiendū est ad amicos. viij. ethico.

¶ In actibus humanis minus creditur sermonib9 q̄3 operibus. x. ethicorum.

¶ Impossibile est indigentē bene principari & studio vacare. secundo politicorū.

¶ In ciuitate sunt tres species. sc3 diuites pauperes me

diocres inter quos optimi sunt mediocres. qꝛ semp̄ medium est optimum. ij. politico.
¶ In magnis negocijs opꝫ vnū ordinari ad vnū corp⁹ qꝛ melior ē cura q̄ intēta est circa vnū ꝙ circa pl⁹. iiij. politi.
¶ Iuuenū coitus est malus ꝛ prauus ad puerorū pcreationem. similiter ꝛ senum. vi. politico.
¶ Iuuenes custodiendi sunt vt nō dicant aut audiāt aliquid turpe. qꝛ ex dicere aut audire aliquid turpe sepe facere contingit. idē ibidem.
¶ Iustius est auxiliari pauperi. primo rheto.
¶ Ira est appetitus cum tristitia propter apparentiā sui ipsius vel suorum. secundo rheto.
¶ Ira est factiua inimicitie ꝛ odij. ibidem.
¶ Infirmi coeuntes bellantes ꝛ amātes sitientes ꝛ vniuersaliter aliquid desiderantes ꝛ nō assequētes illi de facili irascuntur. ij. rheto.
¶ In quolibet genere. id est in qualibet cōgregatiōe est dare aliquid bonū. Et licet in ea inueniunť aliqua mala. in secundo libro poetrie Aristotelis.
¶ Inferiora a supiorib⁹ reguntť. in li. d̄ regimie pricipū.
¶ Initiū salutis est noticia prima. ibidem.
¶ Ille est beatissimus ꝛ securus possessor sui qui sine sollicitudine expectat. ibidem.
¶ Ille nō tollit mun⁹ gratis q̄ cū rogasset accipit qꝛ optimū est p̄uenire desideriū rogātis. Seneca de beneficijs.
¶ Ingratus est ille qui se beneficiū accepisse negat quod accepit. ibidem.
¶ In dando beneficia eligēdus est vir simplex ꝛ integer memor ꝛ gratus alicui abstinens. id est nō auarus vt Seneca de maxime beniuolis. ibidē.
¶ In omni tractatu fieri decet vt inter initia cōsideretur quid sit de quo agitur. Plato in Tymeo.
¶ Illud quod est simplex ꝯm se immobile a nullo pōt moueri. in libro de moribus animaliū.
¶ In ossib⁹ leonū ꝛ porcorū modica vel nulla est medulla. in secundo libro de histor ijs animaliū.
¶ In omnibus animalibus est appetitus coitus. in libro

sexto de historijs animalium.

¶ Inter animalia longissime vite est homo ⁊ elephas. in libro de longitudine et breuitate vite.

¶ In bonis exterioribus non est felicitas qꝛ ipse felix nullo bono exteriori indiget. vij. politico.

¶ Inter oia aialia solus hō habet rōnem. vij. politicorū.

¶ Intellectus nihil aliud est ꝙ humanum corpus diuini spiritus pars immensa. vij. politico.

¶ In omnibus rebus auxilium debet implorari: inuocandus eni est pater omnium rerum quo pretermisso nullum rite fundatur exordium. iij. de consolatione.

¶ In plantis est vna anima in actu: plures vero in potentia ⁊ ideo pars earum abscise viuunt. ij. de anima.

Lumen non est corpus. ij. de anima.

¶ Intelligitur lumē non est corpus substantiale. Sed bene est corpus quātificatū concretiue vel lumen non est corpus resolutum a corpore lucido. Uel sic lumen non est corpus extensū seu extensiue siue extensione propria.

¶ Lumen non est reflexio corporū: sed corporis. ⁊ ibidē.

¶ Uerum non est lumen reflexio corpoꝝ resolutorum athomaliuz ab alio corpore: sicut dixit Empedocles.

¶ Locus a coniugatis non valet nisi in terminis quantificatiuis. per regulam topicalem.

¶ Quia non sequitur actio est passio. ergo agens est patiens. Sed bene sequitur albedo est color ergo album est coloratum.

¶ Logica est sciētia speculatiua. ꝑ ɔmētatorē. iij. meta.

¶ Intelligit̃ sic ꝙ logica vtens est habitus quo vtimur in scientijs speculatiuis puta in scientia metaphysicali.

¶ Locus cōmunis est qui continet omnia. iiij. physicoꝝ.

¶ Intelligitur qui continet omnia a se: ꝓpter celum qḋ ɔtinet omnia non tamen seipsum.

¶ Locus non est in locato. ibidem.

¶ Id est non est de rōne loci ꝙ sit in locato per se: sed bene per accidens.

¶ Locus est equalis locato ibidem.

¶ Uerum est de loco proprio non autem de loco communi.

¶ Loco termini descripti licet qn̄qꝫ vti descriptione. septimo physi. ⁊ septimo metaphysi.

¶ Intelligit̃ ꝙ loco descriptiōis ꝗdditatiue licet vti termino diffinitiuo.

¶ Littera ⁊ syllaba carent sensu. Priscian⁹ ꝑmi minoris

¶ Intelligitur carent sensu.i. significatione vltima non tamen sic q non essent sensu exteriori perceptibiles.

Lapides sũt maxie fortũati ex qb⁹ fiũt altaria.iij.physi.

¶ Intelligitur silitudinarie et metaphorice: qr sicut homies pmoti ad dignitates et honores dicunt fortunati: sic etiam lapides qñ ornant pannis preciosis et alijs ornamentis dicuntur fortunati. et hoc improprie.

¶ Laus est sermo elucidãs necessariũ virtutũ.i.rheto.

¶ Logica est scientia veri falsiq3 idagatrix. Boetius de disciplina scholarium.

¶ Loc⁹ medius ẽ loc⁹ pricipãtis.in de iuuẽtute et senec.

¶ Lupus gulosus cõedit sine masticatiõe: et tñ vno tpe q sufficit ipsi ad tres dies.in lib.v.de historijs animaliũ.

¶ Luna est infim⁹ planeta: sine luna mercuri⁹: sine mercurio ven⁹: sine venere sol: sine sole mars: sine marte iupiter: sine ioue saturnus: sine saturno oia alia orbis stellarum.in libro de proprietatibus elementorum.

¶ Linguam habet aial vt cõicet aliquid alteri.iij.de aia.

¶ Laus et gratiarum actio debentur danti et non accipienti.iiij.ethicorum.

¶ Lex prohibet seipsum interficere.v.ethicorum.

¶ Itẽ oẽs ille auctoritates ĩcipiẽtes ab illa laus est fmo sunt simplr ve.

Materia non est ens.primo physicorum.

¶ Intelligit sic materia pria nõ ẽ ens in actu forali subali cuz hoc tñ stat bñ q sit ens deriuatũ q ad esse sic est in rerũ natura.

¶ Motus et tempus sunt infinita.vi.physicorũ.

¶ Intelligitur sic q capiẽdo ly infinitũ sincathego. sic q ly motus et tempus stant confuse tñ. Alio modo concedunt fm successionem et potentiaz sic q motus fm successionem est infinitus.

¶ Motis nobis mouentur omnia que in nobis sunt.vi.physi.et.ij.topicorum.

¶ Intelligit p se vl p accñs inhesiue vel pmanẽter: dr per se ppter aiam. Dr inhesiue ppt deũ. dr pmanẽter ppter motũ qui mouet fm successionẽ.

¶ Materia nec est quid nec quale nec quantũ.vij.meta.

¶ Intelligitur materia prima fm se nec est quid.i.hoc aliquid: qr hoc aliquid est substantia per se existẽs. nec est quale.i.fm suam essentiam non est qualis fm aliquam qualitatem per se et proprie: nec est quantum.i.non est quanta quantitate continua.

¶ Materia prima est mediũ inter esse et non esse.i.physi.

¶ Sed hoc videtur falsum: qr si sic sequeretur q inter duo contradictoria esset dare medium. Respõdet q sic intelligit q materia pria est medium

inter esse simpliciter et inter nõ esse in actu formali substantiali. mõ esse simpliciter et non esse in actu formali substantiali non sunt cõtradictoria. et per consequens instantia non habet locum.

¶ Materia pria gñatur p accidẽs. commẽtator. i. physi.
¶ Intelligitur per accidens. i. ẽm quid.

¶ Materia prima in rei veritate gñatur. i. physi.
¶ Respõdetur q verũ est subiectiue. sic q incipit esse subiectũ forme. non autẽ generatur terminatiue.

¶ Mẽsura et mẽsuratũ debẽt esse homogenia. xij. meta.
¶ Intelligit de illis q̃ mẽsurantur de se inuicẽ ẽm certã pportionẽ. et nõ de illis q̃ mẽsurant de se inuicẽ ẽm diffinitionẽ in partes equales.

¶ Malum entis destruit seipsum.
¶ Et videt velle q malicia nominaliter sit aliqd: qd est tñ cõtra phm. ij. de aĩa. Illa dupl'r intelligit. Uno mõ cditionalit vt sic si maluz entis esset tũc destrueret seipm. i. malũ entis sigt destructionẽ suijpsius. Alio mõ sic itelligit. malũ entis destruit seipm. q2 ad malũ sequit destructio suijpsius entis et si di. tũc idẽ destruit seipm. hoc est verũ p accidẽs nõ aũt per se.

¶ Melius est pauperẽ ditari q̃ philosophari. iij. topi.
¶ Intelligit dupliciẽ. Uno modo indigentia quo ad corpus. nõ autẽ quo ad animã melius est philosophari. Alio modo sic intelligit. meli9 est pauperẽ ditari q̃ philosophari. i. intellectũ ignarũ ditari sibi per alios primo et in principio q̃ philosophari. i. studere philosophiam. Q2 philosophus nõ põt haberi sine artibus et principaliter sine logica. quia illa est via et semita dirigens ad oẽs scientias.

¶ Materia prima primo recipit formã vniuersalẽ. deinde minus vniuersalem. cõmẽtator. xij. metaphysi.
¶ Rñdetur q sic intelligit. q materia prima primo recipit formas vniuersales. id est dispositiones accidẽtales. pro forma introducẽda. et postea minus vniuersalem. id est formã mixti et cõpositi.

¶ Mouens debet esse simul cũ moto. vij. physico.
¶ Uerum est de mouente naturali propinquo immediato hoc dz esse simul tpe cũ moto. q2 nunq̃ mouẽs est simul cũ moto ẽm locũ. q2 si sic tũc sequeretur q duo corpora essent simul in eodẽ loco qd est impossibile.

¶ Materia remanet in re facta. priuatio vero nõ. i. phy.
¶ Intelligit q materia remanet in re facta sub illa materia. Sed priuatione forme adueniente nõ manet sub illa rõne vel denoĩatione. Et est sciendũ q illa est falsa. materia est priuatio forme. q2 negatio inclusa in illo termino priuatio pcedit ly forme. et sic distribuit eũ. Et si di. tunc sensus ẽ. materia cuiuslibet forme est priuatio. mõ illa est falsa. et ergo omnes tales ppositiones sunt negande. materia caret forma. materia priuat forma. Sz ille sunt concedẽde. materia forma caret. et materia forma priuat. sic q ly forma stat determinate.

¶ Mot9 in q̃titate dr augmẽtatio vl' diminutio. v. phy.

¶ Intelligit quod motus est ad quantitatem proprie. quia necesse est variare responsiones terminorum de predicamento quantitatis propter ipsum motum.

¶ Materia prima nunquam est sine morpheis passionibus.
¶ Intelligit quod materia prima nunquam est sine formis substantialibus sive accidentalibus. vt patet secundo de anima.

¶ Materia prima non est. primo physicorum.
¶ Intelligit materia prima non est in actu formali. quia materia prima non est forma cum hoc stat tamen quod materia prima sit in actu potentie vel essentie.

Magis et minus non diversificant vnam speciem maximam .ij. top.
¶ Intelligit de specie essentiali sic quod magis et minus non diversificant speciem essentialem sed bene accidentalem.

¶ Medium componitur ex extremis. v. physicorum.
¶ Intelligit de oppositione similitudinaria. i. quod medium in aliquo gerit similitudinem vnius extremi et in alio alterius extremi.

¶ Minimo non potest dari minus. primo physico.
¶ Intelligit in sensu composito. vt sic non minimo possibile est dare minus.

¶ Materia prima non est in potentia ad formam. per commentatorem et philosophum. v. metaphysice.
¶ Intelligit de potentia activa et instrumentali. et non de potentia principali.

¶ Magnitudo et multitudo non sunt accidentia quantitatis. quinto metaphysice.
¶ Intelligit capiendo ea respective tunc non sunt species quantitatis: sed capiendo ea absolute. tunc sunt species quantitatis.

¶ Mundus est eternus. vi. physico. et. xij. metaphysice.
¶ Intelligit non absolute. quia si sic tunc esset contra fidem. Sed vult Aristo. quod rationibus naturalibus non potest aliter ostendi nisi quod mundus sit eternus.

¶ Minus bonum coniunctum alteri facit ipsum magis bonum: primo ethicorum.
¶ Et sic sequeretur quod corpus animatum esset nobilius ipsa anima. Intelligit dummodo vnum bonum non includit aliud propter deum qui est infinitus.

¶ Manifestum est quod deus non habet genus nec qualitatem nec quantitatem. per Avicenam.
¶ Et vult quod ille terminus deus non est substantia nec terminus substantialis. Unde nota substantia capitur dupliciter. Uno modo vt non dicitur a substando. et illo modo deus non habet genus. et hoc intendit Aristo. Alio modo substantia dicitur a per se stare vel a per se stando. et illo modo habet deus genus. etiam ly deus est terminus substantialis in predicamento substantie ponibilis vt idem Avicena dicit nono metaphysice quod deus non est contentus sub genere nec sub diffinitione nec sub demonstratione substantie. Sed est expers qualitatis et quantitatis et quidditatis vel nec est aliquod sibi simile nec secum conveniendum. Et dicit beatus Augu. quod deus non est substantia. vt di. Boetius quod relictis extremis incidit in medium. i. in substantias compositas. Etiam Albertus magnus dicit deus non est in genere substantie nisi supra genus. et themistius dicit termini significantes substantias sive essentias simplices non sunt

in gñe predicamẽtali. Pro illis auctoritatibus est sciẽdũ q ly substantia potest esse imposita ad significandũ dupl'r. Uno mõ vt solum significat eẽntiam que esset subiecta accidentibus. Et sic dicit a substãdo: ꝛ si ly substantia illo mõ esset imposita ꝛ caperet ꝑ gñalissimo substantie: tunc staret auctoritas in veritate. Alio mõ põt esse imposita nõ solũ vt significat rẽ subsistentẽ accidentibꝰ: sed indifferenter quãlibet rem ꝑ se existentem nõ curãdo an illa res accidentiũ sit subiectum aut non: ꝛ si ly subã esset illo modo imposita ad significandũ. ꝛ esset genus in pdicamẽto substantie tũc auctoritas nõ haberet veritatẽ. Et rñdetur quo ad oĩs auctoritates sub distinctione: qꝛ si ly substantia capit primo modo tunc ꝓcedunt auctoritates: ꝛ hoc idem intendunt. Si autem secundo modo tunc nõ sunt cõtra illos tenẽtes q deus sit terminus predicamentalis.

¶ Materia prima appetit formam sicut femina virum: turpe bonum. primo physicorum.

¶ Intelligitur de appetitu materiali ꝛ non animali. Uel sic materia prima appetit formam. i. perfici a forma.

¶ Motus est tempus. iiij. physicorum.

¶ Respondetur q philosophus vult q illa non est predicatio essentialis sed accidentalis vt etiam hic homo est risibilis.

¶ Materia prima nullius est actiuitatis. i. physicorum.

¶ Intelligitur affirmatiue ꝛ ꝑ se cũ hoc tñ bene stat q sit alicuius actiuitatis coactiue: qꝛ materia prima non agit ꝑ se. sed bene coniuncta formis.

¶ Materia prima est sine formis. i. de generatione.

¶ Intelligit quãtũ est de per se tunc est sine formis. i. nullã certaꝫ formam determinat cũ hoc tñ stat q habeat formã in potentia.

¶ Materia nõ est in potentia ad formã gñandã. i. physi.

¶ Intelligitur de potentia instrumentali nõ autem principali.

¶ Materia manẽte vna potẽtie ei fiunt multe. ꝯmẽ. ibi.

¶ Intelligit ſm Marsiliuꝫ sic q de materia predicant vere plura predicata potentionalia. Uel dicatur q loquitur de potentia instrumentali eo q sunt multe dispositiões accidentales habilitantes ꝛ disponentes ipam materiam ad formam recipiendam.

¶ Metaphysicus et dyalecticus considerãt circa vnum subiectum reale.

¶ Et si dĩ. q logica sit scientia realis. Rñdet q ꝑ dyalecticam nõ intelligit logicã docentẽ: sed vtentẽ que versatur circa oẽm scientiã eo q logica vtens de per se non habet aliquas conclusiones.

¶ Medium ꝓmouet ipsum motum. iiij. celi.

¶ In oppositũ est phs. iiij. physi. vbi dicit q mediũ est resistẽtia successiue ꝛ ꝑ ꝯñs est ĩpedimẽtũ motꝰ. ¶ Rñdet q auctoritas. iiij. celi. Intelligit. s. qñ mediũ est subtile: ꝛ sic ꝑ accñs ꝓmouet motũ. s. rõne ꝺitatis ꝛ vtilitatis. Sꝫ de ꝑ se mediũ semꝑ resistit motui eo q in esse appetit esse indiuisum.

¶ Mensura debet esse quid minimum. xij. metaphysice.

¶ Rñdetur ꝙ intelligitur quo ad ſufficientiam notificationis.i.ꝙ non vꝫ deficere ad minimum in notificatione menſurati.

¶ Motus circularis celi eſt primus motuum.viij.phyſi.

¶ Intelligitur eſt primus motuum.i.lõgiſſimus motuum. Vel ſic eſt primus motuum.i.perfectiſſimus motuum.

¶ Metaphyſica eſt de oĩbus entibus mundi.i.phyſi. Intelligit̃ q̃ ad q̃dditatẽ eoꝝ ex q̃ metaphy. res ꝯſiderat ſub rõe q̃dditatꝭ.

¶ Metaphyſica ẽ ſcia nobiliſſima ⁊ difficillima. i. meta.

¶ Intelligit̃ nõ excluſiue ꝙ ſolius metaphyſici ſit ꝯſiderare difficillima: ſed etiam alterius artificis.. Sed vult ꝙ principaliter ſolius metaphyſici ſit conſiderare difficillima.

¶ Melius eſt habere aĩam habentem ſcientiam q̃ȝ habitum corporis. Seneca ad alexandrum.

¶ Melius eſt mori q̃ȝ facere ꝯtra bonũ virtutis.iij.ethi.

¶ Medicine fiunt per contraria.ij.ethicorum.

¶ Malum eſt facere facile: bonum aũt difficile. ibidem.

¶ Medium in omnibus rebus eſt laudabile.ij. ethicoꝝ.

¶ Minus malũ eſt eligibilius magis malo.v.ethi.

¶ Maximũ bonorũ exteriorũꝫ eſt honor. iij. ethicorum.

¶ Maior amicitia exiſtẽs bonũ vtile maxie videt̃ fieri in ſenib⁹: q2 tales nõ curãt delectabile ſed tm̃ vtile.vi.ethi.

¶ Matres plus amãt filios q̃ȝ patres: q2 certiores ſũt de eis et plures labores habent circa eos.vi.ethi.

¶ Maioribus datur honor: minoribus auteꝫ lucrum: q2 honor eſt tributio virtutis ⁊ beneficij: lucrum autem eſt auxilium indigentie. octauo ethicorum.

¶ Magiſtris dijs ⁊ parentib⁹ nemo poteſt reddere equiualens.nono ethicorum.

¶ Magis tenemur amicis largiri bona q̃ȝ extraneis.ibi.

¶ Melius eſt cum amicis ⁊ parentibus q̃ȝ cum extraneis ⁊ quibuſcunq̃ȝ cõmorari.ibidem.

¶ Multo grauius aliquis fert ſi honore priuatur q̃ȝ ſi bona ſua auferantur.vi.econo.

¶ Maſculinũ genus dignius eſt feminino.primo politi.

¶ Melius eſt iudicare ſm̃ leges ⁊ litteras q̃ȝ ſm̃ propriã ſententiam.ij.politico.

¶ Multi ſerui q̃ñq̃ȝ deterius ſuiunt paucioribus.ibidẽ.

¶ Melius eſt ciuitatem regi ab vno optimo viro q̃ȝ ab vna optima lege.iij.politicorum.

Dicta egregia philoso.

¶ Maximū fortuniū ē oēs ciues mediocrē substātiā hr̄e tanq̄ sufficientē eis: q2 p tales bn̄ regit ciuitas. iiij. poli.
¶ Minores vt fiant equales faciunt seditiōes: equales vero vt fiant minores. v. politico.
¶ Mors est recessus aie a corpe. i lib. de pomo ꝛ morte.
¶ Mōstro silis est auaritia. Seneca in lib. de moribus.
¶ Mihi crede auarus nō pōt esse diues nec felix. ibidem
¶ Multo plus pdest si pauca precepta sapientie teneas Et illa prompte ꝛ in vsu tibi sint q̄ si multa disceres ꝛ illa non habeas in animo. Seneca de beneficijs.
¶ Mali puniti feliciores sunt q̄ impuniti: q2 pena bona est ratione iustitie. iij. de consolatione.
¶ Mācipioꝝ raro ē clemētia. Boe. in de disciplina scho.
¶ Miserum est eum esse magistrū qui nunq̄ nouit se esse discipulum. ibidem.
¶ Musica valet ad recreationē ꝛ ad delectationē ꝛ ideo pueris bene valet studere in musica. viij. politico.
¶ Magne ciuitates sunt plus q̄ parue. v. politi.
¶ Masculi si nō coeūt sunt lōgiores vite femellis: q2 masculꝰ ē calidior femia. i de cā lōgitudis ꝛ breuitatis vite.
¶ Mutatio vocis est signum motus ad coitum. in quarto libro de historijs aialium.
¶ Mulier maioris est pietatis ꝛ compassionis q̄ vir: sed est maioris inuidie ꝛ diligit lites ꝛ de facili decipit. viij. libro de historia animalium.
¶ Menstruuz in mulieribus cessat in quadragesimo anno. In aliquibꝰ aūt manet vsq3 ad quiq̄gesimū ānū: ꝛ iō vetule antique sunt barbate. ix. lib. de historijs aialium.
¶ Moderati ditati nō minus agunt. Uñ dicit Salomō moderati ditati sunt felices. ix. ethicorum.
¶ Meretrix est nonaria inferni ianua via iniq̄tatis scorpionis pcussio viscarius sceleris puteus interitus. Boe. in de disciplina scholarium.
¶ Melior est iustitia regnātis q̄ felicitas tpis ipsiꝰ subditis. in de regimine principum.
¶ Multo grauius est male dedisse beneficium q̄ non dedisse. Seneca de beneficijs.

Ordine Alphabetico.

Nihil agit vltra gradū sue pfectiōis. vij. meta.
¶ Verum est non concurrente aliquo agente nobiliori: vt premisse causant cōclusionem: modo notitia conclusionū est perfectior notitia premissarū: q2 cōclusio ratiōe demōstrationis scitur demonstratiue. Sed premisse sciuntur per experientiam ⁊ auctoritatem: sed ad hoc cōcurrit agens nobilius sc3 intellectus: ⁊ sic non est inconueniens: ꝙ premisse agunt vltra gradum sue perfectionis.

¶ Non existētibus primis substantijs impossibile est aliquod aliorum remanere. in predicamentis.
¶ Intelligitur in sensu cōposito: vt sic īpossibile est nō existētib9 primis substātijs aliqđ aliorꝫ remanere: ⁊ sic tūc intelligitur dupl'r. Vno mō de reb9: sic impossibile est: sic nō sunt res sīgte ꝑ ipsam subam actu vel aptitudine nō pōt aliquod aliorꝫ remanere. Alio mō intelligitur ad sensum logicalē: vt impossibile est: si due substātie. i. si termini singulares significantes res singulares substātiales non sunt apte nate ꝓ aliquo supponere: ꝙ termini cōes substantiales accidentales ꝓ aliquo supponant.

¶ Nec animal dicis esse hoiem. per Porphirium.
¶ Illa auctoritas intelligitur ꝙ illa predicatio animal est homo non est directa eo ꝙ inferius predicatur de suo superiori.

¶ Nomina ⁊ verba ſm se similia sunt. i. peri her.
¶ Intelligitur vno mō sic. i. ꝟba ſm se dicta. i. materialiter capta sunt nomina. Sed illa glosa non valet: q2 non est de intētiōe phi. Alio mō intelligitur sic ꝟba ſm se dicta. i. solitarie sumpta sunt similia noībus quo ad hoc: q2 recte sicut nomē solitarie sumptum nec significat vere nec false: sic etiā verbum solitarie positum nec significat vere nec false.

¶ Noīa ⁊ verba transposita idem significant. i. peri her.
¶ Illa auctoritas h3 duplicē sensum: vnus est ꝙ solum ꝓpter transpositionē terforū sc3 nominū ⁊ verborꝫ: noīa ⁊ ꝟba non amittunt suas sigtiones essentiales: licet bene accidētales: vt est casus numer9 ⁊ figura. Sed aliu3 sensum h3 ꝙ ꝓpter trāspōnē nominū ⁊ ꝟborū nō mutatur veritas ꝓpōnū ⁊ si ille sensus debet esse verus tunc oportet ꝙ seruentur ꝓprietates logicales: sc3 ampliatio ⁊ restrictio.

¶ Non ens non intelligitur. primo physicorum.
¶ Intelligitur nō ens nō intelligitur ꝑ ꝓpōnes cathegoricas affirmatiuas sz cū hoc tñ bñ stat ꝙ nō ens intelligitur ꝑ ꝓpōes cathegoricas negatiuas.

¶ Non est necesse res ferre ad disputationē siue ad disputandum. Sed vtimur terminis ꝓ rebus. i. elenchorum.
¶ Intelligitur de necessitate conditionata: vt si deberemus disputare de rebus per noīa et non possemus res portare ad disputationem tunc oporteret nos vti nominibus ꝓ rebus.

¶ Nullum violentum est perpetuum. primo celi.
¶ Intelligitur quod pure violentatur modo q̄uis aīa intellectiua violentetur in separatione a corpore: tamē illa nō est pura violentatio: sed est natu-

talis. qz ꝓpter indispositionē materie. quia sicut aīa cōiungit materie naturaliter bene predisposite. ita etiā aīa separatur naturaliter a materia. Ipsa existente indisposita.

¶ Numerus ē infinitus p appositionē vnitatū. iij. physi.

¶ Intelligit ꝙ numerus pōt mltiplicari in īfinitū p appositionē vnitatū.

¶ Natura ꝛ principium sunt subiectum sciētie naturalis commentator tertio physi.

¶ Et sic sequeret ꝙ ens mobile nō esset subiectū in libris physicorū. intelligit ꝙ scientia libri physicorū est de natura ꝛ principijs naturalibꝰ. cuz hoc tamē stat ꝙ ens mobile sit subiectū in illo libro.

¶ Natura dirigitur ab agente infallibili. commentator xij. metaphysi.

¶ Uerū est de natura q̄ est forma. nō oportet aūt de natura q̄ nō est forma.

¶ Nihil est in itellectu quin prius fuit in sensu primo physicorum ꝛ secundo de anima.

¶ Intelligit ꝙ nō oportet ꝙ oīs cognitio intellectiua alicuiꝰ rei depēdet a sensu eiusdē. qz de deo ꝛ intelligentijs habemꝰ noticiā intellectiuā. et tū non sunt sensibiles. sed sufficit ꝙ oīs nr̄a cognitio intellectiua dependet a sensu illius vel alterius rei. modo dicit ꝙ noticia intellectiua de deo causata est ex noticia effectuū a nobis: per quā deuenit immediate ī cognitionē substantiarū insensibiliū ꝛ hoc a posteriori.

¶ Natura non deficit in necessarijs nec superabundat in superfluis. secūdo de aīa ꝛ primo celi.

¶ Intelligit quo ad perfectionē finis vltimate tūc natura non deficit nec supabundat. licet bene deficit ꝛ supabundat in determinatione certi finis ꝛ determinati particularis. Alio modo intelligit ꝙ natura nec deficit nec superabundat quo ad totā speciē. licet bene ad partem speciei id est indiuidui. vel dicat ꝙ natura nō deficit nec supabundat in pluribus sed bene aliquādo in paucis. Itē ponendo causam ꝙ tantū tres essent hoīes in mūdo ꝛ nati omnes in manibus seorsum cum sex digitis. ibi est monstrū ꝛ tūc soluendo ꝙ tota humanitas sit monstrū. Et dicendū est authoritatis solutionem quo ad totam speciem humanam actualem vel potentialē. ꝛ vltra potest dici tota humanitas monstrū actualiter. non aūt potētialiter.

¶ Nullū cōplexū est diffinibile. ij. topicorum.

¶ Intelligit tanꝙ diffinibile propinquū. licet bene vt remotū. Et ratio est quia omne diffinibile propinquum debet esse species. Sed nullū cōplexuz est species. ergo nullū complexū est diffinibile.

¶ Nihil scitur demōstratiue ꝛ diffinitiue. ij. posteriorū.

¶ Intelligit ſm se totū ꝛ adequate. cū hoc tamen stat ꝙ vna scientia sciat ſm vnam partem forme demōstratiue. ꝛ ꝙ ſm aliā partē diffinit. Alio mō sic nihil scit demonstratiue. scz vt noticia simplicis ꝯclusiōis cū hoc tū stat ꝙ aggregatū sciētie vnius scibilis sciat demōstratiue ꝛ diffinitiue.

¶ Nō ꝯtingit sensū decipi circa ꝓpriū obiectū. ij. de aīa.

¶ Intelligitur dūmodo est bñ dispositū ⁊ dūmodo obiectū est bñ appropriatū quia si nō tunc ꝯtingit sensum decipi vt sensus visus circa carbonē q̄ apparet rubeus. ⁊ tñ est niger. hoc est ex eo ꝙ mediū non est bñ dispositū. qꝛ nigrum visum per lucidū apparet esse rubeuꝫ. sic nigredo carbonis iudicatur ꝑ lucidū ignis. ergo apparet esse rubeus. sic etiā de vaporibus sensuuꝫ visus de mane per lucem solis.

¶ Nihil ꝓhibet quandā animā separare. Sic ꝙ nullius corporis est actus. ij. de anima.

¶ Intelligitur per inherentiā: est tñ actus per assistentiā siue ꝑ appropriatā existentiā. ⁊ ita est de intelligentia q̄ est de aīa celi. Uel ſm alios sic intelligitur nihil ꝓhibet animā eductā de potentia materie separari. et ita est de potentia intellectiua vel forma humana.

¶ Nullum diuisibile est in indiuisibili. secūdo celi.

¶ Et dicitur ibidē ꝙ ex nō quāto fit quātū. ⁊ sic sequeretur ꝙ nulla scientia esset in anima. ex quo scientia est diuisibilis. Respōdetur ꝙ verū est ꝙ nullum diuisibile qđ est quantū ꝯtinuū ⁊ extēsum est in indiuisibili. cuꝫ hoc tamen stat ꝙ diuisibile qđ est q̄tū discretū rōne intēsionis vel aggregationis ē in indiuisibili vt sciētia q̄ est diuisibilis est in aīa q̄ est indiuisibilis.

¶ Nulla bona diffinitio debet dari per opposita. vt elicitur ex quinto topicorum.

¶ Ratio qꝛ mēbra bone diffinitiōis debēt cōpetere diffinito. Sed opposita nō cōueniūt vni ⁊ eidē. Respōdetur ꝙ illa authoritas intelligitur de diffinitione quidditatiua. sic ꝙ illa nō debet dari per opposita copulatiue cū hoc tamen stat ꝙ aliqua potest dari per opposita disiunctiue.

¶ Nulla potentia stabit eternaliter frustra. primo celi.

¶ Uerū est si fuerit potentia obiectiua nō aūt subiectiua. vel verū est si fuerit potentia ad corruptionē sui ⁊ non alterius.

¶ Naturalia sunt generabilia ⁊ corruptibilia. p̄mo physicorū ⁊ septimo metaphysice.

¶ Et sic videtur ꝙ materia p̄ma sit magis corruptibilis. qꝛ ꝓpter qđ vnūquodq̨ tale ⁊ ip̄m magis tale. sed ꝓpter materiā vnūquodq̨ est corruptibile ergo ⁊c. Respōdetur verū est si vtrūq̨ fuerit tale formaliter ⁊ vnū fuerit cā efficiens vel finalis alterius. modo materia prima nō est corruptibilis formaliter sed tantū subiectiue.

¶ Natura solū intēdit speciē ⁊ nō indiuiduū. ꝑ Auicēnā

¶ Respōdetur ꝙ natura nō indiuidualis est. Sed cōis sicut celū solū intendit speciē semꝑ cōtinuare ⁊ nō indiuiduū. Alio modo dicatur ꝙ auicenna in ista parte nō tenetur ex quo etiā ponit vniuersalia realia.

¶ Nihil scitur nisi verū. primo posteriorum.

¶ Uerum est tanq̄ diffinibile propinquum.

¶ Necesse ē excellēs diuidi ī illud quod excellit. vij. phy.

¶ Intelligitur de excellenti q̄tificatiuo. nō de⁹ non est excellēs q̄tificatiuū

¶ Nullum indiuisibile mouetur. vi. physi.
¶ Intelligitur per se et circumscriptiue de loco ad locum.

¶ Nulla forma est composita ex partibus diuersarum rationum. per auctorem sex principiorum.
¶ Rñdet q loqtur de forma simplici et nõ composita nec est incõueniẽs q aliq forma sit composita ex ptib⁹ diuersarum rõnũ sicut forma aggregata ex pluribus.

¶ Nescimus verum sine causa. ij. metaphysi.
¶ Intelligit a priori. Uel sic nescimus verũ pp̄ter quid sine cã: cũ hoc tamen stat q scimus verum qd est.

¶ Non solum regratiandum est his q bene dixerunt: sed etiam his qui male dixerunt. ibidem. et. ij. elenchorum.
¶ Et sic videt q notitia erronea etiã sit bona hñti eã qd tñ est falsum et cõtra Aristotelẽ primo de aĩa. Ubi dicit q qlibet notitia in se nõ est bona simplr. Rñdet q illa auctoritas nõ est intelligẽda q de erroib⁹ ãtiquorum eẽt regratiandũ. Sed p labore et de inquisitiõe veritatis est eis regratiandum. et ergo subdit ibidẽ q isti antiqui sensum necessariũ exercitati sunt.

¶ Nullũ ens p accidẽs est cõcretũ in gñe. vij. metaphy.
¶ Et sic seqret q termini cõcreti nõ essent ponibiles in predicamẽto. Sciendũ q termini concreti: vno mõ cõsideraẽt q nõ hñt respectũ ad significatũ suppositale vel matiale: sed solũ fm rõnẽ fcati formalis. et sic ẽ ens p accñs et vnũ purũ nomẽ adiectiuũ. Alio mõ csideratur quo ad ambo scz q ad rõnem significati formalis et q ad rõnẽ sui fcati suppositalẽ: et sic adhuc duplr cside rat. Uno mõ respectu suorum inferiorum: et sic concretũ est in gñe et non est ens per accñs. Alio mõ csiderat in ordine q ad terios subales: et sic iterum est ens p accñs: qr de subiectis siue substantijs concreta sunt verificabilia accidentaliter. tũc negatur auctoritas. sed concedit ad hũc sensum: nullũ ens per accidens est in gñe respectu quorum est ens per accidens.

¶ Natura solum habet determinare de illo qd est corpus vel passio corporis. iij. de anima.
¶ Et videt q nõ hz deteriare de intellectu hũano. Rñdet q naturalis solum hz deteriare de corpe vel de passiõe corporis vel de eo qd depẽdet a corpore in opatione ei⁹. et ens etiam habet determinari de intellectu.

¶ Nigredo est priuatio albedinis. in de sensu et sensato.
¶ Rñdet q vult tm̃ q nigredo est qualitas minus pfecta q̃ albedo.

¶ Necesse est in demõstratiõe credulitatẽ vel scientiã p̃missarũ esse maioris credulitatis scie sue cclusiõis. i. pos.
¶ Intelligit de necessitate cõditionata vt si debet haberi credulitas vel scientia cclusionis p p̃missas tũc p̃misse debent esse magis scite. et declaratur p illud principiũ: pp̄ter qd vnũquodq tale et ipsum magis.

¶ Nihil dat qd non habet. primo elenchorum.
¶ Intelligit formaliter vel virtualiter. Si primum tunc est verum simplr si scdm simpliciter est negandum.

¶ Non reminiscimur post mortem .iij. de anima.
¶ Intelligitur de reminiscentia pprie dicta eo q illa reminiscentia est dicta sensibilis et fm illam requiritur organum corporale qd in morte corrumpitur corrupto ipso corpore.
¶ Notitia primorum principiorum est nobis innata .i. poste.
¶ Et videt q intellectus in principio sue creationis nō habet se tanq tabula rasa in quo nihil est depictū qd est ptra Aristotelem .iij. de anima. Rñdetur q sic intelligitur q aīa naturaliter est inclinata ad assentiendū notitia primis principijs: quia talis est euidens et manifesta.
¶ Nec materia ē nec forma ē: sz totū ppositū .vij. meta.
¶ Intelligit q materia non est nec forma suppositaliter sz totū cōpositū.
¶ Nihil scitur sine causa .x. metaphysi.
¶ Intelligit a priori et cognitiōe pfecta: cognitiōe autē imperfecta et a posteriori aliquid bñ scit sine cā vt puta deus: qz eternū nō est aliqua cā: vt patet .viij. physi. et ex qua sit pducta tanq ex materia: cū hoc tñ stat q eterni est aliqua causa a posteriori: qz cognoscimus deum per suos effectus.
¶ Nihil videtur nisi color .iij. de anima.
¶ Intelligitur sic capiendo ly color concretiue p colorato: vt sit sensus nihil videtur nisi coloratum. nihil nullo modo se habens.
¶ Nec vox nec littera docet: sed ver⁹ est doctor qui mentem illuminat. per pmentatorem. primo physi.
¶ Intelligitur q ipsa vox non docet principaliter: sed solum instrumētaliter. Sed ille verus doctor est scz intellectus principalis qui mentem illuminat. et etiam potest exponi de spiritu sancto siue de eius gratia.
¶ Numerus potentiarum multiplicatur in infinitum fm numerū specierum generabilium. p pmētatorē .i. physi.
¶ Intelligit de potentijs instrumentalibus passiuis siue qlificatiuis dispositiōibus materie disponētib⁹ materiā p forme introductionem.
¶ Nihil est qd pōt rōnē entis subterfugere. p Auicennā.
¶ Intelligitur q nihil est quin continetur sub ly ens de quo non sit verum dicere q sit ens.
¶ Nihil habetur de tempore nisi nunc .v. physi.
¶ Intelligitur q nullū tps est totum sil et adequate nisi nūc: adhuc tñ stat q pñs sit diuisibile exñs in aliquo mobili quod mouetur.
¶ Numerus est diuisibilis in suas vnitates idiuisibiles. quinto physicorum.
¶ Dicitur q vult vnitas non est diuisibilis in duas partes quarum quelibet pars sit tota et talis habet se taliter sicut vnitas.
¶ Nullū bonū honestū recipit additionem. p Senecam
¶ Intelligitur q nullum bonum honestum recipit additionē per admixtionē sui cōtrarij scz malitie: cū hoc tñ stat q capiat additionē gradus ad gradus eiusdem speciei.

Dicta egregia philoso.

¶ Nihil est quod generatur. v. physicorum.
¶ Intelligit̃ sic ꝙ nihil generat̃ subiectiue q̃ est in actu formali substãtia li respectu forme cõtrarie. Alio mõ sic intelligit̃ nihil est res pmanens que generat̃ successiue ⁊ terminatiue ⁊ minus cõpletiue qñ generat̃. Dicit̃ res permanens ꝓpter motum localē: dicit̃ quod generat̃ successiue ꝓpter animam humanã q̃ creãdo infunditur ⁊ generat̃ subitanee. Dicitur subiectiue propter materiam primam. Dicitur minus completiue generaliter et particulariter.

¶ Non potest esse princeps sine amicis. v. ethicorũ.
¶ Ratio q꞉ de quanto fortuna est maior de tãto ⁊ minus secura.

¶ Negato vno contrariorũ de aliquo concedenduꝫ est ⁊ reliquũ. per Petrũ hyspanũ.
¶ Notandũ ꝙ illa authoritas est vera saluis quattuor ꝯditionibꝰ. Prĩa est quãdo subiectũ est susceptibile amborũ ꝯtrariorũ tũc oportet ꝙ si vnuꝫ negat̃ de subiecto ꝙ reliquũ designet̃ iesse subiecto. ⁊ ergo nõ sequit̃ lignũ non est egrũ ergo lignũ est sanum. Secunda ꝯditio ꝙ contraria sint immediata. ⁊ ergo nõ sequit̃ lignũ nõ est albũ. ergo est nigrũ. Tertia qñ nõ arguitur cũ cõstantia subiecti alit̃ nõ sequit̃ adã nõ est sanꝰ. ergo est eger. Quarta ꝙ subiectũ eodē mõ se habeat ad ampliationē ⁊ suppositionē. nam non sequit̃ animal non est egrũ. ergo animal est sanum.

¶ Nulla ꝓpositio est vera nisi vbi idē p̃dicatur de seipso
¶ Intelligit̃ de ꝓpositione de inesse ⁊ de terminis supponentibꝰ vt chimera est chimera. ⁊ de copula presenti ampliatiua.

¶ Nulla potētia est ad preteritũ. primo celi.
¶ Intelligit̃ vno mõ sic nulla potētia ē q̃ põt ꝓducere p̃teritũ. ⁊ sic est falsa q꞉ deꝰ põt destruere sortē ⁊ reproducere vt ex fide credimꝰ. Alio mõ intelligit̃ ꝙ nulla potētia est ad p̃teritũ ꝙ fuit p̃teritũ. et hoc est verũ q꞉ si virgo perdidit ꝟginitatē deꝰ nõ põt facere quin modo perdidisset.

¶ Nos sumus dñi nostrarũ operationũ a principio vsqꝫ ad finem. tertio ethicorũ.
¶ Intelligit̃ ꝙ nos sumꝰ dñi. id est liberi ꝓducti in nostrarũ operationũ.

¶ Nemo elegit iuuenes iudices. ibidē.
¶ Intelligit̃ sic nullꝰ elegit ꝺm dictamē recte rõnis iuuenes ĩ moribꝰ iudices siue rectores. Rõ est q꞉ tales nõ sunt prudētes. vt pꝫ. vi. ethi. ⁊ intelligitur ibidē ꝙ prudētia reqrit experientiã. experientia vero tp̃s. iuuenes eñ non habēt tp̃s. ergo non possunt esse prudentes.

¶ Nullũ accidens est ps substãtie. ꝯmentator. ij. de aĩa.
¶ Intelligit̃ sic nullũ accidēs est pars substãtialis ſꝫ bñ accidētalis.

¶ Nihil agit in seip̃m. primo de generatione.
¶ Hoc est verũ corruptiue tanq̃ totale agēs ⁊ per se: cũ hoc stat ꝙ aliquid agat in seip̃m saluatiue vt intellectus seip̃m intelligendo.

¶ Neqꝫ est possibile materiã suiipsius appetere speciem

id est formam. primo physicorum.

¶ Intelligit sic q materia non appetit formā quā habet per modū desiderij quia ille appetitus fit propter carentiam. Sed appetit formā appetitu cōplacentie siue voluptatis.

¶ Nullum ligneum est lignum. nono metaphysi. Sic etiam nullū substantiale est substantia.

¶ Respōdet q nō vult q oēs tales sunt negande. Ubi pdicatū est substantiale sed vult q nullū materiale est materia ex qua cōponit. id est materia in abstracto nō dz de cōposito verificari. sz bn̄ in cōcreto vt dicendo deus est naturalis: domus est lignea: τ nō domus est lignum.

¶ Necesse est omne diuisum predicari de membris diuidentibus. per Boetium.

¶ Intelligit de illis membris q̄ habēt se vt species vel differentie. et nō de alijs que habēt se vt analogū seu analogata.

¶ Nobiliora sunt que paucioribus indigent. primo celi.

¶ Intelligit sic tale nō hz aliqd in esse p qd pōt expellere iā indigentiam vel dicitur q simpliciter est falsa. qz sic rex non esset nobilior rustico ex quo pluribus indiget q̄ rusticus. vel dicat q intelligit de minori indigentia supra se intra se τ hoc propter deū τ regem.

¶ Nihil agit infra suam speciē. vij. meta. τ. ij. de anima.

¶ Intelligit virtute propria licet bn̄ virtute aliena aliquis agit infra suā speciem. τ hoc virtute agentis nobilioris.

¶ Nihil est cōmune vniuoce superiorib⁹ et inferiorib⁹ in de substantia orbis.

¶ Cuius oppositū videt esse de lumine qz videt seruire tā supiorib⁹ q̄ inferiorib⁹. qz nō solū luminosum videt in īferiorib⁹. Rñdet vniuocū sumit dupliciter. Uno mō vt excludit analogū τ equocū sic. τ illo mō authoritas est vera. Scdo capit vniuocū vt ↄ equocū distinguit τ sic est falsa. Nā tunc valet tm̄ q nihil est cōe vniuocū qd eque pmo cōuenit inferiorib⁹ τ superioribus. Sed impropie ibi est semp analogia cause τ causati.

Nulla qualitas mixta ē i simplici corpe. i de sēsu τ sēsato.

¶ Intelligit sic q̄ nulla qualitas mixta e qualitatib⁹ contrarijs est in corpore simplici existenti in sua naturali dispositione.

¶ Non bona sunt eligibiliora. tertio topicorū.

¶ Ibi dr q ly nō dz capi infinitant τ ly bō a nō dz capi trāscēdent put diuidit in bonū naturale morale τ ītellectuale. sz mag̃ dz capi p bono morali.

¶ Nulla substantia fit a casu. vij. metaphysice.

¶ Intelligit de substantia perfecta primaria: cū hoc tamē stat q̄ substantia imperfecta τ secundaria debet fieri a casu.

¶ Nihil differt etate puer τ morib⁹ puerilis. i. ethicorū.

¶ Nullus est bonus τ malus per supabūdantiā. ibidem.

¶ Nō est oīno felix q̄ specie turpissimus est. ibidem.

Dicta egregia philoso.

¶ Nullus est beat⁹ nec bon⁹ nisi volēs. tertio ethicorū.
¶ Non parum differt sic vel sic assuesci a iuuētute immo multū. tertio ethicorum.
¶ Null⁹ vult viuere sine amicis hñs reliq̄ bona. viij. eth.
¶ Nec lucifer nec vesperus est ita mirabilis sicut iustitia quinto ethicorum.
¶ Non facile est ex antiqua consuetudine oēs transferre ad sermones. x. ethicorum.
¶ Natura nō facit vnū istrumētū nisi ad vnū op⁹. i. poli.
¶ Nullū aīaliū a natura hȝ sermonem nisi hō. i. politico.
¶ Natura facit oīa animalia ꝓpter hoīem. primo politi.
¶ Nō idē est bonus vir ⁊ bon⁹ ciuis. tertio politi.
¶ Non contingit eū bene principare qui nunq̄ȝ sub principe fuit ibidem.
¶ Non solum oportet politiam a principio instituere. sȝ etiam oportet ip̄m corrigere. iiij. politicorū.
¶ Nobilitas ⁊ virtus in paucis inueniūtur quia nobiles ⁊ boni sunt pauci. v. politicorū.
¶ Nullus manū mittat ad impossibilia. v. politico.
¶ Non de facili pōt inuadi qui est sobrius. sed q̄ est ebrius: nec qui est vigilās sed q̄ est dormiens quapropter pri cipes vt non inuadi possint ebrietatē ⁊ somnum multum debent euitare. v. politico.
¶ Non facile est ciuitatē sine legibus ⁊ cōsuetudinib⁹ ꝑmanere. vij. politicorū.
¶ Necesse est futuꝝ principē subditū fuisse. vij. politico.
¶ Non possibile est politiā esse optimam sine moderata abundantia. ibidē.
¶ Non solum erudiendi sunt pueri in arte vtili ⁊ necessaria sed etiā in artibus liberalibus. viij. ibidem.
¶ Noli penitere de re preterita q̄ꝛ illud est ꝓpriū debilium. Seneca in de regimine principū.
¶ Nimia familiaritas cōtemptū parit. ibidē in libro se.
¶ Nobilissimū animaliū est homo.
¶ Nō q̄ paꝝ hȝ paup ē: sȝ q̄ plus cupit. Seneca ad lucil.
¶ Nemo ē dign⁹ deo nisi q̄ op⁹ dei iplet. Señ. ad Lucil.

¶Nō iubeo te semꝑ insistere libris aut pugillarib⁹: dan dum est interuallum animo ita ꝙ non resoluatur: Sed vt magis acuetur. ibidem.
¶Nemo diues nascitur. ibidem.
¶Nemo gloriari debet nisi de suo. ibidem.
¶Natura modice sustentatur ⁊ naturalia desideria fini- ta sunt. ibidem.
¶Non refert ꝙ̄ multos libros legas sed ꝙ̄ bonos habe- as. Seneca ad lucilium.
¶Nulla victoria maior est ꝙ̄ vitia vincere ibidē.
¶Nō ex deformitate corporis denudatur animus. Sed ex pulchritudine anime ornat̄ corpus. ibidē.
¶Non possum⁹. facit hoc ꝙ nemo vitā suā respicit. ibi- dem. epistola octogesima nona.
¶Non ascribe tibi quod non es vt maior ꝙ̄ es videri ve lis. Seneca de forma vite.
¶Nullū bn̄ficiū dādū est negligēter. Seneca de bn̄ficijs
¶Nō refert q̄d aut quātū det̄ sed quo aīo detur: q2 bn̄fi- ciū nō in eo quod datur cōsistit: Sꝫ ī ip̄o dātis aīo. ibidē.
¶Nulli virt⁹ ꝑclusa est: oībus patet: oēs admittit: oēs in uitat: egenos ⁊ ꝑuos reges exules: nec eligit dn̄m nec ser uū refutat sed nudo hoīe est ꝯtētus. Seneca de bn̄ficijs.
¶Non in bn̄ficijs nec ingeniorū nec in agrorū nec in pre diorū possessiōib⁹ nec in pulchritudine nec in fama nec in gloria beatitudo consistit. Boetius de ꝯsolatione.
¶Nulla pestis efficacior est ad nocendū ꝙ̄ familiaris ini micus. iij. de consolatione.
¶Nobilitas est laus ꝓueniēs ex meritis parentū. ibidē.
¶Nullū malū ꝑtermissū nullū bonū irrenumeratū. ibid.
¶Nō est phas homini cunctas diuini operis machinas vel ingenio cōprehēdere vel sermone explicare. ibidem.
¶Nulla ē rōnal̄ creat̄a q̄n ei sit libertas arbitrij. v. ibidē
¶Nō est dignus dulcoris acumine qui amaritudinis ne quid repleri grauamine. Boeti⁹ ī de disciplina scholariū
¶Nulla est res magis nociua discipulo ꝙ̄ vita contume liosa magistri. ibidem.

Dicta egregia philoso.

¶ Nõ decet rẽ eẽ ãtiqorẽ a prio genitore. plato i timeo.
¶ Nihil est ortum sub sole cuius causa legitima non precesserit ibidem.
¶ Nihil est similius & gratius deo q̃ pfecta aia. Bonus qui intm̃ ceteros hoies excellit in q̃tũ ipse a dijs imortalibus excellitur. Apuleius in libro de deo socratis.
¶ Non est auium vnius speciei vt se comedant. in sexto libro de historijs animalium.
¶ Nulla femina recipit coitum post impregnationẽ nisi mulus et equa. viij. lib. de historijs animalium.
¶ Nunq̃ꝫ oportet dñm esse sine custodia sic nec ciuitateꝫ in economicis.
¶ Non est dignus scientia qui scientie insurgit preceptori. Boetius in de disciplina scholarium.
¶ Nullus põt ꝓpric sibiipsi materiã facere. v. ethico.
¶ Non te moueat dicẽtis auctoritas nec quis dicat: sed quid dicatur attende. Seneca de forma vite.
¶ Non semper in actu sis: sed interdũ animo tuo requieꝫ dato & ipsa requies sit plena sapientia studijs & bonis cogitationibus. ibidem.
¶ Natura modicis minimisq̃ꝫ cõtenta est: cuius satietatem si volueris vrgere supfluis: aut iniocundũ erit quod infuderis aut noxiũ. ij. de cõsolatione philosophie.
¶ Nec q̃st⁹ vestimẽtoꝝ nec foꝛa: nec auri multitudo tm̃ valet ad mulieris ꝟtutẽ q̃tũ modestia i quolibet ope & desiderium honeste atq̃ꝫ ꝯposite vite. in economica aris.
¶ Non debet homo sane mẽtis vbicũq̃ꝫ & ad quamlibet mulierem accedere. ibidem.
¶ Nihil sit qꝺ te a philosophia remoueat nec pauperies nec indigentia alicuius rei. Seneca ad lucilium.
¶ Non irasci in quibus oportet insipientis est. iiij. ethi.
¶ Nisi parẽtes exẽplũ ꝓbitatis vite dederit incusabileꝫ adinuicem possint habere causam. in economicis.

Omne vnum est indiuisibile. x. metaphysi.
¶ Intelligitur cum reduplicatione: vt sic omne vnum inquãtum tale est indiuisibile.

Ordine Alphabetico.

¶Omne quod est ideo est qꝛ vnū numero est. ꝑ Boetiū.
¶Intelligitur vno mō sic oē qđ est iō est qꝛ hꝫ se extra aīam: mō vniuersale nō habet se extra aīam: ergo nō opꝫ ꝙ sit vnū numero vel singulare: qꝛ vle est termin⁹ intētiōis. Alio mō dr̄ ꝙ vle quo ad suū esse est bene singulare q̄ ad significationē: sed quo ad representationē dicitur cōe siue vniuersale: et per ꝯñs nō potest fieri instātia de vniuersali.
¶Ōis cā est prior suo effectu. ꝑ ꝯmētatorē. in de causis.
¶Respondetur ꝙ prioritas est duplex scꝫ temporis ⁊ nature modo auctoritas debet intelligi de prioritate nature ⁊ nō temporis: ⁊ ly natura in tm̄ debet valere sicut naturaliter.
¶Omnis cōceptus naturalis sumendus est a forma.
¶Uerum est de substantijs habentibus formam: si fuerint simplices ⁊ immateriales sicut deus et angeli tunc eorum conceptus essentialis sumendus est a propria perfectione ⁊ a ꝓpria essentia eius.
¶Omnis effectus est in sua causa.
¶Illa auctoritas ex vi sermonis falsa est: sed intelligit̄ ad huncsensuꝫ: ꝙ quelibet res q̄ pōt esse cā pōt de se ꝓducere aliquem effectum.
¶Oē qđ iest meliori ⁊ nobiliori ē magis eligēdū. ij. top.
¶Et sic seqret̄ ꝙ vltra modū bibere ⁊ crapulose viuere ⁊ vitia essent magꝭ eligenda eo ꝙ insunt melioib⁹ ⁊ nobilioib⁹ scꝫ hoībus. Dicitur ꝙ sic debet intelligi. Omne bonū qđ est in meliori vt sic est magis eligendū q̄ illud qđ inest minus bono. vt sic dicit̄ primo bonū ꝓpter primas instantias scꝫ bibere vltra mensuram. Et vlterius dr̄ ex hoc dꝫ intelligi de bono naturali: vt sic omne illud quod est in meliori bono naturaliter est melius ſm nos vel quo ad nos in gñe eligibiliū. moraliter vel de bono intellectuali sic intelligitur: omne illud quod est intelligere in meliori est magis eligendum simpliciter vel quo ad nos in genere eligibilium intelligibilium.
¶Omne intelligere est pati. iij. de anima.
¶Intelligitur acquisitiue ꝑ fantasiam qꝛ hoc est pati saluatiue nō autem de intellectione que fit ꝑ nudā essentiā intelligitur.
¶Omne alterabile est corruptibile. primo de gñatione.
¶Respondetur ꝙ loquitur ibi de alteratiōe que alteratur corruptiue nō autem de illa que alteratur saluatiue.
¶Omne proprium melioris est magis et melius eligendum q̄ꝫ peioris.
¶Intelligitur capiendo ly melius ꝓ bono simplr̄: ⁊ ly peius ꝓ minus malo. tunc etiam auctoritas habet veritatem.
¶Omnis diffinitio que datur per negationem vel disiūctionem est vituperanda. vi. topicorum.
¶Intelligitur de diffinitiōe essentiali ⁊ quidditatiua: cū hoc tamē stat ꝙ diffinitio accidentalis siue descriptiua datur per disiunctionem.

Dicta egregia philoso.

¶ Ois qualitas hz denoiare suũ subiectũ. i p̃dicamẽtis.
¶ Intelligit̃ de illo subiecto cui inheret qualitas denominatiue.

¶ Omne quod fit fit a sibi simili. vij. metaphysice.
¶ Intelligit̃ sic. oẽ qd̃ fit gñatione vniuoca ꝛ particulari qd̃ fit fit a sibi simili. p̱ hoc qd̃ dr̃ gñatiõe vniuoca excludunt̃ vermes ꝛ alia siĩa aĩalia q̃ sũt ꝛ generant̃ ex putrefactiõe virtute solis. per hoc quod dicitur particulari excluditur deus qui est causa vniuersalis omniũ rerũ.

¶ Omne principiũ debet esse ꝓpõ necessaria. i. physico.
¶ Intelligit̃ de principio cõplexo ꝛ nõ simpliciter primo alicuius sciẽtie. ꝛ nõ intelligitur de principio incomplexo.

Opatio arguit formã sicut trãsmutatio materiã. i. physi.
¶ Rñdet̃ verũ ẽ loq̃ndo particularit̃ ꝛ nõ vniuersalit̃. qꝛ nõ est verũ in eodẽ supposito. Sz habet veritatẽ in diuersis suppositis. Vñ aliq̃ supposita sic se habẽt ꝙ vnũ illoꝝ põt in aliquã opationẽ ꝛ alterũ nõ põt ĩ illã operationẽ. nec ĩ sibi siĩem. p̱ hoc arguim⁹ hmõi supposita eẽ diuersaꝝ specieꝝ ꝛ hñt formas ꝛ potẽtias distinctas ẜm spẽm. Sz etiã ex diuersitate opationũ in eodẽ supposito apparentiũ nõ arguimus diuersitatẽ formarũ.

¶ Ois substãtia dignior est accidẽte. vij. metaphysice.
¶ Verũ est de dignitate essentiali nõ aũt accidẽtali. qꝛ accidẽtali accidẽs est dignius substantia. vt patet in sciẽtijs ꝛ virtutib⁹ que accidẽtia sunt digniora lignis ꝛ lapidibus q̃ tamẽ sunt substantie.

¶ Omnis differentia debet sumi a forma. p̱ porphiriũ.
¶ Intelligitur. Ois differentia debet sumi a forma cõparando cõpositũ ad cõpositũ. Sed cõparando simplex ad compositũ tunc debet sumi a materia vt refert sanct⁹ Thomas de aquino.

¶ Omnis ꝓpositio ĩ qua predicat̃ vl'e vniuersaliter sumptum est falsa. secũdo topicorũ. ꝛ primo peri her.
¶ Rñdet̃ ꝙ hoc intelligitur de ꝓpositiõib⁹ affirmatiuis ꝓpter illã null⁹ hõ ẽ asinus. Scdo ĩtelligit̃ dũmõ p̃dicatũ nõ distribuit̃ mediante signo vniuersali negatiuo. ꝓpter illã aliq̃s hõ ẽ null⁹ asinus. Tertio dũmõ tales termini in tali ꝓpositione positi habẽt plura supposita actu. ꝓpter illam. oĩs sol est sol. Quarto intelligit̃ dũmõ vl'e capit̃ vniuersaliter distributiue. propter illã tm̃ decẽ sunt oĩa p̃dicamẽta. Quinto dũmodo totũ significatum distribuit̃ a tali signo vl'r aut nõ. ꝓpter illã. Joannes est videns oẽm asinum Sexto dũmodo talis non sit vna ꝓpositio modalis. ꝛ intelligit̃ dũmodo a parte subiecti nõ ponit̃ signũ exclusiuũ faciẽs subiectũ stare ꝯfuse tantum et predicatũ ꝯfuse distributiue. vt tm̃ aĩal est homo. Ubi predicatũ predicatur vniuersaliter sumptũ. ꝛ tñ est ꝓpositio vera.

¶ Omnia futura de necessitate euenient. primo peri her.
¶ Intelligitur vno mõ vt ly necessitate tenet se ex parte subiecti. et tũc est vera: quia valet illã qd̃ est futurũ de necessitate eueniet. Alio modo habet aliũ sensum. qꝛ ly necessitate determinat copulã. qꝛ tũc valet idẽ: ac oĩa futura de necessitate sunt venientia: ꝛ hoc est falsum.

Oꝛdine Alphabetico.

¶ Ois differētia dꝫ ꝯnotare alterā ꝑtē rei. ꝑ poꝛphiriū.
¶ Intelligiꝛ de rebꝰ essentialiter cōpositis nō aūt simplicibus.

¶ Omne quod est qn̄ est necesse est esse. ⁊ oē quod non est quando non est necesse est nō esse. pꝛimo peri her.
¶ Rn̄deꝛ ꝑꝫ Buridanū ꝙ ille ꝓpōnes sūt ꝯcedēde ī sensu cōposito. nō aūt in sensu diuiso. vt oē qđ est necesse est esse qn̄ est. Sꝫ dicit phs ꝙ illa authoꝛitas est multiplex. qꝛ vnū sensum hꝫ. qn̄ ly qn̄ tenet se ad subiectum. sic omne qđ fit qn̄ est necesse est esse qn̄ est. ⁊ sic phs cōcedit illā authoꝛitatē.

¶ Oppositoꝛū eadē est disciplina. iiij. metaphysi.
¶ Rn̄deꝛ ꝙ phs vult ꝙ ꝓpōnes opposite ꝯtrarie et ꝯtradictoꝛie pertinēt ad eandē essentiā materialiter q̄ cōstituunꝛ ex eisdē terminis.

¶ Oē priꝰ pōt esse sine posterioꝛi. ꝑ authoꝛē in de causis.
¶ Intelligiꝛ dūmodo vnū nō depēdet ab alio aliter nō habet veritatē.

¶ Obiecta mouēt intellectū. iij. de anima.
¶ Rn̄deꝛ ꝙ obiecta ꝑ se īmediate ⁊ ꝑ spēs ītelligibiles mouēt intellectū.

¶ Omne ens habet aliquā pꝛopꝛiā passionem. iiij. metaphysice ⁊ pꝛimo de anima.
¶ Intelligiꝛ de entibꝰ in actu foꝛmali existētibus ꝓpter materiā pꝛimā: ⁊ etiā intelligiꝛ de suppositaliter distinctis ꝓpter animā intellectiuā.

¶ Omne agens pꝛestantius est suo passo. iij. de anima.
¶ Illa authoꝛitas simpliciꝛ nō ē vera. Sꝫ veritatē hꝫ de agēte pꝛincipali qꝛ lapides agūt in intellectū. Scđo intelligiꝛ sic ꝙ agere est nobilioꝛ cōditio q̄ pati. Tertio omne agēs in quātū tale est nobiliꝰ passo. Quarto intelligiꝛ de illo quod agit effectiue ⁊ nō foꝛmaliter. ⁊ sic albedo facit scutum album foꝛmaliter. sed non effectiue. non tamē sequiꝛ ꝙ scutū sit nobilius: sed pictum facit scutum albū effectiue.

¶ Omnis pꝛopositio in qua vnū generalissimoꝛū negaꝛ de alio est immediata. ij. posterioꝛum.
¶ Intelligiꝛ si vnū generalissimoꝛū negaꝛ de alio cū reduplicatione vt sic nulla substātia in quātū talis est quātitas in quātum talis.

¶ Optimi est optimum facere. ij. celi.
¶ Intelligiꝛ quo ad essentialia. et sic omnis res pꝛoducta a deo ꝓducitur optime quo ad essentialia ⁊ substantialia.

¶ Omniū transmutationem habentiū ad se inuicem eadem est materia. pꝛimo de generatione.
¶ Intelligiꝛ de idemptitate specifica scꝫ ꝙ in specie est eadē materia oīm et sic videꝛ vlterius ꝙ materia est in omnibꝰ foꝛmis subiectiue in compositis vero integratiue que est vltra partem.

¶ Omne totum est maius sua parte. cōis pꝛopositio.
¶ Illud pꝛincipiū intelligiꝛ de partibꝰ integralibꝰ quātitatiuis ⁊ nō integralibus essentialibus. ⁊ hoc capiendo ly totū cathegoꝛeumatice.

Dicta egregia philoso.

¶ Omne et totum supra tria ponimus. primo celi.
¶ Illam auctoritatem circa illud sophisma. Omnis senex est. Albertus sic glosat ⁊ dicit ꝙ phs tm̄ ꝑtendit ꝙ huic signo oīs in plurali numero non cōpetenter addit signū distributiuū nisi terminus cui addit habeat tria supposita ⁊ hoc est verum qn̄ tantū vnus homo currit vel duo tunc non dicitur competēter oēs isti currunt. Alij autem exponunt illam auctoritatem sic. Oē scilicet ens ⁊ totum scz vniuersum ponimus supra tria. i. consistit in tribus scz materia forma ⁊ toto composito: quia omne ens mundi vel est materia vel forma vel totum compositum.

¶ Omnis effectus gerit similitudinem sue cause.
¶ Auctor dicit de causis. Verū est de cā ꝑticulari ⁊ non vlī ꝓpter deum.

¶ Omne agens naturaliter in agendo repatit: ⁊ oē patiens in patiendo repatitur. primo de gn̄atione.
¶ Intelligitur sic: omne agēs cōicans cū passo in materia: ⁊ hoc dr̄ ꝓpter deū: ⁊ agens actione reali ꝓpter agens spirituale: illa auctoritas est vera: saluis tribus cōditionibus. Prima ꝙ tale agens nō sit minoris ꝟtutis ī resistendo q̄ patiens in reagendo: vt patet in scintilla ignis ꝓiecta in mari. Secunda conditio ꝙ tale agens non sit in tanta distantia a passo ad q̄tam passum peragere potest. Tertia conditio ꝙ virtus agentis sit sine debilitatione extrinseca: scz nature.

¶ Omne determinatū agens quocūq alio agēte habet aliquam operationem ꝓpriam. iiij. metaphysice.
¶ Respondetur verum est de ente qđ aptum est ad hoc ꝙ a seipso pōt operari sine omni alio: sic aūt non est de anima.

¶ Oē ens vel est ens in aīa vel extra aīam. vi. metaphy.
¶ Rn̄detur ꝙ hoc simpliciter non est verum: qꝛ datur instantia de anima ex quo idem non est in seipso neq in seipsum. Sed phus vult ꝙ omne ens aliud ab anima aut est in anima aut extra animam.

¶ Ois scia ē a posteriori vel a priori. ꝑ cōe dictū logico.
¶ Respondetur verum est de notitia vnius conclusionis: qꝛ datur instātia de sciētia ⁊ de anima que est partim a posteriori ⁊ partim a priori. in de aīa autem ꝓceditur ab actibus ad potentias.

¶ Omnis causa facit a priori cognoscere suum effectum per auctorem in causis.
Rn̄r ꝙ illa auctoritas hꝫ ꝟitatē in de causis ꝑ se ⁊ nō de causis fm accn̄s.

¶ Obiectum voluntatis non est nisi bonum. iij. ethicoꝝ.
¶ Rn̄detur verum est de bono apparenti: nō autē de bono existenti.

¶ Oppositio ꝯtradictoria maxima est oppositio. i. elen.
¶ Rn̄detur verū est de illis que sunt cōtradictorie opposita q̄tum ad hoc ꝙ sunt sibiinuicem incōpossibilia. s. q̄tum ad veritatem ⁊ falsitatem.

¶ Omnis transmutatio est velox vel tarda. vi. physico.
¶ Intelligit de transmutatione que distinguitur a suis terminis. Vel dr̄ ꝙ intelligitur de transmutatione successiua ⁊ tēporali.

Ordine Alphabetico.

¶Omnis scientia est de numero perpetuorum impossibiliter vniuersaliter se habentium. primo posteriorum.
¶Intelligitur sic. omnis scientia de scibili propinquo debet esse perpetuorum id est perpetue veritatis.
¶Opposita sunt in eodem genere. per Porphirium.
¶Est verum potentionaliter siue in potentia: non autem in actu.
¶Omne habens contrarium suscipit magis et minus. ex predicamentis.
¶Intelligitur sic omne habens contrarium in eodem subiecto et in diuersis gradibus intensionis et remissionis suscipit magis et minus.
¶Omnis scientia capit nobilitatem a suo subiecto. in proemio de anima.
¶Respondetur verum est capit nobilitatem a subiecto signato non autem signi.
¶Omne intelligibile precedit actum intelligendi siue mouet ipsum
¶Intelligitur de intelligibili principali vt sunt res extra animam que ipsum intelligibile naturaliter precedunt: licet non de tempore sed in intelligibili minus principali: scilicet de operatione ad intellectum non valet.
¶Omne quod corrumpitur a suo contrario corrumpitur. v. ethicorum.
¶Intelligitur quod corrumpitur directe formaliter et per se a suo contrario corrumpitur. Dicitur notanter per se et directe propter substantiam que licet corrumpitur non tamen per se sed per accidens: quia qualitates primo per se corrumpuntur: ad quarum corruptionem consequenter sequitur corruptio substantie: et ita per accidens corrumpitur.
¶Omnis propositio per se est necessaria vel impossibilis. per Boetium in libro posteriorum.
¶Intelligitur omnis propositio per se vera est necessaria. et omnis propositio per se falsa est impossibilis.
¶Opposita contraria habent fieri circa idem. vii. metaphysi.
¶Et sic videtur quod bonum et malum habent fieri circa ipsum diabolum. Intelligitur dummodo illud subiectum non est determinatum ad vnum solum siue ad alterum solum: quia tunc opposita contraria habent fieri circa idem: modo diabolus determinat se solum ad malum et non bonum.
¶Omne certius eligibilius est incerto. iii. topicorum.
¶Intelligitur omne bonum certius plus est eligendum quam minus bonum incertum dummodo ambo sunt eiusdem speciei: et dum modo minus certo bono non conuenit vna conditio propter quam fit preelectio.
¶Omne perfectum est in tribus. per commentatorem. primo celi.
¶Intelligitur verior numerus quem ponimus in numero perfecti est ternarius. et ergo de duobus non vere dicitur quod sit numerus. Sed de his bene dicitur quod sint duo scilicet entia.
¶Omnis perfectio est in deo. per commentatorem. v. metaphy.
¶Sed dices tamen generare sibi simile est perfectio: ergo generare sibi simile est in deo. et per consequens deus potest generare deum sibi similem. Respondetur quod solum intelligitur ordinatiue: sic quod perfectio dei excellit omnem perfectionem creaturarum.
¶Oportet animal considerare et inchoare a superioribus vsque ad indiuidua. iii. topicorum.

¶Respondetur q ly vsq debet capi exclusiue et vlterius dicitur q ly indiuiduum debet capi pro minus cōmuni.

¶Ois mot⁹ natural' ē i fine velocior q̄ i principio .i. celi.

¶Intelligit ois mot⁹ naturalis in eodē medio equaliter disposito ceteris parib⁹ vno impetu ab eodē motore pductus est velocior in fine q̄ in principio. dr in eodē medio q2 stat q aliquod mixtū in igne velocius mouet quā in aere. Dicitur equaliter dispositus: q2 si medium esset in principio subtilius et in fine densius non oporteret motū esse in fine velociorem.

¶Ois questio querit inter opposita. primo metaphysi.

¶Illa auctoritas simplr nō est va et vlr q2 aliqua questio q̄rit solū vnū oppositū. Sed est vera ad illuz sensum q questio vt pbleuma ppōnis querit inter duo opposita: vt est ista questio an mundus sit eternus an non.

¶Omne qd in deo est: est deus met. sexto metaphy.

¶Intelligit oīa que sunt in deo formaliter et essentialiter sunt ipse deus met: nō aūt illa q̄ sunt in deo effectiue et subordinatiue et cōseruatiue.

¶Omnis nostra cognitio pcedit ex sensatis. per linconiensem supra primum posteriorum.

¶Intelligitur mediate vel immediate: et etiā de illo intelligitur illud nihil est in intellectu quin prius fuit in sensu.

¶Omne medium est medium contrariorum. vi. physi.

¶Intelligitur de qualitatib⁹ medijs et secundis. Vel sic oē medium compositiue vel successiue est contrariorum: vel sic omne medium diuersorū vel cōmuniter dictorum est medium contrariorum.

¶Ois qui dicit qdlibet quodāmō dicit multa. ij. topico.

¶Ex quo elicitur scda rla: qui dicit vnum aīs multas dicit pñas supple formaliter vel virtualiter: quia qui dicit homo est: virtualiter dicit aīal est corpus est: substantia est: et sic de singulis.

¶Oē qd est ex poribus hoc est magis eligendū. ij. topi.

¶Si sic tunc dr aqua esset nobilior vino et materia nobilior forma et vestis antiqua esset nobilior noua. Intelligit g sic. oē qd est bonū ex priorib⁹ sm pfectionē hoc est meli⁹: sed diceres priora sunt nobiliora et meliora. Dicit q oē prius perfectione essentiali est melius suo posteriori sm se et pprie. et dr sm se: q2 sm vsum nostrū non oportet q florenus est prior et pfectior scia quia est suba scia autē accidens. Dicitur perfectione essentiali pter materiā que est pfectior forma essentialiter. Dicitur etiam essentiale propter prioritatem nature et aque temporis et vestis antique.

¶Omnis voluptas est mala. iiij. ethicorum.

¶Sciendū q voluptas est duplex: q2 quedā est voluptas corporis et q̄dā aīe: voluptas corporis est duplex: q2 quedā est cōtra dictamē recte rōnis: et illa semp est mala. Alia est subiecta rōni et illa semper est bona. Voluptas aīe est duplex: q̄dā est appetit⁹ recte regulatus rōe et ille appetit⁹ semp est bonus. Alia est sm appetitū prauatū: et illa semp est mala. modo dicit q loquitur de voluptate que est contra dictamen recte rationis.

¶ **Omne quod est proximius bono hoc est magis eligendum ⁊ melius. tertio topicorum.**

¶ Et sic se queret ꝙ camisia esset melior tunica ad illã auctoritatẽ. Dicat ꝙ duplex est ꝓpinquitas: q̃dã est localis: alia vero ꝑfectiõis. mõ auctoritas intelligitur de auctoritate ꝑfectionis q2 alias instantia ꝓbaret verum.

¶ **Omne difficilius est magis eligendum ⁊ nobilius minus difficiliori. iij. topicorum.**

¶ Et si sic sequitur ꝙ diuitie essent nobiliores ⁊ meliores scientijs ⁊ virtutibus. Similiter ars fabrilis esset eligibilior scientia grammaticali et necromantia esset eligibilior scientia logicali. Sciendũ ꝙ aliquid dicit difficilius tribus modis. Uno modo in conseruando ⁊ sic diuitie sunt difficiliores scientijs. Alio modo in exercendo ⁊ sic ars fabrilis est difficilior grãmatica: q2 difficili⁹ est fabricare q̃ orationẽ cõgruã facere. Tertio mõ quo ad oppositionẽ: ⁊ de ista difficultate debet intelligi authoritas. Et etiam intelligitur de his que sunt eiusdem speciei dum modo minus difficili non conuenit preeminentia bonitatis.

¶ **Omne generabile est corruptibile. primo celi.**

¶ Respondet verũ est omne qd̃ generat completiue est corruptibile: ⁊ hoc ꝓpter intellectum qui gñatur intellectiue: ergo nõ obstat de intellectu: similiter de materia prima q2 talis gñatur subiectiue.

¶ **Omnium rerum species stabiliuit creator creaturarũ per auctorem. vi. principiorum.**

¶ Intelligitur sicut stat. in illud idẽ approbat algorismus dicẽs. Omnia que a primeua rerum origine processerunt.

¶ **Omne quod est naturaliter bonũ est eligibilius eo qd̃ non est naturaliter bonum. per Albertum.**

¶ Intelligitur sic oẽ qd̃ est naturaliter bonũ vt sic magis eligendu3: eo ꝙ non est bonum naturaliter: sed per acquisitionem.

¶ **Omne vnum est indiuisibile. xij. meta.**

¶ Illa auctoritas multipliciter intelligitur. Uno modo sic vnitas est indiuisibilis id est nõ est diuisibilis in plura quoꝝ quodlibet est vnũ: ⁊ hoc est verum ꝺm quantitatem distinctam. Scd̃o omne vnum vt sic est indiuisibile in q̃tum tale. Alij dicunt ꝙ debet subintelligi omnis res est vna propter formam: sed talis forma vna est ergo.

¶ **Omni magno dato contingit dare maius. per regulã metaphysicalem.**

¶ Intelligitur sic contingit dare maius. i. imaginari maius.

¶ **Omnes partes diffinitiõis sunt forme. dicit orpheus in libro de intentionibus.**

¶ Circa diffinitionis intentionis declarationẽ: hoc tñ videtur esse falsum. q2 in diffinitione ponit genus qd̃ habet rõnẽ materie: ⁊ ergo si omnes partes diffinitiõis essent forme tũc materia eẽt forma. Rñdet ꝙ sic intelligit

q̄ oēs ptes diffinitiōis ipius accñtis aliquo mō habēt naturā forme.

¶ Ois mot⁹ ē de extremo i extremū p mediū .iiij. physi.

¶ Intelligit de motu q̄ fit naturalit nā motus q̄ fit in vacuo nō est natural' q2 natura abhorret vacuū. Similiter dicit q̄ motus q̄ fit per vacuū non fit per verū mediū sed solum imaginarie. ergo authoritas habet veritatez de motu q̄ fit cum resistentia medij.

¶ Oim rerū naturaliū existentiū idem est tps. iiij. physi.

¶ Intelligit commensuratiue et non absolute.

¶ Omne quod mouetur est diuisibile. vi. physico.

¶ Intelligit oē qd mouet p se de loco ad locū circūscriptiue ⁊ cōmensurati ue est diuisibile. Dicit oē q̄ mouet p se ppter aīam intellectiuā q̄ lz mouet ad motū corpis tñ hoc nō est per se sed p accidēs. Dicit circūscriptiue q2 licet angelus mouet p se nō tñ de loco ad locū circūscriptiue. Sz di. tñ celum mouet p se ⁊ tñ nō est diuisibile vt habet pmo celi. Rñdet verū est de diuisio ne reali diuidit tñ fm assignationē partiū. s. orientis ⁊ occidentis.

¶ Omne quod mouetur localiter describit sibi spacium equale precise in eodē instanti. ex. vi. physi.

¶ Et si di. sic videt q̄ indiuisibilia sicut angeli essent diuisibilia. Rñdet q̄ authoritas intelligit de illo qd mouet de loco ad locū circūscriptiue.

¶ Omne quod mouet est partim in termio a quo et partim in termino ad quem. vi. physico.

¶ Et si di. sic videt q̄ mobile nunq̄ sit in spatio sibi equali qd ē ɔtra authorē vel authoritatē pcedētē. Rñdet q̄ sic intelligit oē qd mouet interim q̄ mouet particularit attingit terminū ad quē ⁊ terminū a quo. i. q̄ nec est pfecte nec cōplete in termino a quo nec in termino ad quē.

¶ Omnes actus distincti sic se habent q̄ vnus potest cōseruari sine alio. vij. metaphysi.

¶ Respōdet q̄ hz veritatē vbi vnus nō dependet in esse ab alio q2 act⁹ fortis ⁊ dei sunt act⁹ distincti ⁊ tñ vn⁹ non potest esse sine alio. sic etiā scientia est in anima. similiter operatiōes vitales sunt distincte ab aīa. ⁊ tamē vnū potest conseruari sine alio vt prius dictū est.

Omne quod mouetur mouetur ab alio. vij. physi.

¶ Et si di. sic nō videt q̄ intellectus nō pōt moueri obiectiue q2 aīa nō ē ab intellectu. Respondet impossibile est mouere se ipm per se vt habet tertio de anima. ⁊ cū hoc moueri. ⁊ sic impossibile est rē aliquā esse agens totalez mouens totale quin ad minus concurrit deus aut materia prima.

¶ Omnem intellectū oportet esse possibilē. per cōmentatorem. tertio de anima.

¶ In oppositū est philosophus ibidē in principio. Ubi dicit q̄ intellectus sit virtus passiua. Respondetur q̄ cōmentator vult q̄ oportet intellectuz esse impassibilem passione corruptiua. lz sit passibilis passione saluatiua.

¶ Omne incorruptibile ē nobili⁹ corruptibili.i.physico.
¶ Intelligit̃ sic si corruptibili nō ē melior ꝯditio annexa q̃ incorruptibili.
¶ Omnis finis est melior ordinato in finē.tertio topicorum.Similiter secundo physicorum.
¶ Intelligit̃ de fine gratia cuius quia talis semꝑ est melior ordinato in finem ex quo talis finis est gratia cuius.
¶ Omne ens aut est substātia aut accidēs.xij.metaphy.
¶ Intelligit̃ de ente simplicit̃ vno ꝛ nō aggregatiuo. Uel capiendo ly ens nominaliter ꝛ participaliter quia exercitus est ens.id est existens et tamē nō est substantia sed plures substantie.
¶ Oīno illud quod fit ab aliq̄ ei⁹ ꝑte preexistit.vij.meta.
¶ Et ꝑ ꝯsequēs formaliter habet se in materia añ eius ꝓductionē quod ē contra phm primo physi. Intelligit̃ ergo sic omne qđ fit cōpletiue vt cōpositū habet partes preexistentes vt materiā ꝛ formā.
¶ Omne quod mouet̃ habet ꝑtes integrales.vij.meta.
¶ Intelligit̃ de illo qđ per se ꝛ nō de eo qđ mouet̃ per accidens.
¶ Oīs motus est de ꝯtrario in ꝯtrariū.iiij.physi.
¶ Intelligit̃ de motu naturali ꝛ non violento.
Oē ens in suo loco nat̃ali q̄escit a motu.iiij.phy.ꝛ.i.celi.
¶ Intelligit̃ q̄ oē ens in loco naturali quiescit a motu locali nō aūt est verū de alijs motibus sicut de motu alterationis ꝛ augmentationis.
¶ Oē corpus est in loco.primo physi.clara est de se.

PArticularia ꝛ singularia semꝑ in multitudine ex cōtrario diuidūt illud quod vnū est.ꝑ Porphi.
¶ Rñdet̃ q̄ ibi ꝑ particularia et singularia dꝫ intelligi minus cōmune vt sit sensus particularia ꝛ singularia.i.minus cōia diuidūt.i.diuidendo cōtrahūt ex cōtrario illud quod vnū est genus.
¶ Particularis in materia naturali eq̄pollet suo vniuersali.primo peri her.
¶ Intelligit̃ de particulari simpliciter dicta ꝛ de predicatiōe directa cui⁹ copula est de illo verbo sum de presenti cū terminis nō ampliatiuis illa equalent in veritate ꝛ falsitate sue vniuersali.
¶ Particularis negatiua non est ꝯuertibilis.ij.peri her.
¶ Intelligit̃ q̄ particularis negatiua nō est ꝯuertibilis formaliter in aliam particularē negatiuā de modo loquēdi cōsueto cuꝫ hoc tamē stat q̄ est conuertibilis in vnā de modo loquendi incōsueto.
¶ Proprium de vno solo predicatur.per porphi.
¶ Intelligit̃ vno modo sic q̄ ꝓpriū sub ea ratione qua sic nō predicatur de pluribus subiectis adequate. Alio mō dicit̃ q̄ Porphi.vult propriuꝫ predicatur solum de primo subiecto cōuertibiliter licet bene de plurib⁹ nō cōuertibiliter.quia risibile predicat̃ de homine ꝯuertibiliter, Sed de animali ꝛ de corpore predicatur non conuertiblliter.

¶ Priuatio est forma materie.
¶ Intelligit͛ sic. ꝑuatio est for͛a materie ⁊ ꝯnotat carētiā forme in materia.

¶ Priuatio per se non est ens. primo posteriorum.
¶ Intelligitur ꝙ materia existens priuatio non est ens in actu formali ꝑ se ⁊ per formā cuius est priuatio.

¶ Principia oportet semper manere. primo physicoruꝫ.
¶ Dicendum ꝙ sic debet poni semper oportet manere principia sic ꝙ ly principia stabit confuse tantū ratione ly semper: ⁊ sic est vera.

¶ Propriū ē esse i subiecto nō eē. ꝑ phm i ꝑdicamētis. dr ꝙ loqt͛ de termis: ⁊ sic capit͛ esse ī subiecto logicalr qd ꝑdicat͛ denoīatiue.

¶ Plato nō male dixit in eo ꝙ sermonē sophisticum sub non ente locauit. vi. metaphy.
¶ Respondetur ꝙ philosophus capit non ens improprie pro non ente qd gerit similitudinem alicuius qd tamen non est.

¶ Penetratio dimēsionū nō est possibilis. iiij. metaphy.
¶ Rñdet͛ ꝙ duplices sunt dimēsiōes. qdā sunt qrū vna hꝫ se ꝑ modū act⁹. ⁊ alia ꝑ modū potētie: vt albedo vel materia prima: tūc dicit͛ ꝙ in talibus dimēsionib⁹ penetratio ē possibilis. Sic etiā est qñ due hñt se ꝑ modū act⁹ ad tertiā q̄ hꝫ se ꝑ modū potentie: sicut albedo ⁊ dulcedo in lacte. Alie sunt dimēsiones quaꝝ vna nō habet per se modū potētie. nec ambo habent per se modum potentie: ⁊ sic penetratio dimensionum est impossibilis.

¶ Processus in infinitū est ꝓhibitus. ij. physi. ⁊. i. poste.
¶ Intelligit͛ in ꝑdicatꝭ eēntialr subordinatꝭ: ⁊ ꝑdicata essentialit͛ subordinata sūt hō ⁊ alia res ꝑticularꝭ. s. celū ⁊ de⁹. ⁊ sic intelligitur in sursū ⁊ deorsum nō aūt in latus: ⁊ sic est in differētijs a latere positis vbi ꝓcedit͛ in infinitū tenēdo ꝙ ille drñe inter se sunt gña ⁊ spēs: ⁊ sic habet veritatem.

¶ Potentia opponitur actui. ix. metaphysice. ⁊. i. de aīa
¶ Dicitur ꝙ intelligendū est de terminis sic ꝙ ille terminus potentia opponitur huic termino actus.

¶ Principia non fiunt ex alterutris. primo physicorum.
¶ Sic ꝙ vnū nō fit ex reliquo: ⁊ hoc est verum ꝓut ly ex nō dt circūstantiā partis. Sed ꝓ vt dicit circūstantiā totius: vt forma. illud principiuꝫ fit ex materia ⁊ habet pro subiecto materiam.

¶ Potentia accidit materie ꝑ ꝯmentatorē. primo physi.
¶ Intelligit͛ ꝙ ille terminus potentia predicatur accidentaliter de illo termino materia: licet tñ potentia materie sit ipsamet potens.

¶ Politici est considerare de anima. primo physicorum.
¶ Et sic videt͛ ꝙ nō ē scīa libri de aīa. Rñdet͛ ꝙ phs. i. physi. vult ꝙ politicus ꝯsiderat practice de aīa: sꝫ in libro de aīa ꝯsiderat͛ de aīa speculatiue.

¶ Priuatio ⁊ materia drñt specifice ⁊ rōne. primo physi.
¶ Intelligit͛ ꝙ isti termini priuatio ⁊ materia habent diuersas rōnes fm quid noīs: cuꝫ hoc tamen stat ꝙ habent vel significant eandem rem in numero per quam non distinguntur.

¶ Pueri beatificantur ppter spem. i. ethicorum.

¶ Intelligit pueri beatificant. i. dicũt beati ppter spẽ future btitudinis vel felicitatis lz actu nõ sunt tales. Sz diceres qre hoc ẽ. Rñdet fm Eustachiũ q iõ cõiecturam⁹ in eis futurã spem ex naturali dispõe eox: vel iõ: qz videm⁹ nos inclinari ad bona τ fugere mala: vel iõ: qz sũt pcreati ex bõis.

¶ Preter verũ nõ est affirmatio vel negatio. ij. peri her.

¶ Nõ ẽ qz verũ hz se in ppõne sicut forma mõ nihil põt esse absq forma.

¶ Propõ i toto ẽ falsa q̃ nullã singularẽ hz verã. i. poste.

¶ Intelligit sic in qua genus generalissimũ vnius predicamẽti pdicatur de genere generalissimo alterius predicamẽti cũ reduplicatione in toto ẽ falsa: ex quo nullã habet singularẽ veram.

¶ Plura bõa sũt eligibiliora paucioribus bonis. iij. topi.

¶ Intelligit sic plura bona possibilia sunt bonis paucioribus ꝯpossibilibus eligibiliora dũ mõ vnũ illox eligibiliũ nõ sit ppter aliud τ dũ mõ peminentia bonitatis tenet se ex pte pluralitatis τ nõ ex pte materie. Dicit dũ mõ vnũ illorũ nõ sit eligibile ppter aliud tanq̃ ppter finem: qz ppter ea sanuz fieri τ sanitas nõ sunt eligibiliora sanitate. Etiã dicit ruptus q intelligit dũ mõ ista bona sunt eiusdẽ. ppter hoc nõ sequit q quattuor grossi eẽnt eligibiliores floreno: licet tñ sint plura bona. Dicit etiã dũ mõ illa bona sunt ꝯpossibilia. ppter hoc nõ sequit bonũ esse monachũ τ esse bonũ ꝯiugatum essent eligibiliora simul q̃ esse monachuz solum. Silr viuere caste τ gñare sibi simile debẽt esse eligibiliora: qz plura sunt q̃ viuere caste solũ: qđ tñ est falsum: quia sunt plura bona incompossibilia. Etiam intelligit de bonis finitis ppter deum qui est bonum infinitum.

¶ Posita ppõne de disiuncto predicato cuz altera pars inest determinate subiecto tunc ostensa vna in esse ostenditur τ reliqua non inesse. ij. topicorum.

¶ Intelligit posita ppõne de disiuncto pdicato in teris supponẽtibus vbi ptes disiuncti nõ ordinant vel cõuertunt tunc ostensa vna pte inesse subiecto ostẽdit τ reliq̃ nõ inesse pticularit. Dicit vbi ptes disiuncti nõ ordinãt ppter illud argumentum hõ est aĩal vel corpus: sed hõ est aĩal: g hõ non est corpus: qz illa ꝯña non valet. Etiã dr ne cõuertunt ppter illaz ꝯñam hõ est hõ vel risibilis: sed hõ est hõ: g hõ non est risibilis: qz ꝯña iterũ nõ valet. Similiter opz q ptes disiuncti nõ repugnãt: ppter illã hõ est asinus vel leo. Etiã dr oñdit τ reliqua ps inesse pticulariter ppter illud argumẽtũ. Ois ppositio est vera vel falsa: sed ois ppõ est vera. ergo ois ppõ est falsa. Sed debet concludi particulariter: vt sic. ergo aliqua ppõ est falsa.

¶ Passiuus quidem intellectus corruptibilis ex eo q nihil intelligit. iij. de anima.

¶ Ille textus fm ꝯmentatorẽ põt sic intelligi q p intellectũ passiuũ intelligitur potentia cognitiua que educta est de potentia materie et nominãt eum intellectũ in ordine ad alios sensus ppter excellentiam. Alij vero dicũt q intellectus passiuus. i. phãtasticus intellectus est corruptibilis: siue potentia phantastica est corruptibilis quo ad corruptionẽ specieruz in

phātasmatibus post separationē. qr tūc ipa phantasia corrūpit. ⁊ sic nō intelligit p spēs. Alio mō intelligit hoc de intellectu q̄ non est informat⁹ speciebus intelligibilib⁹ aptus tamē informari ad denominationē.

¶ Possibili posito in esse nullū sequit incōueniens.

¶ Illa authoritas talit intelligit. si sustineat ꝓpō possibilis tāq̄ vera tūc adhuc nullū sequit incōueniēs. ⁊ sic eā intelligendo sup istā authoritatem fundant oēs regule obligistice. Et sm hoc sic intelligit possibili posito in esse ⁊c. i. si ꝓpositio possibilis vel de possibili ponit in esse tūc ad illā de inesse nullū sequit incōueniēs. Uel sic si ꝓpositio de possibili mutat in suā de inesse tunc sua de inesse nō erit impossibilis. Etiā sic pōt intelligi possibili posito. i. ponat ita esse sicut ꝓpō possibilis significat: tūc nullū sequit īpossibile. Et ꝓ vlteriore intellectu illi⁹ authoritatis est notandū q̄ ad hoc q̄ alique ꝓpositiōes possibiles ponunt in esse requirunt tres ꝯditiōes. Prima ꝯditio est. si aliq̄ ꝓpositio vniuersalis possibilis de possibili debeat poni in esse non debet hoc fieri per vniuersalē sed poti⁹ p singularē. vt ista. Omne ꝓducibile deus pōt ꝓducere: non debet sic poni inesse ꝓducibile deus ꝓducit. sz sic hoc ꝓducibile deus ꝓducit. ⁊ hoc producibile deus ꝓducit ⁊ sic de alijs Secūda cōditio quādo in propositione de possibili subiectū ⁊ predicatum impugnant tunc ponendo illam inesse ⁊ loco vni⁹ extremi debet poni pronomen demōstratiuū. vt omne albū potest esse nigrū ponit sic in esse. hoc est nigrum demonstrando per ly hoc illud qd̓ prius fuit albuz. Tertia cōditio est quando in propositione de possibili ponunt alique terminatiōes vel termini priuatiui q̄ vel q̄ in illa de inesse possunt facere aliquā repugnantiam tunc ponendo illā inesse tales terminationes sunt omittende. vt sortes habens oculos potest esse sine oculis ponitur sic inesse sortes est sine oculis. sicut illa. sortes potest cras legere. non potest sic poni inesse sortes legit cras sed sic sortes legit.

¶ Posito forma substantiali ponitur etiā aliud cuius est forma substantialis. v. metaphysice.

¶ Intelligit sic. Posita forma substātiali actuali ⁊ illo modo q̄ est forma ponit illud cuius est forma: modo post mortez alicuius hominis forma illa non est forma eius actualis.

¶ Propter quod vnūquodq̄ tale ⁊ ipm̄ magis tale. pmo posteriorum.

¶ Et confirmatur illud idem primo metaphysice. Ubi phs sic dicit quicquid est causa aliorum vt sunt: illud maxime est tale vt ignis est causa caloris ⁊ maxime est talis. Illa authoritas vt sonat videt esse falsa. quia in nullo genere causaꝝ est vera. ⁊ primo de genere cause efficientis. qr non sequitur sortes est ebrius propter vinum: ergo vinū est magis ebrium. Et tamen arguitur hic per regulam in genere cause efficientis. ergo non est vera. Secundo non sequitur sortes est homo propter patrem suum. ergo pater suus est magis homo. Tertio non sequitur. celum mouetur propter intelligentiā sibi assistentem. igitur intelligentia magis mouet. quia antecedēs est verum consequens falsum. quia dicitur. xij. metaphysice. Intelligentia mouet orbem ⁊ tamen ipa est immobilis cū non est diuisibilis neq̄ corpus

¶ Quarto nõ sequit aer est calidus ppter solẽ. igit sol est magis calidus. qz sol nõ ẽ calid⁹ formalit. Silr nõ sequit. ista inferiora alterant ppter corpora celestia. ḡ corpa celestia magis alterant. Patet. qz nõ sũt alterabilia alt atiõe corruptiua. qz nõ sunt recipiẽtia pegrinã ĩpressionẽ. ⁊ tñ arguitur semp p regulã in gñe cause efficiẽtĳ. Deĩde etiã pbat. q illa authoritas nõ hz veritatẽ in gñe cause format. Nã nõ sequit paries est alb⁹ ppter albedinẽ. igit albedo est magis alba. qz añs est verũ ⁊ ꝯñs falsũ. Scdo non sequit hõ est rationalis ppter aĩam intellectiuã. igit aĩa ĩtellectiua est magis rational qz añs est verũ ⁊ ꝯñs falsum. Nã ly rõnalis ẽ differẽtia essentiat ⁊ substantiat hoĩs adeq̃te ⁊ ꝯuertibilit supponẽs p hoĩe ⁊ nõ p alio. Silr nõ hz ỽitatẽ in gñe cãe materiat. qz nõ sequit. hõ ẽ corruptibil ppter materiã pmã igit materia pma sit magis corruptibil. cũ materia pma sit magis incorruptibil ⁊ ingenerabil. q̃uis ẽ cã corruptiõis cõpositi. Tertio nõ sequit in eodẽ gñe cause sortes est generabil ppter materiã appetentem aliã formam: igit illa forma est magis generabilis. Ultimo arguit de cã finali vbi etiã pñs authoritas nõ hz veritatẽ: qz nõ sequit cleric⁹ vadit Romã ppter bñficiũ. igit bñficiũ magis vadit romã. Itẽ nõ sequit intelligẽtia scda mouet orbẽ finalit ppter primã intelligentiã. ergo pma intelligentia magis mouet orbẽ. qz añs est verũ ⁊ ꝯñs falsũ. Nã dr. xĳ. metaphysice. Primum ens. i. pma intelligẽtia nõ mouet nisi sicut aĩatũ vl desideratũ. p solutione istarũ obiectionũ. Notandũ qz ad hoc vt ista regula sit vera vlr sex requirũtur cõditiões. Prima est q illud in quo fit cõparatio vniuoce ꝯueniat vtriq cõparatorũ. ⁊ ppter defectũ illi⁹ cõditiõis nõ sequit. Sortes est ebrius ppter vinũ. ergo vinũ est magis ebriũ. Scda ꝯditio est q illud in quo fit cõparatio suscipiat magis ⁊ min⁹. ergo nõ sequit sortes ẽ hõ ppter patrẽ. ergo pater est magis hõ ⁊c. Tertia ꝯditio q effectus talis vel tãtus sit talis vel tãtus ppter talẽ cãm vel causã tãtã. ⁊ ppter hoc nõ sequit pics ẽ alb⁹ ppter pictorẽ: ergo pictor ẽ magis albus. Quarta ꝯditio est q regula intelligit in gñe cause pticularis ⁊ nõ vlis. ⁊ pcipue in gñe cause efficiẽtis. p per hoc nõ sequit. sortes ẽ hõ corruptibilis ppter materiã igit materia est plus corruptibil. tñ ista instãtia soluit p primã ꝯditionẽ eo q esse corruptibile non cõuenit sorti ⁊ materie vniuoce. Quinta ꝯditio ẽ q causa post pductionẽ effectus nõ sit remissa in esse tali vel tanto: vt sibi post generationẽ esset in sua caliditate remissuz ipo in sua intẽtiõe manẽte cõstat q q̃uis a esset calidior ppter b nõ tñ b esset calidius q̃ a immo min⁹ calidũ. Sexta ꝯditio q effectus talis vel tãtus sit q nõ ppter aliquã cãm particularem affirmatiuã appetat. Unde ppter hoc nõ sequit. sortes diligit platonẽ ppter equũ eius. s. platonis. ergo sortes magis diligit equũ eius scz platõis. Nam in casu in quo sortes diligeret platonẽ adhuc ppt multas alias causas. antecedẽs est verũ ⁊ ꝯsequens falsum. Istis sic notatis faciliter põt respõderi ad obiectiones in oppositũ factas.

¶ Plante penitus sunt simplices. ĳ. de anima.

¶ Intelligit in organis suis sunt simplices. qz nõ habẽt tantã diuersitatẽ in suis organis sicut aĩalia habent in suis partibus.

¶ Potentia sensitiua ꝯtrariat intellectiue. i. ethicorum.

Dicta egregia philoso.

¶ Respõdet ꝙ phs vult ꝙ iudicia harũ potentiarũ sunt contraria. q2 iudiciũ vnius non põt se ita alte ostendere sicut iudiciũ alterius. etiã sensibilitas repugnat semper rationi.

¶ Principiũ sensitiuũ est in corde. ij. de anima.

¶ Et si di. sic videt ꝙ organũ sensus cõis sit ĩ corde eo ꝙ est principiũ sensitiuũ. Rñdet ꝙ sensus cõis q̃ ẽ dñã sensibiliũ ẜm ꝓprias rões cognoscẽdi est in corde tanq̃ in organo ẜm phos. q2 ẽ ibi ꝑfectũ: q2 cor ꝑ̃ncipiat oẽs sensus. sed ẜm medicos residet in p̃ma parte cõcauitatis syncipitis. Sz hoc ẽ verũ quãtũ ad receptionẽ ⁊ collectionẽ specierꝫ. nõ aũt ad iudiciũ ꝑfectum q2 quantũ ad illud hꝫ locũ in corpe vtiqꜫ stat ꝙ sensus cõis residet in capite. sed residet in corde quantũ ad perfectionẽ ⁊ iudiciũ.

¶ Primus motus est in oriente. iiij. politicorũ.

Rñdet verũ ẽ anthonõatice. i. ꝑ excellẽtiã. q2 ibi ĩ lucẽt nobiliores effectꝰ.

¶ Potestas ⁊ volũtas sunt cã finalis in volũtarijs ad effectum ꝓducendũ. iiij. de ꝯsolatione. ꝓsa secũda.

¶ Intelligit sic dũmõ referunt ad actionẽ cũ certitudĩe ⁊ dũmõ sũt relati ad idẽ tp̃s. ⁊ ergo nõ sequit. ego sũ ⁊ possum legere. ergo lego. Sz bñ sequitur. ego sum ⁊ volo legere ⁊ possum legere. ergo nunc lego.

¶ Principiũ ⁊ causa ꝯuertunt primo metaphysi.

¶ Intelligit de p̃ncipio essẽdi qđ ẽ q̃druplex. s. ẜm q̃ttuor cãs vt efficientẽ finalẽ formalẽ ⁊ maťialẽ. ⁊ capiẽdo p̃ncipiũ sic. tũc p̃ncipiũ ⁊ cã ꝯuertunt.

¶ Particularibꝰ aũt vnꝰ. cões vero plures. ꝑ porphiriũ.

¶ Intelligit de ꝑticularibꝰ ⁊ singularibꝰ huiꝰ sp̃ẽi hõ ꝯuenit vnꝰ. i. quodlibet indiuiduũ huiꝰ sp̃ẽi hõ significat simpliciť vnũ hoĩem singularẽ ⁊ cões plures hoĩes cõiter ⁊ rep̃sentat oẽs hoĩes sub cõceptu cõmuni.

¶ Participatiõe sp̃ẽi plures hoĩes sũt vnꝰ hõ. ꝑ porphi.

¶ Intelligit ẜm thomã realiter plures hoĩes sunt vnꝰ hõ ꝑticipatiõe sp̃ẽi i. sunt vnũ in specie. Et nõ sequit sunt vnũ in specie, ergo sũt vnũ. q2 esse vnũ in specie est esse vnũ ẜm quid. Alij sic dicũt. plures hoĩes sunt vnꝰ hõ participatiõe sp̃ẽi. i. ꝯtinuãt vnã sp̃ẽm humanã. ⁊ sic sp̃ẽs humana est perpetua. Alio mõ exponit localiť plures hoĩes sunt vnꝰ hõ. i. plures hoĩes significãtur ꝑ illũ terminum hõ participatiõe sp̃ẽi. Alio mõ. i. naturalis similitudo hoĩs vel vnus ꝯceptꝰ cõis hoĩs pluribus hoĩbus cõuenit.

¶ Perpetuũ est corruptibile.

¶ Dicit ꝙ corruptibile dicit hic potẽtiã corrũpẽdi illud nõ est corruptibile qđ põt corrũpi. mõ stat aliq̃d ꝑpetue manere. ⁊ tñ esse corruptibile vt intellectꝰ humanꝰ est ꝑpetuus ⁊ tñ in eternũ manet ⁊ manebit. Et tñ sicut eũ deus ꝓduxit ex nihilo sic eiam põt redigere eũ in nihilũ. Sz qñ dicit possibili posito in esse nõ sequit ĩpossibile. dr ꝙ nõ dꝫ inesse poni in ꝓpria forma. Sed sic hõ nõ corrũpit demõstrando id est vel põt esse perpetuũ. modo, licet talis aĩa põt corrumpi. tñ adhuc est illud quod est perpetuũ.

¶ Plãte sunt omnia corpora simplicia. secũdo de anima tractatu decimo. capitulo primo.

¶ Dicitur quod plante sunt omnino corpora simplicia quia plãte sunt magis per fecte quam corpora nõ viuẽtia et nõ vult quod omnino sunt simplices.

¶ Potẽtia naturalis ẽ irrationalis.ij.peri her.et.ix.met.

¶ Rñdetur quod vult quod bñ valet ꝯsequẽtia cũ specificatione vt potentia est: er go vt sic est irrationalis et non valet simpliciter sine specificatione.quia homo ali quando agit mere naturaliter.et aliquãdo secundum intellectum.

¶ Quecũque mouentia et non mota amplius non sunt physice ꝯsiderationis.ij.physicorũ.

¶ Et sic videtur quod de deo nõ sit scia.quia ipse est immobilis vt patet. viij.physi.Rñdetur quod authoritas tñ vult quod entia mouẽtia ꝯside= rata nõ in ordine ad motũ nõ sunt physice ꝯsideratiõis.ita quod physicus nõ ha bet aliquid cõsiderare de eis nisi per attributionẽ ad motũ cuius motus na= tura est principium.

¶ Quelibet diffinitio ponibilis est i pdicamẽto.i.topi.

¶ Intelligitur quod quelibet diffinitio secundum suas partes et reductiue est ponibilis in predicamento.nõ aũt per se et proprie.

¶ Questio quid est nõ hz locuz in simplicibus.vij.meta.

¶ Intelligitur de diffinitiõe qdditatiua vbi diffinitio ꝯnotat essentiã ipius diffiniti. Sz qstio simplex bñ põt hre drãm q̃ sumitur a differentia essentiali.

¶ Quantitati nihil est ꝯtrariũ ex predicamẽtis.

¶ Intelligitur de terminis vel verũ est particulariter et non vniuersaliter.

¶ Quot sunt species entis tot sunt spẽs motus.i.physico.

¶ Intelligitur quod quot terminos inferiores hz motus: tot habet etiã ens.

¶ Quod fit nõ est qñ fit.primo peri her.

¶ Intelligitur si aliquod ens permanẽs fit successiue tunc interim quod fit non est.i.nõ habet esse cõpletum.sed fieri rei successiue est eius esse.

¶ Quelibet ꝓpositio reduplicatiua in qua reduplicatur predicatum est falsa et impossibilis.primo priorum.

¶ Respõdetur verũ est vt patet de illa.homo est animal inquantũ animal illa est falsa et impossibilis.vt patet ibidẽ.

¶ Quecũque vni et eidẽ sũt eadẽ:illa iter se sũt eadẽ.i.phy.

¶ Intelligitur quecũque diuisim sumpta sunt vni et eidẽ eadẽ:inter se sunt ea= dẽ.et hoc etiã debet intelligi quecunque vni termino singulari sunt eadem:in ter se sunt eadẽ.et sic excluditur species.

¶ Quicquid potest causa prima cũ secũda: hoc põt se so lo.per authorem in de causis.

¶ Intelligitur de cã simpliciter prima in gñe cause efficientis et secundum potentiaz eius absolutã. Sed in gñe cause formalis siue materialis nõ oportet. potẽ tia eñ pme cause absoluta est qñ agit sine cõcursu influentiarũ.

¶ Quando aliqua duo fiunt idẽ in essentia si vnũ p se est corruptibile etiã et reliquũ.iiij.metaphysi.

Dicta egregia philoso.

¶ Modo videmus quod materia et compositum sunt eadem res in essentia: et sic videtur quod materia esset corruptibilis et consimiliter potest probari de forma intellectiua. Respondetur quod verum est quando componitur sunt idem et vnum secundum essentiam. Sed materia simpliciter et forma ipsius compositi sunt essentialia principia ipsius compositi et partes essentiales que non possunt dici esse sicut compositum.

¶ Quecunque differunt genere differunt numero et specie. v. metaphysi.

¶ Intelligitur dupliciter. Uno modo sic: quecunque genere differunt realiter differunt numero et specie realiter. Alio modo sic intelligitur quecunque differunt genere predicamentaliter: differunt numero et specie predicamentaliter. Uel dicitur quod illa auctoritas intelligitur in genere substantie: et non in genere accidentium.

¶ Quantitas non est de virtutibus actiuis et passiuis ad inuicem. iiij. metaphysice.

¶ Respondetur quod philosophus vult quod esse actiuum et passiuum non attribuitur quantitati: sed bene attribuitur speciebus qualitatis.

¶ Quicquid recipit esse post non esse est generabile. iiij. physi.

¶ Respondetur quod verum est de illo quod recipit esse a forma: quia forma est que dat esse rei vt patet per philosophum. ij. physi. Etiam verum est de esse formali: non autem entitatiuo.

¶ Questio est dubitabilis propositio. per Boetium.

¶ Et sic videtur quod questio sit propositio quod tamen est falsum. Respondetur quod questio capitur vno modo pro signo interrogatiuo et oratione cum qua interrogatur: et sic questio non est propositio: et hoc non vult Boetius. Secundo sumitur pro oratione cui signum interrogatiuum additur: et sic questio est propositio: et sic illa oratio celum habet materiam in tali oratione posita vtrum celum habet materiam est propositio: et hoc vult Boetius.

¶ Quecunque differunt plus quam numero differunt specie. v. meta.

¶ Respondetur quod philosophus vult quod quecunque differunt plus quam numero essentialiter illa differunt specie et sic non oportet quod vir et mulier differunt specie: vt sortes albus et plato niger differunt specie que solum differunt specie accidentaliter.

¶ Qui non vnum intelligit nil intelligit. iiij. metaphy.

¶ Respondetur quod intelligitur sic. qui non vnum intelligit ad minus. i. nihil intelligit. Uel sic capiendo ly non infinitanter: vt qui non vnum intelligit nihil intelligit et hoc est verum.

¶ Qui in dialectica solum terminos vniuersalia dicit et non res illum non dialecticum sed dialectice hereticum dicimus: quia vniuersalia realia sunt ponenda. per Anselmum.

¶ Respondetur quod vult quod ille qui ponit solum vniuersalia in signis et non res facit vniuersaliter intellectas per illa signa: illum dicimus dialecticum hereticum. Nam ille dicitur dialectice hereticus qui ponit aliquid falsum in dialectica siue logica.

¶ Quicquid caret operatione caret et essentia. per commentatorem. ix. metaphysice.

¶ Respondetur quod illa auctoritas vniuersaliter non est vera: quia datur instantia de materia prima: sed communiter intelligitur de istis que sunt in actu formali: non in potentia siue actu potentie.

¶ Quod non est non contingit scire. i. posteriorum.
¶ Uerũ est q nisi verum vel veritatem entis vel veritatẽ propõnis non cõtingit scire tanq̃ scibile ꝓpinquum. Sed bene remotum.
¶ Quidditas rei est forma rei. vij. metaphysice.
¶ Rñdetur verum est in simplicibus: non autem in compositis.
¶ Quecunq habent differentiam in eodem subiecto differunt specifice. quarto metaphysice.
¶ Si igitur illi gradus in alteratiõe ꝓprie dicta acq̃rant successiue ⁊ hñt drĩam in eodẽ subiecto. ⁊ ꝫ drñt specifice vt vult authoritas: ⁊ sic qualitas ẽm quã fit alteratio ꝓprie dicta nõ eẽt simplex: sed diuersarũ rõnũ. Rñdet q vult q qualitas intẽsibilis ⁊ remissibilis exñs in eodẽ subiecto non faciens vnã qualitatẽ partialẽ ille drñt specie. Sed si ille qualitates faciẽtes vnã totalem qualitatẽ. tũc nõ opꝫ. Ubi gratia. albedo ⁊ nigredo sunt in eodem subiecto ⁊ sunt intensibiles ⁊ remissibiles: ⁊ tunc in illo subiecto non faciunt vnam qualitatem. ergo differunt specifice.
¶ Quicq̃d est cã cause est cã causati. p auctorẽ ꝺ causis.
¶ Intelligitur q quicquid est cã cause loq̃ẽdo de cã essentiali ⁊ positiua hoc est causati. dicitur positiua ꝓpter vitia que sunt causata priuatiue.
¶ Qui tollit a rebus ꝓprias operatiões etiam tollit ab eis essentias p cõmentatorem. viij. metaphysi.
¶ Intelligitur qui tollit oꝑationes ꝓprias a rebus que ad actum ⁊ potẽtiam simul pertinent ille tollit ab eis suas essentias.
¶ Quicquid per superabundantiam dicitur vni soli rei conuenit. vij. topicorum.
¶ Ergo sequit q suplatiuꝰ est ꝓprie qualitatis. Respondet verum est superlatiuum exponendo affirmatiue ⁊ non negatiue. ⁊ tunc dicitur exponi affirmatiue qñ vltima exponens est affirmatiua.
¶ Quicquid mouetur hoc est diuisibile. vi. topicorum.
¶ Hoc simpliciter est veruꝫ: q: aĩa habet se in corpore tanq̃ nauta in naui. Sed nauta mouet motu nauis. ꝫ aĩa mouet motu corporis: ⁊ p ꝯñs est diuisibilis: q: est mobilis qꝺ tñ est ꝯtra pħm. respõdetur q sic dꝫ intelligi q mouetur p se hoc est diuisibile: mõ aĩa nõ mouet per se sed per accidens.
¶ Quecunq sunt eiusdem speciei quicquid vni cõuenit conuenit et reliquo. est cõmunis animi conceptio.
¶ Intelligit essentialiter vel de ꝑdicatis essentialibus. Dicit essentialit ꝓpter partẽ plũbi paruã ⁊ magnã q̃ sunt eiusdẽ speciei. ⁊ tñ nõ quicq̃d cõuenit vni ꝯuenit ⁊ reliquo: q: portare magnã partẽ plũbi nõ cõuenit: sicut ꝯuenit nobis portare paruã partẽ. Silr in accidentibus ꝓprijs verum est. Nam sicut sorti conuenit esse susceptibilem discipline sic platoni.
¶ Qñcunq extremitates conuertunt inter se inclusiue: tunc necesse est extremitates conuerti cũ medio. ij. topi.
¶ Respõdet verũ est arguẽdo in p̃mis quattuor modis p̃me figure di-

recte cōcludētib⁹ ꝓpter argumentū in darapti. vt oīs hō ē aīal. ⁊ oīs hō est suba aīata sensitiua. ergo suba aīata sensitiua ē aīal. ibi in ↄclusiōe extremitates ↄuertunt. qꝛ oīs suba aīata sensitiua ē aīal. ergo etiā deberēt cōuerti cum medio. ⁊ p ↄñs seq̄ret ꝙ hō esset asinus sed hoc nō oportet ex quo ille syllogismus nō est in aliquo modo prime figure sed in tertia.

¶ Quandocunqꝫ signuz vniuersale interemit p signum exclusiuū additū ad vnā sui partē: Si tūc exclusiua est vera vniuersalis fuit vera. secūdo topicorū.

¶ Intelligit dūmodo tale signū vle affirmatiuum addit termino habenti actu plura supposita. Si tūc exclusiua est vera sua vlis fuit vera.

¶ Qui dicit animā gaudere vel tristari dicit eam texere ⁊ edificare. primo de anima.

¶ Intelligit q̄ dicit se solo aīam gaudere vel tristari dicit eam texere sic ꝙ phs vult ꝙ nō solū ↄuenit aīe sed ꝓut est ↄiūcta corpori. et dicit Egidi⁹ ibidē verū est ille minus ꝓprie dicit qui solum aīam dicit gaudere vel tristari. Sed magis ꝓprie loquendo tūc dr gaudere vel tristari. ⁊ hoc est verū.

¶ Quicquid pōt in maius pōt in minus. i. celi.

¶ Intelligit per se ⁊ virtute ꝓpria. ⁊ de illis q̄ sunt eiusdē speciei.

¶ Quod semel dictū est amplius resumi non potest. in libro predicamentorū.

¶ Verū est naturalit ⁊ ī numero pōt tñ idē resumi supnaturalit et ī specie.

¶ Quorū generatiōes sunt bone ⁊ quorū effect⁹ sunt boni illa sunt bona. ij. topicorum.

¶ Intelligit cuiuscunqꝫ generatio vel effect⁹ vel generās particulare est bonū illud ē ⁊ erit bonū ex pte efficiētis si nō erit īpedimētū aliunde. Dicit pticulare ꝓpter agēs vle. dr est vl erit ꝓpter effectus q̄ ꝓducunt successiue qꝛ illi nō sunt boni sꝫ sunt vel erūt boni. Dicit inq̄tū est ex pte efficientis qꝛ stat patrē esse bonū ⁊ filiū nō ⁊ hoc ꝓpria volūtate. Dicit si non est aliud impedimentū qꝛ quilibet effectus ꝓpter malū vsum pōt deprauari.

¶ Quoꝝ corruptiones sūt bone ipsa corrupta sūt mala.

¶ Intelligit si corruptiōes sunt bone tūc corrupta sunt mala ⁊ si corrupta sūt mala tūc corruptiōes sūt bone. ⁊ hoc ē veꝝ de his q̄ fuerūt bona vl mala Alio mō intelligit ꝙ corruptiōes tales sunt male oīno moraliter. quia nō sequit torq̄ns est malus ergo fur est bon⁹. qꝛ illa corruptio furis nō est omnino mala. Tertio intelligit qñ corruptū nō habet se vt causa corruptiōis. ⁊ ergo non sequit interficere tyrannū est malū. ergo tyrannus est bonus: ex quo malicia eius est causa corruptionis.

¶ Quādocūqꝫ aliqua duo sunt ↄiūcta et si vnū reperitur sine aliquo tunc est aliquod sine reliquo. viij. physi.

¶ Intelligit quādocunqꝫ duo sunt ↄiuncta fm magis ⁊ minus si tūc reperitur minus perfectum seorsum sine magis perfecto tūc etiam magis perfectum potest reperiri sine minus perfecto sed non e conuerso. et sic ma-

teria prima est minus perfecta ꝙ forma tamē forma reperit̃ sine materia ⁊ non econuerso.

¶ Quod non est nulli accidit. primo physicorū.

¶ Intelligit̃ vno modo sic ꝙ ly est dicit inherentiā accidētalē ⁊ illo modo substantia nulli accidit. Alio modo intelligit̃ sic vt ly accidit dicat denominationē vel predicationē accidentalem. ⁊ sic predicta authoritas est falsa vt album est substantia.

¶ Quod omni tpe est vtilius hoc est eligibiliꝰ. iij. topi.

¶ Et si di. sic sequeret̃ ꝙ fortitudo sit eligibilior tēperātia vel iustitia eo ꝙ fortitudo omni tpe est vtilis. Rñdet̃ ꝙ fortitudo capit̃ dupliciter. Uno modo quo ad habitū. Alio modo quo ad actū. ⁊ sic fortitudo est operatio fortitudinis ⁊ illo modo nō semꝑ est vtilis actualiter quia si oēs essemꝰ iusti fortitudine non indigeremus.

¶ Quicquid est in effectu est in cā. cōis ꝓpō metaphysi.

¶ Et si di. sic seqret̃ ꝙ oīs imꝑfectio esset ī deo ⁊ ꝑcipue materia ꝑma esset in deo cū sit imꝑfectissima ꝯñs est falsum. Intelligit̃ ergo sic ꝗcq̄d ē ꝑfectiōis in effectu hoc etiā est in cā nō formalit̃ sed virtualit̃ vel reductiue virtualit̃ vt prima causa q̄ hȝ ꝟtutē ꝓducēdi oēm effectū vel perfectionē supeminētem quia prima causa supeminet oēm perfectionē ordinatā quia omnis ꝑfectio vltimate ordinat̃ in primam causam.

¶ Quicq̄d ī vno ē sba ī alio nō ꝑt esse accñs. ꝑ Auicēnā.

¶ Et si di. sic seqret̃ ꝙ scīa q̄ est in deo suba non pōt fieri in nobis accidens. Notandū ꝙ aliq̄d in vno esse subam ⁊ in alio nō posse esse accidēs: Intelligit̃ duplicit̃. Uno mō ꝙ ipm capit̃ vtrobiqꝫ vniuoce ⁊ sic non est verū. Alio mō capit̃ eq̄uoce ⁊ dicit̃ de deo ⁊ de nobis. Ratio est. quia ꝓm phm. xij. metaphysi. Sapientia dicit̃ equiuoce de deo ⁊ creaturis ex quo in vno est substantia ⁊ in alio accidēs.

¶ Quātitas nō est de genere actiuoꝝ. iiij. physicorū.

¶ Intelligit̃ vno mō ꝙ quātitas vt quātitas nō est de genere actiuorū et sic est vera. Sed quātitas vt substantia hñ est de genere actiuorū. Alio modo dicit̃ ꝙ quātitas ꝓm suā essentiā nō est de genere actiuorū licet hñ ꝓm suas dispositiōes. sic simili modo dicit̃ ꝙ supficies ꝓm se nō est de genere actiuorū licet ꝓm dispositiones corporis cuius est superficies.

¶ Quicūqꝫ negat multitudinē idearū in mēte diuina est infidelis et hereticus. per beatū Augustinū.

¶ Et ex hoc videt̃ ꝙ plures sunt dij ponendi ꝙ sic intelligit̃ quicūqꝫ negat multitudinē idearū. i. multitudinē ꝑsonaꝝ in mente diuinitatis est hereticus. Nam talis multitudo est ip̄e met deus qui est trinus ⁊ vnus.

Erū q̄dā sunt vlīa ⁊ q̄dā singularia. i. peri her.

¶ Intelligit̃ sic de numero rerū q̄dā sūt singulares q̄dam vl̃es.

¶ Ridiculosum est tentare seu demōstrare naturam esse quia hoc per se notum. ij. physi.

¶ Sȝ diceres tñ phs diffinit naturā ibidē. ꝯstat autē ꝙ q̄libet diffinitio est

demõstrabilis de suo definito. ⁊ sic videtur ꝙ natura sit demõstrabilis. Intelligitᷣ dupliciter. Uno mõ ꝙ phs non vult ꝙ sit ridiculosum demõstrare naturam esse. ⁊ hoc bene est verum. Sed ridiculosum est tentare demõstrare naturam esse. ⁊ hoc bene est verum qꝛ tentare importat difficultatem. mõ non est difficile. immo est facile demõstrare naturã esse. Alio mõ dᷣ ꝙ vult ridiculosuꝫ est demõstrare naturã esse ad q̃stionẽ si est: qꝛ hoc est notũ de se. Sꝫ quo ad alia gñ̃a quesitiua scꝫ quid est bene importat difficultatem.

❡ Radices in plantis sunt similes ori ĩ aĩalibꝰ. ij. de aĩa.
❡ Ratio qꝛ ẜm phm ibidem tam radix q̃ os recipit alimentum: per quod res in esse indiuiduali conseruatur.

❡ Res naturales ⁊ artificiales sunt distincte. ij. physi.
❡ Intelligitur ẜm denoĩationem sic ꝙ denominatio artificialis est posterior naturali: ⁊ sic distinguitur ẜm rationem non autẽ ẜm rem.

❡ Relictis primis substãtijs arist. agit de medijs. p boe.
❡ Intelligitur sic relictis primis substantijs tanq̃ extremis. i. deo qꝛ deus non est in predicamento: qꝛ nec genus nec species nec differentia ex quo est simplex: immo simplicissimus: igitᷣ dicunt aliqui ꝙ nõ est limitabilis per positionẽ p̃dicamẽtalẽ. Similiter prima pars in auctoritate datur intelligi: qꝛ etiam non est in predicamento. ideo Aristoteles agit de medijs. i. de substantijs cõpositis: ita ꝙ substantie cõposite ponuntur in predicamentis: forma etiam ꝓprie non est in predicamento: qꝛ est altera pars compositi que per se non stat sed inheret.

❡ Relatiua sunt simul natura in predicamentis.
❡ Intelligitᷣ relatiua cõsequuntur se in ꝯñ̃a bona cũ ỽbo cõformi. Sꝫ non sunt simul quoad tempus: qꝛ stat vnũ ꝓcedere aliud in tp̃e manere.

Semper enim diuisio generis est in plures sp̃es. per Porphirium.
❡ Intelligitur quodlibet genus est semꝑ diuisibile diuisiõe logicali per differentias oppositas specificas in plures species actuales aptitudine in genere existentes ⁊ illarum specierum ad minus debẽt esse due: cum hoc tamen stat ꝙ possunt esse plures.

❡ Sunt ergo ea que sunt in voce earum que sũt in aĩa passionum note. primo peri her.
❡ Respondetur ꝙ per ea que sunt in voce intelligit signa vocalia ⁊ ꝑ passiones in anima intelligit terminos mentales ⁊ cõceptus ⁊ tunc sensus auctoritatis est ꝙ signa vocalia sunt nota. i. signum conceptuũ seu terminoꝝ mentalium. tunc ex illa auctoritate colligitur cõe dictum ꝙ voces significant conceptus ad placitum vltimate: licet conceptus quibus subordinãtur significant naturaliter.

❡ Sola species habet ꝓprium. per Porphirium.
❡ Intelligitur ꝙ ꝓprium magis attribuitur speciei q̃ alteri: qꝛ ꝓprium influit ab essentia rei. id est spiritu. Uel dicitur ꝙ ipse capit speciem cõmuniter ꝓ quolibet subiecto cõmuni.

Ordine Alphabetico.

¶ Intelligitur de scia strictissime capta et de perpetuorum veritate non autem essentialiter

¶ Sacerdotes in egypto acquisitis vite necessariis inceperunt philosophari.

¶ Intelligitur sacerdotes in egypto acquisitis vite necessariis .i. in artibus liberalibus que sunt necessaria ad vitam sacerdotalem inceperunt philosophari .i. in philosophia studere.

¶ Scientia diuiditur in vtile et in inutile .ij. metaphysi.

¶ Rndetur quod phs per sciam vtilem intelligit sciam practicam: per inutilem intelligit speculatiuam: et sic coiter videtur quod scia de aia non sit vtilis quia est speculatiua. Rndetur quod vtile capitur dupliciter. Uno modo improprie scilicet pro practico. et inutile pro speculatiuo. Nam sciētie speculatiue dicuntur inutiles quo ad operationes: quia non possunt a nobis operari: et ita accipit phs vtile. Alio modo capitur proprie et sic vtile est illud quod est ordinabile vel ordinatur in aliquod bonum. et illo modo scientia de aia est vtilis.

¶ Species rerum se habēt ad numerum. viij. metaphysi.

¶ Intelligitur recte sicut numerus denarius additur alteri numero et tunc resultat vna noua species numeri et addendo decē ad decē erūt viginti: et addendo vnum ad tria erunt quatuor et sic simili modo qn vni speciei additur aliquod essentiale quod non est de essentia tpis resultat alia species.

¶ Subtiliter mētitus qui dicit quaternariū eē binariū. iiij. meta.

¶ Rndetur quod hoc est verum de numero quaternario entiū separatorum: cum hoc tamē stat quod numerus quaternarius ad inuicē est binarius et econuerso: vt patet in continuis practicis.

¶ Subiecti nō est demōstratio. primo posteriorum.

¶ Intelligitur quod nulla scia habet demōstrare suū subiectū esse: sed illud psupponitur: quia dicitur primo posteriorum in oi scia in qua ē subiectū debet presupponi si est et quid est. Sed quid est subiectum potest inuestigari.

¶ Sensus est singularium. intellectus vo vliū. iij. de aia

¶ Rndetur: quod intellectus solum intelligit vlia seu vniuersaliter: sic quod nulla alia potentia hoc facit. quia sensus est pntium: intellectus vero absentium: et non est sic vniuersaliū quod intellectus non intelligit singularia.

¶ Substantia nō est idem cum accidente. primo topi.

¶ Intelligitur nisi accidētaliter: quia accidens et suū subiectū faciūt vnum numero de per accidens: vt patet. vij. metaphysicorum.

Sol est pater virorum. ij. de anima.

¶ Intelligitur quātum ad illuminationē huius. Nō est quia sol gnat hoies. Nā dicitur scdo physicorum homo generat hominem et sol.

¶ Sanatio est in predicamēto relationis. vi. metaphy.

¶ Rndetur quod phs vult quod sanatio cnotat quendā respectū propter quē per accidens et reductiue est in predicamento ad aliquid.

¶ Si infinita puncta cōcurrerēt. lineā nō facerēt. i. celi.

¶ Rndetur quod phs loquitur de punctis indiuisibilibus sic quod tm vult. Si infinita puncta indiuisibilia concurrerent lineam non facerent.

Dicta egregia philoso.

¶ Separatio forme a materia est ei⁹ corruptio. iiij. phy.
¶ Respōdetur q̄ phs loquit̃ ibi de forma que est educta de potentijs materie vt forma bruti.

¶ Solius incōplexi est diffinitio. vi. topicorū.
¶ Respōdetur verū est de diffinito propinquo non autē remoto.

T Unc vnūquodq̄ arbitramur scire cum causas eius cognoscimus. primo physicorū.
¶ Intelligit̃ de cognitione ꝑpter quid et de effectu naturali dicit̃. ꝑpter quid ꝙpter cognitionē q̄r ē ⁊ dicit̃ de effectu naturali ꝑpt̃ dcū.

¶ Tres sunt species oppositionis. primo peri her.
¶ Respōdet̃ q̄ phs capit ibi oppositionem proprie prout attribuit̃ ꝑpositionibus ratione veritatis ⁊ falsitatis.

¶ Tantū vni vnū opponitur. i. peri her.
¶ Intelligit̃ eadē specie oppositionis quia in diuersis specieb⁹ non est inconueniens q̄ vni plura opponantur.

¶ Tantū duo sunt elementa. quinto metaphysi.
¶ Intelligit̃ tm̄ duo sunt elementa vera ⁊ principalia scz materia ⁊ forma ⁊ quattuor sunt elementa vocata scz aer ignis aqua ⁊ terra.

¶ Tale additū suo tali facit ipm̄ magis tale. i. posterio.
¶ Intelligit̃ de q̄litatib⁹ positiuis ⁊ naturalib⁹ sic q̄ tale additū suo tali hoc ē q̄litas positiua addita q̄litati positiue ad idē subiectū illud erit magis tale. Et dr̄ positiuis q̄r in priuatiuis nō est verū ex quo vna negatio addita alteri ei⁹ virtutē nō fortificat sed magis interimit. etiā intelligit̃ de tali q̄d est finitū. q̄d notant̃ dr̄ ꝑpter perfectionē dei q̄ est infinita.

¶ Triplex est substātia. s. forma materia ⁊ totū cōpositū. secūdo de aīa. ⁊. viij. metaphy. ¶ Et sic phs videt̃ velle q̄ materia ⁊ forma distingunt̃ ꝯtra totū cōpositū. ⁊ videt̃ esse ꝯ eū p̄mo physi. Ubi dicit q̄ totū est sue partes. R̄ndet̃ q̄ phs distinguit materiā ⁊ formā ⁊ totū cōpositum diuisim sumpta ⁊ nō coniunctim. Sed illa authoritas phi p̄mo physico. intelligit̃ q̄ totū nihil aliud est nisi sue ꝑtes ꝯiuncte vel simul sumpte.

¶ Ternarius est prima multitudo. primo metaphysi.
¶ Et sic videt̃ q̄ duo non sunt multa. Respondetur q̄ phs vult q̄ ternarius est prima multitudo excedens aliū numerū. ⁊ sic est verū.

¶ Talia sunt subiecta qualia ꝑmittunt̃ ab eoꝝ p̄dicatis. per regulā topicalē. ¶ Intelligit̃ ad hunc sensum q̄n subiecta sūt equoca ⁊ p̄dicata sc̄de intētionis tunc subiecta sumunt̃ ꝓ talib⁹ significatis ꝓ q̄bus sua p̄dicata eq̄ ꝯueniūt vt hō est spēs. ly hō est equocū a ꝯsilio ⁊ ly spēs ē terminus sc̄de intētiōis. ergo ly hō a parte subiecti accipit̃ ꝓ talib⁹ significatis pro quibus predicatū ipi ꝯuenit. Sed q̄r illud predicatum nō conuenit ipi pro cōceptu naturali ergo etiā non accipit̃ pro eo.

¶ Theorice finis est veritas: practice v̓o opus. i. meta.
¶ Respondet̃ q̄ phs loquit̃ de opatione q̄ fit ab extra. ⁊ licet logica et alie artes operant̃ speculatione id tamē est ab intra.

Tūc vnūquodq̄ ē ꝑfectū cū tāgit ꝑpriā v̓tutē. vij. phy.

¶ Respōdetur q̄ phūs vult q̄ vnūquodq̄ maxime est perfectū dū tangit debitū gradū ⁊ extremum perfecte virtutis sibi conuenientis.

¶ Tempus non est motus.iiij.physicorum.

¶ Rn̄detur q̄ phūs vult q̄ illa non est p̄dicatio essentialis tēpus est motus sed bene accidentalis ⁊ conuertibilis: q2 ꝓpria passio p̄dicatur de subiecto.

¶ Tempus est vbiq̄.quarto physicorum.

¶ Intelligitur cōmēsuratiue: q2 oīs successio mensuratur tempore.

¶ Tēpus nō est numerus quo numeramus.iiij.physicorum.

¶ Uerū ē capiēdo numerū p̄ nūero nūerāte p̄ncipali ⁊ etiā instrumentali intrinseco sc3 rōne aīe discretiue l3 sit nūerus extrīsecus sc3 res cognita subiecta mensure s̄m quā aīa venit in cognitiōē mensure minus note.

¶ Tempus est sensibile commune eo q̄ tempus est motus sed motus est sensibile cōmune ergo tēpus.ij.de aīa.

¶ Istam duplex est esse temporis s̄m cōmentatorem sc3 formale ⁊ materiale.formale est ratio discretiua anime sed materiale est motus.modo auctoritas est vera quo ad esse materiale.

¶ Tactus est in carne.ij.de anima.

¶ Sed di.tñ dr̄.ij.de aīa q̄ organū tactus sit q̄dā neruus radicatus ī corde per plures ramūculos diffusus p̄ totū corpus ⁊ mediū eius ē caro.vbi innuitur oppositum.Rn̄detur q̄ cōmentator glosans dictū p̄ hoc attestatur ibidē iuueniliter ⁊ pueriliter dixisse ⁊ dicit q̄ corrigit se in.ij.de aīa.Alij autē glosant q̄ tactus sit ī carne vel ī cute nō aūt vult q̄ organū tactus.Uel ēt dr̄ q̄ authoritas tenetur ⁊ ī tenore v̄borum dr̄ q̄ tūc locutus ē s̄m viā suorum magrorum l3 corrigit se.ij.d̄ aīa.

¶ Tantū quattuor sunt predicata.primo topico.

¶ Scilicet genus diffinitio ꝓprium accidēs.Respōdetur q̄ verum est de predicatis essentialibus siue dialecticis.

¶ Totum cōpositū primo ⁊ de p̄ se est gn̄abile.vij.meta.

¶ Intelligitur cōpositū totū ē gn̄abile cōpletiue ⁊ s̄m totalitatē nō aūt principaliter ⁊ per se quia principaliter forma generatur.

¶ Totū est sue partes simul.primo physico.

¶ Intelligitur sic.put ly sil nō dicit ibi sepationē ptiū vel nullius ptis exclusionē ⁊ sic v3 ī tātū totū ē sue ptes ⁊ nulla exclusiua vel ītelligitur cōiūcti ⁊ nō diuisim.

¶ Terra est res quiescēs.per commentatorem.

¶ Qui dicit si oēs dij descēderent nō possent mouere terram.Intelligitur s̄m se totā l3 moueatur s̄m partes q2 quotidie alteratur s̄m eius partes.

¶ Terra ē in aqua tāq̄ in loco ꝓprio ⁊ naturali.iiij.phy.

¶ Rn̄detur q̄ phs h3 ibi modū loquendi vulgariū s̄m quē modū id dr̄ esse in alio cui maior ps s̄m se ⁊ quālibet sui ab alio circundatur.et sic terra est ī aqua s̄m veritatē nō tñ h3 vnū locū ꝓpriū qui esset aqua tm̄ vel mare tm̄.

¶ Totū sapit naturā suarum partiū.cōis propositio.

¶ Uerū est quo ad significatū nō aūt quo ad modū significandi.

¶ Totū ⁊ perfectū sūt penitus idē.ij.phy.⁊.iiij.metaphy.

¶ Intelligit̃ qñ totũ capit̃ cathegoreumatice. ⁊ nõ qñ capit̃ sincathego.

¶ Tolle logicã ⁊ ablata est oĩs sciẽtia: ⁊ si aliqd remanet est tanq̃ fabula. p Isidorũ in libro ethimologiarũ.

¶ Rñdet̃ q̄ nõ est in se fabula sed apparet hñti silr̃ ⁊ audiẽti tañq̃ fabula.

¶ Termino singulari nõ cõuenienter additur signũ vniuersale. quinto metaphysice.

¶ Intelligit̃ imediate. Sz tñ videt̃ fore falsum. q2 ꝓprie dicim⁹ omne ens qd̄ est sortes ẽ risibile. Rñdet̃ q̄ duplex est termin⁹ singularis. s. singularis vt sortes ⁊ plato. Alius ẽ circũlocut⁹. vt ens qd̄ est sortes mouet̃. Dicit̃ q̄ signũ vl̃e non põt ꝓprie addi termino singulari incõplexo. ⁊ hoc vult phs.

Vnius rei tm̃ vna est natura. p ꝯmẽtatorẽ. i. celi.

¶ Intelligit̃ q̄ natura ꝓductiua vni⁹ mot⁹ ẽ et nõ diuersoꝝ ₰m spẽm distinctorũ. lz vni⁹ rei sunt plr̃es nature quarũ vna est productiua motus vt forma: ⁊ alia subiectiua vt materia.

¶ Vna ⁊ multa opponuntur. ij. metaphysice.

¶ Et si di. sic sequeret̃ q̄ termini de ꝑdicamẽto quãtitatis ꝯtrariant̃. Respõdet̃ q̄ hic equiuocat̃ oppositio pro qualibet repugnãtia.

¶ Vl̃e est vnũ in multis ⁊ vnũ de multis. i. posteriorum.

¶ Intelligit̃ sic: vl̃e est in multis sicut inferius in suo supiori vel significatiue ⁊ sic est verũ ⁊ est vnũ de multis. i. predicat̃ de pluribus.

¶ Vl̃e nihil est aut posteri⁹ est suis singularib⁹. ij. de aĩa.

¶ Intelligit̃ vl̃e ĩ essẽdo ₰m imaginationẽ platonis nihil est aut posteri⁹ ẽ aut est cõceptus cõis posterior reb⁹ singularib⁹ a qb⁹ causat̃. ⁊ hoc est verũ Vel sic. vl̃e. i. concept⁹ vl̃is nihil est aut posterius est singularibus vagis ⁊ q̃uis illa expositio est vera nõ tamen est de intentione physici.

¶ Vnius cause tm̃ vnus est effect⁹. ꝑmo posteriorũ.

¶ Intelligit̃ vni⁹ cause eodẽ mõ se habẽtis respectu eiusdẽ causati ẽ vn⁹ effectus: q2 cause diuersimode se habẽtis aliqñ sunt plures effect⁹ scz vnus mediatus ⁊ alius immediatus.

¶ Vniuersale est vbiq3. primo posteriorũ.

¶ Intelligit̃ de vl̃i in causando: ⁊ tale est de⁹ gloriosus. silr̃ dr̃ q̄ vl̃e ẽ vbiq3 i. est aliqua res a qua potest fieri cõceptus vl̃is: ⁊ hoc est verũ.

¶ Vniuersalia sunt forme reperte in quidditatibus rerũ a quibus res sunt illud quod sunt. p linconiensem.

¶ Intelligit̃ vl̃ia sunt forme. i. modi intelligẽdi vl̃r intellecte repte in qdditatibus rerũ ⁊ in ꝯceptibus quidditates rerũ notificantes a quibus modi essendi ⁊ res sunt idẽ quod sunt.

¶ Vniuersalia p se subsistunt. ij. metaphysice.

¶ Intelligit̃ q̄ vl̃e ille termin⁹ significat res p se subsistẽtes. Alit̃ dicit̃ q̄ vl̃ia p se subsistunt. i. ex terminis cõibus pñt cõstitui ꝓpositiones vl̃es.

¶ Verba quidẽ ₰m se dicta noĩa sunt. i. peri her.

¶ Intelligit̃ sic. v̄ba materialit̃ capta sunt noĩa: ⁊ forte intẽdit hoc phs.

dicat̃ g alr̃ sic.i. v̾ba sũt siĺia noĩb⁹ q̃ ad esse ver̃ vel falsũ. q̃ recte sicut noĩa solitarie sumpta. nec signt ver̃ nec falsũ sic v̾ba solitarie sumpta.

¶ Ubicunq̧ est sensus ibi est appetit⁹. secũdo de anima.

¶ Intelligit̃ ꝫm themi. de appetitu cõcupiscibili q̃ est appetit⁹ delectabilis ꝛ cõueniẽs. ꝛ nõ intelligit̃ de appetitu irascibili ꝛ intellectuali. q̃ sensũ visus plura animalia non habent.

¶ Ubicũq̧ naturalis dimittit medicus incipit. in de sensu et sensato.

¶ Per quã authoritatẽ hugo de sctõ victore vult ꝓbare q̄ medicina non sit speculatiua. Sed tenẽdo cõem viã. s. q̄ sciẽtia sit speculatiua tũc potest dici q̄ authoritas intelligit̃ de medicina practica.

¶ Uniuersale est causa suorũ singulariũ. prio posterior.

¶ Respõdetur q̄ phs ibi loquit̃ ꝫm opinionẽ platonis q̃ dixit q̄ vniuersale est quidditas singulariũ.

¶ Uniuersale est eternũ ꝛ incorruptibile. i. posteriorũ.

¶ Intelligit̃ q̄ ꝓpositio vniuersal̃ posterioristica est eterne veritatis. vel sic q̄ ex terminis vniuersalib⁹ põt ꝯstitui ꝓpositio eterne veritatis.

¶ Ubi maxim⁹ intellect⁹ ibi minima fortuna. ꝑ Boetiũ.

¶ Et ratio authoritatis est. q̃ hoĩbus intelligẽtibus ꝛ magis sapientib⁹ minus veniunt effectus fortuiti q̃ insipientibus. eo q̄ sapientes semper agunt cum deliberatione.

¶ Uerũ ꝛ falsum presupponũt cõgruũ. primo poste.

¶ Rñdet̃ verũ ꝛ falsuꝫ p̃supponũt ꝯgruũ. simpl̃r vl̃ figuratiue q̃ ad esse. sic q̄ nõ põt esse verũ vl̃ falsũ nisi sit ꝯgruũ. sed nõ p̃supponũt ꝯgruũ quo ad cognoscendũ. q̃ aliq̃s cognoscit v̾itatẽ ꝓpõis. ꝛ nullã ibi ꝯgruitatẽ ponit.

¶ Uniuersalia sunt notiora singularibus. i. posteriorũ.

¶ Rñdet̃ q̄ phs loquit̃ ad hũc sensum videlicet q̄ vl̃ia. i. magis ꝯfusa doctrine sunt notiora singularibus. id est minus confusis.

¶ Uisus ꝛ illuminatio fiunt in instãti. similiter ꝛ delectatio. secũdo de anima. ꝛ decimo ethicorum.

¶ In oppositũ est phs in libro metheororum. patet hac ratiõe. q̃ qñ debet fieri illuminatio mediĩ de nouo oportet q̄ hoc fiat per applicationẽ lucidi ad medium ꝛ per generationem noui lucidi ꝛ per priuationẽ obstaculi. modo nullũ p̃dictorũ potest fieri in instanti. ꝛ ergo ad phm dicit̃ q̄ lumẽ inquãtum est de se tũc ipi repugnat ꝓductio in instanti non sensui visus nec delectationi. Unñ si ꝑ impossibile lucidũ mediũ applicaret̃ in instanti vtiq̧ lumen in instanti ꝓducit̃ ab eo. Sed quia lucidũ nõ potest ibidem per potentiam naturaliter applicari. ideo per potentiã naturaliter illuminatio mediĩ non potest fieri in instanti.

¶ Ubicũq̧ dat̃ p̊mũ ibi dat̃ vltimũ. ꝑ cõeꝫ aĩ ꝯceptionẽ.

¶ Rñdet̃ vbicũq̧ dat̃ vltimũ in essentialit̃ subordinatis. ibi dat̃ p̊mũ sꝫ nõ optet in accidẽtalit̃ subordinatꝭ. ꝛ ꝑ ꝯñs nõ opꝫ q̄ vbi sit dãda vltima ps q̄ ibi data sit p̊ma ps motus. Nã quicq̃d mouet̃ mouebatur vel mouebitur.

Dicta egregia philoso.

¶ Unum ⁊ idem ens est naturale ⁊ artificiale .ij. physi.

¶ Intelligit respectu diuersoꝝ: ⁊ sic stat ꝙ aīa sit actus corpis ⁊ etiā naturalis corporis. ergo etiā illa ꝯña non valet ⁊ ꝯsimilis: aīa est actus corpis artificialis: ergo non est ibi actus corporis naturalis.

¶ Uirtutes sunt fortiores in dextra parte ꝗ̄ in sinistra parte. per philosophum in ꝓblematibus.

¶ Et sup hoc ꝓblema fundat rō quare aīa incipit motū a parte dextera et non sinistra: ⁊ etiam agit ex illa parte. dicendum est ꝙ dictū intelligendum est de virtutibus motiuis non aūt cognitiuis.

¶ Uirtus est habitus: qui habentē se perficit ⁊ opus ei⁹ laudabile reddit .ij. ethicorum.

¶ Ibi dr̄ ꝙ ꝟtus nō reddit opus bonū principaliter: sed dispositiue: q2 disponit voluntatē semp ad bonū ⁊ delectabile reijcere: nihilominus voluntas ex sua potentia etiam pōt eligere bonum: sed non potest tam ꝓuidere sicut virtus ⁊ ita delectabiliter.

¶ Uirtus consistit in indiuisibili .ij. topicorum.

¶ Rñdetur ꝙ phs loquitur de virtute perfecta.

¶ Uirtus habet gñationem instantaneam .vij. physi.

¶ Rñdetur ꝙ loquitur ibi de virtute morali perfectiua si saltem sit aliqua talis. ⁊ vult ꝙ illa quo ad vocē intensionis ⁊ remissionis consistit in indiuisibili sic ꝙ non pōt remitti vel intendi.

¶ Uirtuosus ⁊ felix nō operant odibilia ⁊ mala .i. ethi.

¶ Rñdet ꝙ phs nō vult ꝙ virtuosus nullo mō possit operari mala ⁊ odibilia. Sed vult ꝙ raro vt de facili de tanto hoc facit ⁊ de quāto rarius ⁊ minus faciliter de tanto in virtute est magis formatus ⁊ perfectus.

¶ Unus est tm̄ princeps .xij. metaphysice.

¶ Ibi dicitur ꝙ non valet pluralitas principum. ⁊ subdit phus. Sit ergo vnus princeps sic naturaliter vnus est motor vel vna causa prima. Sz ꝓm fidem sic intelligitur vnus est tātū princeps .i. vnus est deus singularis in essentia: ⁊ trinus in personis a quo cunctis datum est esse ⁊ viuere. his quidem clarius his obscurius: vt patuit in principio huius vbi dicitur ab hoc quidem ente dependet celum: ⁊ tota natura: ab hoc ente: id est a deo: qui deus est ⁊ presentialiter nunc est ⁊ in euum sit benedictus in secula seculorū. Amen.

¶ Auctoritatum Aristotelis: ac alioꝝ phoꝝ expositiones impresse rursus parrhisijs in officina Ascēsiana optatum acceperunt finem quarto Idus Junias. Anni Millesimi quingentesimi decimi tertij.